

בנק אגוד לישראל

בערבון מוגבל

תמצית דוחות כספיים

30 ביוני 2009

3	דוח הדירקטוריון
70	סקירת ההנהלה
84	הצהרות המנהל הכללי הראשי והחשבונאית הראשית
89	תמצית דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 ביוני 2009

בישיבת הדירקטוריון של הבנק, אשר התקיימה ביום 27 באוגוסט 2009, הוחלט לאשר את הדוחות הכספיים הבלתי מבוקרים של הבנק והחברות המאוחדות שלו ליום 30 ביוני 2009. הדוחות ערוכים על פי הנחיות המפקח על הבנקים ובהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים".

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות ההיסטוריות מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בחקיקה והוראות גורמי פיקוח, התפתחויות מאקרו כלכליות ובעיקר התפתחויות המשבר הפיננסי העולמי ואי הוודאות הכרוכה בהשלכותיו, אירועים כלכליים חריגים כגון שינויים קיצוניים בריבית, שערי חליפין ואינפלציה, התנהגות המתחרים ושינויים ספציפיים שיפורטו להלן.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "מתעתד", "צפי", "אמור", "חזוי", "להערכת הבנק", "בכוונת הבנק", "מתכננים", וביטויים דומים להם כגון: "יכול", "יהיה".

השימוש בביטויים צופי עתיד אלו, כרוך בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהוא מבוסס על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר עשויים לא להתממש או להתממש בצורה שונה מהצפוי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר על תחזיות לעתיד בנושאים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ועל תוכניות העבודה ותקציב הבנק לשנת 2009. הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הנכלל בדוחות אלה, לרבות בגין השפעת נסיבות או אירועים שיקרו לאחר פרסום הדוחות על מידע כאמור.

התפתחויות כלכליות

כללי

המשבר הפיננסי והריאלי, שהחל בארה"ב בשלהי 2007 ומשם התפשט לשאר חלקי העולם, המשיך להשפיע על ביצועי הכלכלות גם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009. הצעדים שננקטו במרבית המשקים בעולם בתגובה למשבר ובנוסף ההרחבה הפיסקאלית והמוניטארית, הביאו להעמקת הגירעונות הממשלתיים, והחלו לתת את אותותיהם ברבעון השני של שנת 2009. חלה התמתנות במדדים השלייליים של האינדיקטורים הכלכליים ובחלק מהם חל אף שיפור. יחד עם זאת, רמת הביקושים והסחר העולמי עדיין נמוכים מאוד. מאידך, קיימות הערכות המבוססות, בין היתר, על הצטמצמות מרווח הסיכון, עליית מדדי השווקים המתעוררים, מדדי המניות ונכסי הסיכון, כמו גם העלייה החדה שנרשמה מתחילת שנת 2009 במחירי הנפט והסחורות, על פיהן שיאו של המשבר הפיננסי מאחורינו.

הפגיעה בפעילות הכלכלית במשק הישראלי, בדומה למתרחש בשווקים העולמיים, נמשכה גם לאורך המחצית הראשונה של שנת 2009, אם כי במהלך הרבעון השני של 2009, על פי האינדיקטורים המובילים, ניכרת התמתנות בשיעורי הירידה המתמשכת בפעילות הריאלית במשק הישראלי, המדד המשולב למצב המשק בחודש יוני עלה ב-0.2%, עליה ראשונה מאז יולי 2008. עליה זו משקפת עליה במדדי יצוא ויבוא הסחורות, לעומת ירידה במקביל במדדי הייצור התעשייתי, פדיון המסחר והשירותים וייצוא השירותים. בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2009 ירד המדד המשולב בשיעור של כ-5.5% וזאת לעומת עלייה בשיעור של כ-5.0% בתקופה המקבילה אשתקד.

במהלך חודש יולי השנה, אושר תקציב דו שנתי עבור השנים 2009-2010. התקציב הוגבל לחריגה של עד 6% ו-5.5% מהתוצר, בשנים 2009 ו-2010 בהתאמה, הגידול השנתי המתוכנן בהוצאות הממשלה יגדל באופן זמני בכל אחת מן השנים 2009-2010 בשיעור נוסף של 1.35%, מעבר לגידול בתקציב המדינה האמור בחוק. בנוסף, גובשה תוכנית כלכלית דו שנתית על ידי משרד האוצר במסגרתה הגיעו להבנות עם הסתדרות העובדים ונציגי המעסיקים במשק.

תעסוקה וצריכה פרטית

במהלך חמשת החודשים הראשונים של שנת 2009 נמשכה מגמת הגידול, שהחלה באוגוסט 2008, בשיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה האזרחי, אשר הגיע לרמה של 8.4% בחודש מאי 2009, לעומת שיעור של 5.9% שנרשם בחודש מאי 2008.

ברבעון השני של שנת 2009 נרשמה מגמה חיובית בסך כל המכירות של רשתות השיווק שעלו ברבעון השני של 2009 בשיעור של 5.1% (בחישוב שנתי), בהמשך לעלייה של 4.2% ברבעון הראשון של השנה. לעומת זאת, במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 נרשמה ירידה של כ-12% ביציאות הישראלים לחו"ל, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בסך כל הרכישות בכרטיסי אשראי, נרשמה עלייה של 9.5% (בחישוב שנתי) לעומת התקופה הקודמת, זאת בהמשך לעלייה של 7.3% שנרשמה ברבעון הראשון של השנה.

סחר חוץ, תנועות הון ושערי חליפין

במחצית הראשונה של שנת 2009 נרשמה ירידה חדה בגירעון המסחרי, אשר הסתכם בכ-0.3 מיליארד דולר במוצע לחודש, כ-4.0 מיליארד דולר במונחים שנתיים, לעומת גירעון בסך 13.2 מיליארד דולר בשנת 2008. יבוא הסחורות בחודשים ינואר-יוני 2009 הסתכם ב-21.1 מיליארד דולר, לעומת 33.4 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. יצוא הסחורות הסתכם בחודשים ינואר-יוני 2009 ב-19 מיליארד דולר, לעומת 27.4 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 נרשמה התחזקות בשיעור של כ-3% בשערו של הדולר אל מול השקל. מול הלירה שטרלינג והאירו נחלש השקל בתקופה זו בכ-17% ו-4% בהתאמה ומול היין התחזק השקל בכ-3%. בתחילת חודש אוגוסט הודיע בנק ישראל על אימוץ מדיניות חדשה בשוק המט"ח במסגרתה תופסק תוכנית הרכישות הקבועות היומיות שהחלה ביולי 2008, ובמקומה יפעל הבנק בשוק המט"ח במקרה של תנודות חריגות בשער החליפין אשר אינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים או כאשר שוק המט"ח אינו מתפקד כראוי.

מדיניות פיסקאלית

אישור התקציב הדו-שנתי במהלך חודש יולי 2009 הביא לכך שפעילות הממשלה לאורך המחצית הראשונה של השנה התבצעה בהתאם לחוק יסוד משק המדינה המאפשר לממשלה, באין תקציב מאושר, להוציא 1/12 מתקציב השנה הקודמת בכל חודש. הגירעון הממשלתי (ללא אשראי) הסתכם במחצית הראשונה של שנת 2009 בכ-17.7 מיליארד שקל, בהשוואה לעודף תקציבי בסך של כ-2.1 מיליארד שקל בתקופה המקבילה אשתקד. בסך הכנסות המדינה חלה ירידה של כ-14% לעומת התקופה המקבילה אשתקד (הנובעת בעיקרה מירידה בסך 12% בהכנסות ממיסים). בסך הוצאות המדינה חל גידול בשיעור של 4.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בחודש יולי 2009 נרשם עודף של כ-0.4 מיליארד שקל המשקף גידול חד בהכנסות המדינה ממיסים (בעיקר מיסים עקיפים).

מחירים ומדיניות מוניטארית

מדד המחירים לצרכן עלה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 בכ-2.1%, לעומת עליה של כ-2.3% בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר העלייה נרשמה ברבעון השני של שנת 2009 ונבעה בעיקר ממחירי האנרגיה והדיור. בנק ישראל המשיך במדיניות המוניטארית המרחיבה בה נקט החל מהרבעון האחרון של שנת 2008, ולאורך המחצית הראשונה של שנת 2009, בין השאר באמצעות הורדת ריבית בנק ישראל עד לרמה הנוכחית של 0.5%. במקביל נוקט בנק ישראל בצעדים נוספים משלימים על מנת לחזק את יכולתו של המשק הישראלי להתמודד עם השלכות המשבר העולמי ולתמוך בפעילות הכלכלית הריאלית וביציבות המערכת הפיננסית.

שוק ההון

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 נרשמה מגמה חיובית במסחר במרבית המדדים המובילים בעולם וכן בישראל.

במהלך המחצית הראשונה של השנה בבורסת ת"א, עלו מדדי "היתר", "ת"א 100", "ת"א 25" וה"תל טק 15" בשיעור של 68%, 42%, 32% ו-52% בהתאמה.

מסוף חודש מרס ועד לתחילת חודש אוגוסט 2009, יישם בנק ישראל את תוכנית רכישות האג"ח הממשלתיות בשוק המשני, כחלק מהמדיניות המוניטארית להתמודדות עם המשבר מתוך כוונה להביא להפחתת הריביות לטווח בינוני וארוך. במקביל, הממשלה הגדילה את היקף הנפקות האג"ח בשוק המקומי, מגמה שהחלה בנובמבר 2008, על רקע ההאטה במשק והירידה בהכנסות ממיסים, וגייסה במהלך המחצית הראשונה של 2009 כ-23.8 מיליארד שקל (נטו), כ-75% מהסכום שגויס נטו בכל שנת 2008. בנוסף, במהלך חודש מרס 2009 חידשה הממשלה את הנפקות האג"ח בחו"ל וגייסה בארה"ב סכום בהיקף של כ-1.5 מיליארד דולר בהנפקה בודדת.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2009 המסחר בשוק אגרות החוב התנהל במגמה חיובית. מדד אגרות החוב הכללי עלה במחצית הראשונה של השנה בשיעור של 11.3%. אג"ח צמודות מדד עלו בשיעור של 18% ואג"ח צמודות המט"ח עלו גם הן בשיעור של 8.6%.

במחצית הראשונה של השנה גויסו כ-16.2 מיליארד שקל במסגרת אגרות החוב הקונצרניות, מעל 70% גויסו ברבעון השני של השנה. היקף הנפקות והקצאות המניות וההמירים בארץ הסתכם במחצית הראשונה של השנה בכ-1.2 מיליארד שקל, כאשר מעל 80% גויסו ברבעון השני של השנה.

רווח ורווחיות (מאוחד)

הרבעון השני בשנת 2009 הסתכם ברווח נקי בסך 45 מיליון ש"ח לעומת 37 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 21.6%.

תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה ברבעון השני של שנת 2009 ב- 11.1% לעומת 9.7% ברבעון המקביל אשתקד.

ששת החודשים הראשונים בשנת 2009 הסתכמו ברווח נקי בסך 63 מיליון ש"ח, לעומת 61 מיליון ש"ח במחצית המקבילה אשתקד, גידול של 3.3%.

תשואת הרווח הנקי להון העצמי (לפי בסיס הון ממוצע) הסתכמה במחצית הראשונה של שנת 2009 ב- 7.9% לעומת 7.8% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 3.4% בכל שנת 2008.

הגידול ברווח הנקי לעומת המחצית המקבילה אשתקד, נבע מהגורמים הבאים:

- עליה בשיעור של 3.3% ברווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.
- עליה בשיעור של 13.1% בהכנסות התפעוליות והאחרות.
- ירידה בשיעור של 1.3% בהוצאות התפעוליות והאחרות.
- ירידה בשיעור ההפרשה למיסים מ- 43.3% ל- 39.4%.

מנגד חלה עליה בשיעור של 115% בהפרשה לחובות מסופקים אשר קיזזה חלקית את הגידול הנ"ל.

הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 104 מיליון ש"ח בדומה לתקופה המקבילה אשתקד.

תשואת הרווח מפעולות רגילות לפני מיסים על ההון העצמי הסתכמה ב- 13.1% לעומת 13.4% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 6.8% בכל שנת 2008.

התפתחות ההכנסות, ההוצאות וההפרשה למיסים

הרווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בששת החודשים הראשונים ב- 317 מיליון ש"ח לעומת 307 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3.3%.

הגורמים הבאים גרמו לעליה ברווח מפעילות מימון:

- עליה במרווח המימוני, הנובעת בעיקרה מעליה בפרמיות סיכון האשראי ובמרווח על אחזקת אגרות השוב בתיק ניירות הערך של הבנק, בקיזוז חלקי שנגרם על ידי ירידה במרווח הפקדונות, כתוצאה משיעור הריבית הנמוך במשק.
- עליה בהיקף הממוצע של נכסים נושאי תשואה בשיעור של כ- 2.8%.
- גידול בסך של כ- 13 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש והתאמת ערך של אגרות חוב.

- הצגת פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן (כנדרש לפי כללי חשבונאות) גרמה להוצאות מימון בסך של כ- 6 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- גידול בסך של כ- 7 מיליון ש"ח בהכנסות מימון מפעילות באופציות (כולל השפעת ההצגה על פי שווי הוגן).

מנגד, הגורמים הבאים קיזזו חלקית את ההשפעות הנ"ל:

- הפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בסך של כ- 16 מיליון ש"ח באגרות חוב קונצרניות במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 (מזה סך של כ- 13 מיליון ש"ח ברבעון הראשון השנה), לעומת הפרשות לא משמעותיות בתקופה המקבילה אשתקד.
- ירידה בתשואה על ההון הפנוי כתוצאה מירידת הריבית השקלית במשק.

ניתוח תמציתי של שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה (למידע מפורט ראה תוספת א' לסקירת ההנהלה):

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני								
2008				2009				
היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים	היקף הנכסים	תרומה לרווח המימוני כולל השפעת נגזרים	פער הריבית ללא השפעת נגזרים	פער הריבית כולל השפעת נגזרים	
ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	ב-%	מיליוני ש"ח	ב-%	ב-%	
46	140	1.51	1.23	49	176	1.75	1.62	מטבע ישראלי
10	29	1.78	1.06	11	(7)	0.98	(0.22)	לא צמוד
44	52	(1.85)	0.54	40	61	(0.09)	0.91	צמוד מדד
	9				16			מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
	77				71			אופציות
								הכנסות מימון אחרות, נטו
100	*307	0.55	0.90	100	*317	1.06	0.95	סה"כ

* רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים.

המגזר השקלי הלא צמוד – חלה עליה של 0.39 נקודות אחוז בפער הריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקרה מגידול בפרמיית סיכון האשראי אשר קוזזה בחלקה כתוצאה מהשפעת המכשירים הנגזרים המוצגים על פי שוויים ההוגן.

המגזר השקלי הצמוד למדד – חלה ירידה של 1.28 נקודות אחוז בפער הריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת בעיקרה הן ממדידת מכשירים פיננסיים נגזרים על פי שוויים ההוגן, והן מירידה במרווח על אחזקת אגרות החוב בתיק ניירות הערך של הבנק.

מטבע חוץ – חלה עליה של 0.37 נקודות אחוז בפער הריבית, הנובעת בעיקרה משער חליפין ממוצע גבוה לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה בששת החודשים הראשונים ב- 58 מיליון ש"ח לעומת 27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 115%. הגידול בחובות המסופקים נובע ממצב המשק שהושפע כתוצאה מהמשבר הכלכלי שהחל ברבעון השלישי של שנת 2008.

שיעור ההפרשה לחובות מסופקים מכלל האשראי לציבור עמד במחצית הראשונה של השנה על 0.64% (בחישוב שנתי), לעומת 0.29% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 0.51% בשנת 2008.

היקף החובות הבעייתיים ליום 30 ביוני 2009 עלה בשיעור של 97.4% לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד וירד ב-7.1% לעומת סוף שנת 2008. הגידול לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד הינו בסעיף חובות בהשגחה מיוחדת ונגרם בעיקר בשל המשבר הכלכלי. לעומת זאת, היקף האשראי שאינו נושא הכנסה ירד בשיעור של כ- 10.2% לעומת סוף התקופה המקבילה אשתקד.

שיעור יתרת החובות הבעייתיים מתוך ההון העצמי עמד ביום 30 ביוני 2009 על כ- 61% לעומת כ- 33% ביום 30 ביוני 2008, וכ- 73% ביום 31 בדצמבר 2008.

שיעור יתרת החובות הבעייתיים מתוך סך האשראי עמד ביום 30 ביוני 2009 על כ- 5.8% לעומת כ- 2.9% ביום 30 ביוני 2008 ו- 6.2% ביום 31 בדצמבר 2008.

להלן נתוני האשראים הבעייתיים לפי הסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים (במיליוני ש"ח):¹

ליום 31 בדצמבר	יתרה ליום 30 ביוני		
	2008	2008	
117	157	141	אינו נושא הכנסה
54	49	37	אורגן מחדש ²
-	*-	*-	מיועדים לארגון מחדש
18	24	28	בפיגור זמני
748	242	644	בהשגחה מיוחדת ^{5,3}
937	472	850	סה"כ אשראי מאזני ללווים בעייתיים ¹
			סיכון אשראי חוץ מאזני בגין
92	66	75	לווים בעייתיים ^{5,4,1}
53	*-	78	אג"ח של לווים בעייתיים
1,082	538	1,003	
			נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים
61	-	59	של לווים בעייתיים ⁵
1,143	538	1,062	סיכון אשראי כולל בגין לווים בעייתיים ¹

* סכום נמוך מ- 500 אלפי ש"ח

¹ לא כולל חובות בעייתיים המכוסים עלי ידי בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים (הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313).

² אשראי שאורגן מחדש במהלך השנה השוטפת וכן אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות עם ויתור על הכנסות. (לא כולל אשראי שאורגן מחדש בשנים קודמות ללא ויתור על הכנסות: 30 ביוני 2009 – 46 מיליון ש"ח, 30 ביוני 2008 – 45 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2008 - 35 מיליון ש"ח).

³ מזה חובות בגינם קיימת הפרשה ספציפית שנוכחה מהחבות (למעט אשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור) – בסך 216 מיליון ש"ח לעומת 123 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008 ולעומת 234 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ואשראי לדיור שבגיננו קיימת הפרשה לפי עומק פיגור בסך 17 מיליון ש"ח לעומת 23 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008 ו- 24 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008.

⁴ כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים, למעט בגין ערבויות שנתן לווה להבטחת חבות של צד שלישי.

⁵ הגידול ביתרת החובות בהשגחה מיוחדת, מאזניות (כולל נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים) וחוזי מאזניות, נובע בעיקרו מסיווג בגין שני לקוחות, האחד בענף השירותים הפיננסיים והשני בענף היהלומים, כתוצאה מהמשבר בשווקים. בגין אחד מהם בוצעה בנוסף גם הפרשה ספציפית.

הרווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים הסתכם בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 259 מיליון ש"ח לעומת 280 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ- 7.5%.

ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 147 מיליון ש"ח לעומת 130 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 13.1%.

העמלות התפעוליות הסתכמו ב- 120 מיליון ש"ח לעומת 119 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח מהשקעות במניות נטו, הסתכם ב- 13 מיליון ש"ח לעומת 6 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע בעיקרו מרווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות (רווחים של כ- 5 מיליון ש"ח במחצית הנוכחית לעומת הפסדים של כ- 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד). ההכנסות מדיבידנד מחברת בזק הסתכמו בכ- 6 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות האחרות הסתכמו ב- 14 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נובע מכך שבמחצית הראשונה של שנת 2009 נכללו בהכנסות האחרות עיקר רווחי היעודה לפיצויים לתקופה זו בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, כאשר בתקופה המקבילה אשתקד לא נכללו הכנסות כאמור.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 302 מיליון ש"ח לעומת 306 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 1.3%.

הוצאות השכר הסתכמו בששת החודשים הראשונים של השנה ב- 174 מיליון ש"ח לעומת 181 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 3.9%. הירידה נובעת בעיקרה מכך שבמחצית הראשונה של שנת 2008 נכללו הוצאות עקב תשואה שלילית של קופת הפיצויים, לעומת הכנסות עקב תשואה חיובית במחצית הנוכחית (עיקר ההכנסות במחצית הנוכחית מיינו להכנסות אחרות, כאמור לעיל). כמו כן, חלה ירידה בעלות תוספות השכר.

הוצאות פחת ואחזקת בניינים וציוד הסתכמו ב- 56 מיליון ש"ח לעומת 50 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 12%. העלייה נובעת בעיקרה הן מגידול בהוצאות אחזקה עקב עליה במספר הסניפים ושטחי המטה והן מגידול בפחת מחשב.

ההוצאות האחרות הסתכמו ב- 72 מיליון ש"ח לעומת 75 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 4%.

שיעור הכיסוי של ההוצאות התפעוליות והאחרות על ידי ההכנסות התפעוליות והאחרות עמד במחצית הראשונה של השנה על 48.7% לעומת 42.5% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 39.9% בכל שנת 2008. שיעור ההוצאות התפעוליות והאחרות מתוך סך ההכנסות (רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים והכנסות תפעוליות ואחרות) עמד במחצית הראשונה של השנה על 65.1% לעומת 70% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 75.7% בכל שנת 2008.

הפרשה למיסים בששת החודשים הראשונים של השנה הייתה בשיעור של 39.4% לעומת 43.3% בתקופה המקבילה אשתקד ו- 51.9% בכל שנת 2008. שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2009 הוא 36.2% לעומת 36.8% בשנת 2008.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

מאזן הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2009 ב- 31,040 מיליון ש"ח לעומת 34,103 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 9% ולעומת 31,945 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008, ירידה בשיעור של 2.8%.

האשראי לציבור הסתכם ביום 30 ביוני 2009 ב- 18,218 מיליון ש"ח לעומת 18,539 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 1.7% ולעומת 18,638 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008, ירידה בשיעור של 2.3%. היתרה הממוצעת של האשראי לציבור במחצית הראשונה של שנת 2009 עמדה על 18,681 מיליון ש"ח, לעומת 18,218 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 2.5%.

פיקדונות הציבור הסתכמו ביום 30 ביוני 2009 ב- 26,414 מיליון ש"ח לעומת 27,799 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 5% ולעומת 26,512 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008, ירידה בשיעור של 0.4%. היתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור במחצית הראשונה של שנת 2009 עמדה על 27,093 מיליון ש"ח, לעומת 26,758 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של 1.3%.

ניירות ערך הסתכמו ביום 30 ביוני 2009 ב- 5,177 מיליון ש"ח, לעומת 6,920 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008, ירידה בשיעור של 25.2% ולעומת 6,102 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008, ירידה בשיעור של 15.2%.

היתרה נכון ליום 30 ביוני 2009 מתפלגת כדלקמן:

כ- 75% מתיק ניירות הערך מושקע באגרות חוב ממשלתיות. כ- 5% מושקעים באגרות חוב של בנקים וכ- 14% מושקעים באגרות חוב קונצרניות של חברות ישראליות, זאת בהתאם למדיניות הבנק הרואה בהשקעה בחלק מאג"ח אלו כתחליף לאשראי, על רקע שינוי בתמהיל מקורות האשראי של הפירמות.

כ- 86% מהתיק מסווג כניירות ערך זמינים למכירה (ראה פירוט נוסף בביאור 2 לדוחות הכספיים). ניירות הערך בתיק הזמין למכירה מוצגים במאזן לפי שוויים ההוגן, כאשר הפער בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לקרן הון, למעט ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני אשר אינן נזקפות לקרן הון אלא לדוח רווח והפסד.

במחצית הראשונה בשנת 2009 נזקפו ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בסך של כ- 16 מיליון ש"ח לרווח והפסד. לאחר ירידות אלו, קרן ההון נטו הינה חיובית ועומדת על כ- 83 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), ומורכבת מקרן הון חיובית בסך 128 מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון שלילית בסך (45) מיליון ש"ח.

בסוף דצמבר 2008 קרן ההון נטו הייתה שלילית ועמדה על כ- (85) מיליון ש"ח (לפני השפעת המס), מזה קרן הון שלילית בסך (166) מיליון ש"ח, בקיזוז קרן הון חיובית בסך 81 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון והשווי ההוגן בתיק הזמין למכירה ליום 30 ביוני 2009 (במיליוני ש"ח):

קרן הון נטו	קרן הון חיובית (רווחים שטרם מומשו)	קרן הון שלילית (הפסדים שטרם מומשו)	הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	
61	61	-	250	מניות
18	21	(3)	3,176	אגרות חוב ממשלתיות
-	4	(4)	276	אגרות חוב של בנקים אגרות חוב קונצרניות:
5	6	(1)	183	חברות ממשלתיות
14	26	(12)	268	ענף הנדל"ן
(15)	10	(25)	295	אחרות
4	42	(38)	746	סה"כ אג"ח קונצרניות
*83	128	(45)	4,448	סה"כ תיק זמין למכירה

* קרן הון זו מהווה חלק מההון העצמי של הבנק, לאחר השפעת המס, בסך של כ- 56 מיליון ש"ח - ראה דו"ח על השינויים בהון העצמי – התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

במהלך המחצית הראשונה בשנת 2009 נרשמה תנועה חיובית נטו בקרן ההון לאחר השפעות המס בסך של 109 מיליון ש"ח.

להלן התפלגות קרן ההון השלילית (הפסדים שטרם מומשו), לפי שיעור הירידה מתחת לעלות ולפי טווחים של משך הזמן* בו השווי ההוגן נמוך מהעלות (במיליוני ש"ח):

ליום 30 ביוני 2009					
סה"כ	מעל 12 חודשים	9-12 חודשים	6-9 חודשים	עד 6 חודשים	
38	25	3	3	7	עד 20%
7	7	-	-	-	20%-30%
-	-	-	-	-	30%-40%
-	-	-	-	-	מעל 40%
45	32	3	3	7	סה"כ

* נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיצית הפסד שטרם מומש הוא תאריך המאזן של תקופת הדוח שבמהלכה ארעה ירידת הערך לראשונה, ללא קשר לשיעור הירידה.

מדיניות ונהלי הבנק בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, מפורטים בפרק "מדיניות חשבונאית קריטית ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדו"ח השנתי של 2008, וכמו כן קיימת הרחבת הגילוי בפרק זה בדוח הנוכחי.

להלן פירוטים נוספים ליום 30 ביוני 2009 (במיליוני ש"ח):

הערך במאזן (המהווה שווי הוגן)	תיק זמין למכירה:
250	מניות ¹
2,973	אגרות חוב ממשלתיות:
199	ממשלת ישראל
4	ממשלת ארה"ב
3,176	ממשלת טורקיה
126	אגרות חוב של בנקים ² :
150	בנקים בארץ
276	בנקים בחו"ל
183	אגרות חוב קונצרניות ³ :
268	חברות ממשלתיות ⁴
295	ענף הנדל"ן ⁵
746	אחרות ⁶
4,448	סה"כ תיק זמין למכירה
	תיק למסחר:
	מניות:
20	חברות ישראליות
12	חברות זרות
32	
684	אגרות חוב ממשלתיות - ישראליות
13	אגרות חוב אחרות
729	סה"כ תיק למסחר
5,177	סה"כ תיק ניירות הערך

¹ כולל 22 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה 130 מיליון ש"ח בגין מניות בזק, אשר כשליש ממנה נמכר לאחר תאריך המאזן – ראה באור 102 (היתרה שלאחריה הינה 53 מיליון ש"ח) - ראה גם ביאור 2 לדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2009.

² כולל 7 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 74 מיליון ש"ח.

³ כל אגרות החוב הקונצרניות הינן של חברות ישראליות למעט יתרה של 21 מיליון ש"ח אשר הונפקה על ידי מנפיק זר.

⁴ כולל 8 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 118 מיליון ש"ח.

⁵ כולל 41 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 27 מיליון ש"ח.

⁶ כולל 48 מנפיקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר היא 62 מיליון ש"ח.

ההון העצמי של הבנק הסתכם ביום 30 ביוני 2009 ב- 1,741 מיליון ש"ח לעומת 1,569 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008 ו- 1,630 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008. הגידול, הן מסוף שנת 2008 והן מסוף התקופה המקבילה אשתקד נובע כתוצאה מגידול בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" ומרווחיות הבנק.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון היה ביום 30 ביוני 2009 12.1% לעומת 11.5% בסוף שנת 2008 ו- 11.9% ביום 30 ביוני 2008. יחס ההון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון היה ביום 30 ביוני 2009 8.6% לעומת 7.9% בסוף שנת 2008 ו- 8.1% ביום 30 ביוני 2008. מגבלת בנק ישראל קובעת יחס הון כולל מינימאלי של 9%. בנק ישראל קבע לבנק יחס מינימאלי של הון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון של 7%.

מדיניות הבנק הינה לשמור על יחס הון מזערי של 11.5% במהלך שנת 2009 ולהגיע בסוף השנה ליחס הון כולל של 12%. יחס זה מחמיר לעומת דרישות הנוהל הבנקאי התקין ונקבע על מנת לעמוד בדרישת דירקטוריון הבנק.

חלק מהמידע שבפסקה זו הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך והינו מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק בכל הקשור לעמידה בדרישות ולשיפור יחס הלימות ההון והרכבו, לרבות הקטנת רכיבי סיכון, או הגדלת ההון הראשוני באמצעות הנפקת זכויות, הנפקת הון משני עם ו/או ללא ערבויות מדינה. המידע עשוי שלא להתממש, כולו או חלקו, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי כתלות בעיקר בגורמים אלה: שינויים רגולטורים שיחולו (ככל שיחולו) בנושא דרישות יחס ההון בו על הבנק לעמוד, ומידת ההצלחה של הבנק לגייס הון באמצעות ביצוע הנפקות.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

א. באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מיום 26 באפריל 2009, אושרה הגדלת הון המניות הרשום של הבנק, אשר עמד על 650 אלף ש"ח (מחולק ל-65 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב) לסך של 900 אלף ש"ח, על ידי הוספת 25 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת, להון מניות הבנק, (להלן: "תוספת ההון הרשום").

תוספת ההון הרשום תשמש אך ורק למטרה של הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק, כפי שיהיו במועד כל הנפקת זכויות שתבוצע מעת לעת, מתוך תוספת ההון הרשום, בתמורה לסכום כולל שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח (להלן: "מטרת תוספת ההון הרשום"). במידה ולצורך הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק בתמורה לסכום כולל של 150 מיליון ש"ח, לא יידרש שימוש בכל המניות שתתווספנה להון המניות הרשום של הבנק, במסגרת תוספת ההון הרשום, שימוש במניות שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום ידרוש בנוסף להחלטת דירקטוריון גם החלטה של האסיפה הכללית, ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה.

היה והבנק יבקש לעשות שימוש בתוספת ההון הרשום שלא למטרת תוספת ההון הרשום (כמוגדר לעיל) הבנק יהא רשאי לעשות כן, ובלבד שהשימוש המוצע אושר מראש על ידי האסיפה הכללית ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. אין בהחלטת הבנק כאמור לעיל כדי להגביל את הבנק לעשות שימוש בהון הרשום הקיים של הבנק או בכל הון רשום חדש, ככל שיהיה ואשר אינו כלול בתוספת ההון הרשום נשוא החלטה זו. הנפקת מניות לצורך מטרת תוספת ההון הרשום תבוצע מתוך תוספת ההון הרשום בלבד.

תקנון התאגדות ותזכיר הבנק תוקנו בהתאם, ותיקונם אושר במסגרת אותה אסיפה.

פירוט נוסף לגבי תוצאות האסיפה ניתן לקרוא בדיווח המידי שהפיץ הבנק ביום 27 באפריל 2009.

בדעת הבנק לבצע הנפקת זכויות כאמור לעיל, ולצורך כך פורסמו ביום 20 באוגוסט 2009 תשקיף ותשקיף מדף – ראה פירוט בפרק "שונות".

ב. במטרה לשמור על יעילות מבנה ההון וליצור כרית ביטחון נוספת ליחס הלימות ההון של הבנק, פועל הבנק (עצמאית ובמסגרת חברת הבת אגוד הנפקות) להנפקת כתבי התחייבות, לצורכי הון משני עליון והון משני רגיל, בסך כולל של עד מיליארד ש"ח. הבנק שוקל לממש מתוך מסגרת זו, על פי צרכיו ובכפוף לתנאי השוק, סכום של 380 מיליון ש"ח במהלך 2009. הבנק פועל להשגת האישורים הרגולטוריים הנדרשים לצורך קבלת אישור להכרה בכתבי התחייבות הנ"ל כהון משני.

ביום 20 באוגוסט 2009 פורסם תשקיף מדף של הבנק (ראה פירוט בפרק "שונות") במסגרתו עשויה להתאפשר לבנק הנפקת שטרי הון נדחים, העשויים להימנות על ההון המשני העליון של הבנק בכפוף לאישור המפקח על הבנקים, וכן הוגשה טיוטת תשקיף מדף של חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ, אשר במסגרתו עשויה להתאפשר לאגוד הנפקות הנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון נדחים, העשויים להימנות על ההון המשני של הבנק (עליון ותחתון).

ביום 9 ביולי 2009 הודיעה חברת מדרוג על הוצאת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני תחתון) המונפקים על ידי הבנק ו/או על ידי חברת הבת אגוד הנפקות בע"מ מרשימת מעקב ועל הורדת דירוגם מ-Aa3

אופק יציב ל-A1 אופק יציב. דירוג הפיקדונות המדורגים (Aa3) ופקדונות זמן קצר (P-1) נותר ללא שינוי. כמו כן, הודיעה מדרוג על דרוג A2 למסגרת להנפקת שטרי הון נדחים (הון משני עליון).

בהתייחס לסעיפים א' וב' לעיל:

חלק מהמידע בפסקאות לעיל הנו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, והינו מבוסס על תוכניות העבודה של הבנק ועל הערכותיו לגבי מידת ההיענות של בעלי המניות והציבור להנפקה, וכן לקיומם של תנאי שוק מתאימים. המידע והצפי לגביו עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, או להתממש באופן שונה מהותית מהצפוי כתלות בגורמים העיקריים הבאים: מידת היענות בעלי המניות והציבור להנפקה, אי קיום תנאי השוק התומכים בהנפקה, או שינויים רגולטוריים לנושא יחס ההון.

ג. במסגרת הסכם בין שלמה אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו"), נכסי שרודר בע"מ ("שרודר") וישעיהו לנדאו אחזקות (1993) בע"מ ("לנדאו") (להלן "קבוצת בעלי השליטה") מיום 18 בנובמבר 1999 לבין בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן "לאומי") ניתנה ללאומי אופציה מסוג Put לחייב את גרעין השליטה לרכוש את כל החזקותיו של לאומי בבנק, ולאומי העניק לגרעין השליטה אופציה מסוג Call לחייב את לאומי למכור לגרעין השליטה את המניות המוחזקות. ביום 17 בנובמבר 2003 מימש לאומי את אופציית ה-Put באופן חלקי וזאת ביחס לחלקו של אליהו בלבד למכירת שלישי מהחזקותיו בבנק. לאחר שביום 30 במאי 2004 ניתן לאליו אישור המפקח על הבנקים לרכישה מלאומי של 3.84% מהון המניות בבנק, רכשה אליהו מלאומי, ביום 3 ביוני 2004, 1,901,206 מניות רגילות של הבנק בתמורה למחיר של 21.93 ש"ח למניה ובסך כולל של 41,700,000 ש"ח והגדילה את אחזקותיה בבנק נכון לאותו מועד ל-27.7% וחלקו של בנק לאומי ירד נכון לאותו מועד ל-7.7%.

במקביל להודעת המימוש של האופציה, נחתם הסכם בין לאומי לבין שרודר ולנדאו ("הסכם הארכה") במסגרתו הוארכה אופציית ה-PUT ואופציית ה-Call שנתנו בהסכם מיום 18 בנובמבר 1999 ליתרת מניות הבנק המוחזקות על ידי לאומי וזאת לתקופה של עד 17 בנובמבר 2010 במחיר ובתנאים כפי שנקבעו בהסכם הארכה. ביום 28 ביוני 2009 הושלמה עסקה בין בנק לאומי לבין נכסי שרודר בע"מ וישעיהו לנדאו החזקות (1993) בע"מ על פי הסכם הארכה הנ"ל, במסגרתו מכר בנק לאומי את מלוא החזקותיו בבנק (3,802,412 מניות) לשני בעלי המניות הנ"ל (בחלקים שווים ביניהם), בתמורה לסכום כולל של 107,784,000 ש"ח (53,892,000 ש"ח כל אחד). כתוצאה מעסקה זו חדל בנק לאומי להיות בעל עניין בבנק.

הליכים משפטיים

להלן מידע בדבר תביעות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו ודרישת תשלום נגד הבנק, אשר הינן בסכומים מהותיים העולים על 1% מהון הבנק:

- א. התחייבות תלויה בקשר עם החברה המאוחדת כרמל – אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן "החברה"): ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בתל אביב כתב תביעה נגד החברה ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן הוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. התביעה עוסקת בנושא עמלות בגין ביטוח חיים ורכוש. פרטים נוספים ראה בביאור 6(ב)(10)(א) לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.
- ב. בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום בסך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות בתחום שוק ההון של מיופה כח בחשבון. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול חשבונות, הגם שלא נתבקש בו סעד כספי כנגד הבנק. פרטים נוספים ראה בביאור 6(ב)(9)(ב) לדוחות כספיים.
- ג. התחייבות תלויה בקשר עם הבנק והחברה המאוחדת - חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן "החברה"): ביום 22 ביוני 2009 הוגש בבית המשפט המחוזי במחוז מרכז כתב תביעה מתוקן נגד הבנק ונגד החברה על ידי שתי חברות אמריקאיות (האחת מהן בפירוק בישראל), בטענה לשחרור מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבור צד ג' וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבורם. כתב התביעה המתוקן הוגש לאחר דיונים ממושכים בהליכי פטור מאגרה. סכום התביעה המצוין בו הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב, אך הועמד לצרכי אגרה על 10 מיליון ש"ח. פרטים נוספים ראה בביאור 6(ב)(10)(ב) לדוחות הכספיים ובדוח הסקירה של רואי החשבון המבקרים.

פעילות חברות מוחזקות עיקריות

החברות המוחזקות העיקריות של הבנק הינן:

אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) בע"מ - החברה משמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 2.1 מיליון ש"ח, לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח כלל את הפסדי חברת הבת שלה אגוד שוקי הון והשקעות בע"מ (עוסקת בניהול ובחיתום של הנפקות בשוק ההון) שהסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 0.2 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 0.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

בחודש מאי 2009 נפדתה מלוא השקעת החברה בקרן הנץ האדמונית ונמכרה מלוא ההחזקה במניות חברת הניהול של הקרן, חברת אם האדמונית בע"מ. לפדיון ומכירה אלו אין השפעה על הרווח והפסד.

חברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ - החברה עוסקת במתן שרותי נאמנות לקרנות נאמנות, למחזיקי ניירות ערך הנסחרים בבורסה, להנפקות פרטיות ובמתן שרותי נאמנות פרטיים. בדבר עסקת התקשרות של החברה להעברת שירותי הנאמנות לאגרות חוב לכלל פיננסים נאמנות 2007 בע"מ – ראה פירוט בפרק "עסקאות עם בעלי שליטה" ובבאור 12א. העברת הפעילות במסגרת ההתקשרות עולה בקנה אחד עם מדיניותה של החברה למזער את פעילותה במתן שירותי נאמנות לאג"ח קונצרני. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 1.3 מיליון ש"ח לעומת 0.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ - החברה עוסקת בניהולי תיקי השקעות ובייעוץ. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 1.7 מיליון ש"ח לעומת 1.1 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד ליסינג בע"מ – החברה עוסקת במימון רכבים וציוד בשיטת הליסינג. יתרת המימון שהעמידה החברה ללקוחותיה הסתכמה ביום 30 ביוני 2009 ב- 328 מיליון ש"ח לעומת 343 מיליון ש"ח בסוף שנת 2008. תרומת החברה לרווח הנקי של הבנק הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 3.5 מיליון ש"ח לעומת 4.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

אגוד הנפקות בע"מ – החברה הוקמה על מנת לעסוק בהנפקה של כתבי התחייבות נדחים ותעודות התחייבות ובהשקעה של סכומי ההנפקה בבנק. ביום 7 בינואר 2007 פרסמה החברה תשקיף מדף להנפקת סדרות של תעודות פיקדון וכתבי התחייבות נדחים. היות שחלפו שנתיים מאז פרסום תשקיף המדף, תשקיף מדף זה איננו בתוקף והחברה לא תנפיק ניירות ערך על פיו. ביולי 2009 הוגשה טיוטת תשקיף מדף לרשות לניירות ערך. ראה פירוט נוסף בפרק "השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו" סעיף ב'.

שיפוי לחברות בנות:

ביום 7 ביולי 2009 העניק הבנק כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות – ראה פירוט בבאור 12ה.

הון אנושי

- בחודש מאי 2009 נחתם הסכם תוספת שכר לשנת 2009 עם ועד הפקידים.
- בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק (אוכלוסיית זכאים של כ- 170 עובדים), הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת שנהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים ומהבנק, באופן משולב, כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה ההפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה ההפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש (סכומי ההפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן – "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק מנהלים בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" ("ההפרש"), אשר עלול לחייב תשלום של סכום ההשלמה כאמור. אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק.

בתחילת חודש יולי 2009 הפחיתה "עמית" את תשלומי הפנסיה ב- 10%. הסכום במחלוקת אשר נובע מהפחתה זו חל בפועל על אוכלוסייה של כ-22 גמלאים בלבד ואינו מהותי.

תיאור מצב המיסוי

- א. בשנת 2008, במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק – אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן – "החברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ- 7 מיליון ש"ח). ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל.

בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחית ההשגה. טרם חלף המועד להגשת ערעור על ההחלטה. להערכת ההנהלה בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור להתקבל, סבירים.

יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם הערעור, ככל שיוגש, ידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

ב. ביום 1 ביולי 2009 פורסם צו מס ערך מוסף בנושא העלאת מס השכר והרווח על מוסדות כספיים. כמו כן, ביום 14 ביולי 2009 עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית אשר קבע בין היתר הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות. ראה פרטים בפרק "עדכוני חקיקה" ובבאור 12ג.

תיאור עסקי הבנק לפי מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר. נתוני תוצאות המגזרים נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר "מגזרי פעילות עיקריים". תיאור מפורט של מגזרי הפעילות ואופן מדידתם ניתן בדוחות השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008. פרטים נוספים בדבר מגזרי פעילות ראה בבאור 10 לדוחות הכספיים.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר ללקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי, לרבות שירותי ייעוץ בהשקעות. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח. המגזר כולל את מגזר מימון לדיור.

מגזר ללקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי – כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י), המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן תמצית התפתחות הרווח הנקי לפי מגזרי פעילות, במיליוני ש"ח:

רווח נקי (הפסד)		
לששה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 ביוני		
* 2008	2009	מגזר
8	10	לקוחות פרטיים
35	32	לקוחות עסקיים
2	(4)	יהלומים
17	26	ניהול פיננסי
(1)	(1)	אחרים והתאמות
61	63	סך הכל

* סווג מחדש

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
30	4	12	-	46
-	-	-	-	-
30	3	3	1	37
-	-	-	-	-
60	7	15	1	83
4	1	-	-	5
2	-	3	1	6

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
37	4	10	-	51
-	-	-	-	-
20	2	4	1	27
-	-	-	-	-
57	6	14	1	78
2	1	-	-	3
3	-	3	-	6

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של מגזר לקוחות פרטיים (המשך)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
63	7	23	-	93
-	-	-	-	-
55	6	7	2	70
-	-	-	-	-
118	13	30	2	163
6	1	-	-	7
4	-	5	1	10

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 *

לקוחות פרטיים במיליוני ש"ח	עו"ש עסקי (2)	מימון לדיור	שוק ההון (1)	סך הכל
75	7	19	-	101
-	-	-	-	-
41	5	8	3	57
-	-	-	-	-
116	12	27	3	158
4	1	-	-	5
4	-	3	1	8

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) מתן שירותים בתחום שוק ההון.

(2) לקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400 אלפי ש"ח.

* סווג מחדש.

מגזר לקוחות פרטיים

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 10 מיליון ש"ח לעומת 8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של כ- 25%.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 163 מיליון ש"ח לעומת 158 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של 3%.

הכנסות המימון הסתכמו ב- 93 מיליון ש"ח לעומת 101 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של 8%, הנובעת בעיקרה מירידה בהכנסות המימוניות בתחום הפיקדונות בעקבות ירידת הריבית השקלית. הירידה קוזזה בחלקה על ידי עליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי בעקבות הגידול בהיקף תיק האשראי בתחום המימון לדיור. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב- 70 מיליון ש"ח לעומת 57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 23%, הנובע הן מגידול בהכנסות במרבית סוגי העמלות והן מרווחי קופת הפיצויים. בהוצאות חלה עליה בשיעור של כ- 1%.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה ב- 7 מיליון ש"ח לעומת 5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מימון לדיור - שינויים בהיקף הפעילות וברווח הנקי

ירתת האשראי המאזני להלוואות לדיור הסתכמה בסוף יוני 2009 ב- 4,240 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של 5.2% לעומת דצמבר 2008. ההלוואות שהועמדו במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 הסתכמו ב- 641 מיליון ש"ח, לעומת 758 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ- 15% (כולל הלוואות שמוחזרו). הרווח הנקי הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב- 5 מיליון ש"ח לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. (כולל הלוואות שמוחזרו).

סך הכנסות המגזר הסתכמו ב- 30 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של שנת 2009 לעומת 27 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 11%, הנובע בעיקרו מגידול בהיקפי התיק.

מידע על הלוואות חדשות שבוצעו לרכישת דירת מגורים בביטחון משכנתא והיקפי מחזור הלוואות:

לשנה הסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה חודשים הסתיימו ביום 30 ביוני		
	2008	2008	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
**1,238	**710	565	כספי הבנק
15	9	2	כספי האוצר
*-	*-	-	הלוואות עומדות
1,253	719	567	סה"כ הלוואות חדשות
**57	**39	74	הלוואות שמוחזרו
1,310	758	641	סה"כ הלוואות שבוצעו

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

** סווג מחדש.

- הבנק ממשיך בתהליך רחב היקף לגיוס לקוחות פרטיים - במסגרתו השיק הבנק בזמנו את מבצע "חשבון הפוך", המעניק חבילה ייחודית וכוללת של הטבות בנקאיות בניהול חשבון עו"ש למעבירי משכורת. להערכת הבנק החבילה נותנת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות: פטור מריבית חובה, ריבית זכות אוטומטית ופטור מעמלת פקיד. ההטבות מותנות בהעברת משכורת בסכום מינימאלי ובהיקף הפעילות בחשבון. מהלך זה הינו ייחודי ונוגע בליבת פעילות הלקוח הקמעונאי והפרטי עם הבנק ומהווה שלב נוסף ביישום האסטרטגיה העסקית של הבנק.
- במקביל הבנק מפתח ומשווק מוצרים חדשניים בתחום הפיקדונות בכלל ובתחום הפיקדונות המובנים בפרט, המאפשרים גיוון השקעות ופיזור סיכונים. כמו כן, הבנק משיק מעת לעת מבצעים בתחום המשכנתאות בהתאם למצב השוק ולצרכי הלקוחות.
- בהתאם לאסטרטגיה העסקית של הבנק, הכוללת שימת דגש בתחום הבנקאות הקמעונאית, בוחן הבנק אפשרות להתקשר עם גוף פיננסי לצורך רכישת זכויותיו של אותו גוף בתיק הלוואות צרכניות. נכון למועד הדוחות הכספיים, סכום הלוואות שתירכשנה, ככל שתירכשנה, אינו מהותי ביחס לסך כל האשראי שהעמיד הבנק לציבור.
- כמהלך תומך להבלטת מיצוב הבנק, משיק הבנק מיתוג חדש אשר משתלב בתוכנית האסטרטגיה הרב שנתית. פרטים נוספים ראה בפרק "שונות".

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009

עסקים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
40	25	7	72
-	-	-	-
23	4	6	33
-	-	-	-
63	29	13	105
10	9	-	19
4	8	3	15

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 *

עסקים	בניה ונדל"ן	שוק ההון (1)	סך הכל
36	24	3	63
1	-	4	5
21	3	7	31
-	-	-	-
58	27	14	99
4	1	-	5
5	10	1	16

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש.

להלן תמצית תוצאות הפעילות של המגזר העסקי (המשך)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009			
עסקים	בניה	שוק	סך
במיליוני ש"ח	ונדל"ן	ההון (1)	הכל
84	48	15	147
1	-	4	5
38	7	12	57
-	-	(1)	(1)
123	55	30	208
14	15	-	29
12	13	7	32

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה

לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 *			
עסקים	בניה	שוק	סך
במיליוני ש"ח	ונדל"ן	ההון (1)	הכל
77	43	13	133
1	-	7	8
36	9	14	59
-	-	-	-
114	52	34	200
6	3	-	9
11	17	7	35

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה

לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי

(1) פעילות בניירות ערך.

* סווג מחדש.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 32 מיליון ש"ח לעומת 35 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 9%.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 208 מיליון ש"ח לעומת 200 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה בשיעור של כ- 4%.

הכנסות המימון הסתכמו ב- 152 מיליון ש"ח לעומת 141 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 8%. הגידול נובע בין השאר מעליה בהכנסות המימוניות בתחום האשראי, אשר קוזזו בחלקן כתוצאה מירידת ההכנסות המימוניות בתחום הפיקדונות וכן מירידה בהכנסות מההון הפנוי של הבנק, כתוצאה מירידת הריבית השקלית. ההכנסות התפעוליות והאחרות הסתכמו ב- 56 מיליון ש"ח לעומת 59 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 5%.

הירידה נובעת בעיקר מקיטון בהכנסות מעמלות אשראי. בהוצאות חלה ירידה בשיעור של כ- 3%. ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה ב- 29 מיליון ש"ח, לעומת 9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. על רקע המשבר הכלכלי העולמי, ממשיך הבנק לבחון את פעילותו בתחום העסקי ומתאים את מדיניותו הן באשר להיקף חשיפתו לענפים השונים, הן לגבי מרווח בטחון על בטוחות והן לגבי פרמיות הסיכון הנגבות מהלקוחות. הרחבה בנושא ראה בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" תת פרק "הערכות לשינויים בסביבה העסקית".

בניה ונדל"ן - שינויים בהיקף הפעילות וברווח הנקי

הרווח הנקי של פעילות בניה ונדל"ן הסתכם במחצית הראשונה של השנה ב- 13 מיליון ש"ח, לעומת 17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסות הסתכמו ב- 55 מיליון ש"ח לעומת 52 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6%, אשר נבע בעיקרו מגידול במרווחי האשראי ומגידול בהיקף הערבויות.

ההפרשה לחובות מסופקים הסתכמה ב- 15 מיליון ש"ח לעומת 3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

היקף סיכון האשראי המאזני לבניה ונדל"ן הסתכם ביום 30 ביוני 2009 ב- 3.4 מיליארד ש"ח לעומת 3.6 מיליארד ש"ח ביום 31 לדצמבר 2008, ירידה בשיעור של 5.6%. האשראי החוץ מאזני הסתכם ביום 30 ביוני 2009 ב- 3.6 מיליארד ש"ח לעומת 3.5 מיליארד ש"ח ליום 31 לדצמבר 2008, גידול בשיעור של 2.9%. התפתחות היקפי סיכון האשראי המאזני והחוץ מאזני מבטאת את מדיניות הבנק בתחום ליווי בניה למגורים: שמירה על רמת פרויקטים קיימת, תוך התמקדות באיזורי ביקוש. כפועל יוצא מכך מתאפיינים הפרוייקטים שהבנק מלווה בגידול בקצב המכירות.

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

המחצית הראשונה של השנה הסתכמה בהפסד של 4 מיליון ש"ח לעומת רווח נקי של 2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 27 מיליון ש"ח לעומת 31 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ירידה בשיעור של 13%.

הכנסות המימון הסתכמו ב- 20 מיליון ש"ח לעומת 23 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה, ירידה בשיעור של כ- 13%. הגורם העיקרי שגרם לירידה בהכנסות המימון הינו קיטון בהיקף האשראים למגזר, הירידה קוזזה חלקית באמצעות גידול במרווח האשראי וכן על ידי עליה בשער הדולר הממוצע בשיעור של כ- 15% בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. בהכנסות התפעוליות חל קיטון בשיעור של כ- 13% הנובע מירידה בהכנסות מעמלות יבוא יצוא בעקבות הקטנת הביקושים בענף היהלומים עקב המשבר הכלכלי.

ההפרשה לחובות מסופקים במגזר הסתכמה במחצית הראשונה של השנה ב- 22 מיליון ש"ח לעומת 13 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

במסגרת מדיניות ההתאמה השוטפת של חשיפת הבנק לענף, הקטין הבנק את החשיפה לענף מרמה של 412 מיליון דולר בסוף חודש דצמבר 2008, לרמה של 323 מיליון דולר בסוף חודש יוני 2009. חלקו של הענף בסך סיכון האשראי המאזני ירד מ- 7.9% בסוף דצמבר 2008 ל- 6.5% בסוף יוני 2009.

במחצית הראשונה של שנת 2009 נמשכה ההאטה בענף היהלומים כאשר בחודשים האחרונים ישנם סימנים המעידים על תחילתה של התאוששות מסוימת, יחד עם זאת רמת הפעילות והמחירים הינם נמוכים משמעותית לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הבנק ממשיך במדיניות של נקיטת זהירות ובחינה שוטפת של האשראי והתאמתו לנסיבות. כמו כן הבנק בוחן באופן שוטף את פרמיית הסיכון של הלקוחות ופועל להתאמתה בהתאם לנסיבות.

מגזר ניהול פיננסי

שינויים בהיקף הפעילות של המגזר וברווח הנקי שלו

הרווח הנקי במחצית הראשונה של השנה הסתכם ב- 26 מיליון ש"ח לעומת 17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 53%.

הכנסות המגזר הסתכמו במחצית הראשונה של השנה ב- 66 מיליון ש"ח לעומת 48 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עליה בשיעור של כ- 38%.

העלייה בהכנסות המימון נובעת בעיקרה מעלייה במרווח על אחזקת אגרות החוב בתיק ניירות הערך של הבנק, ומגידול ברווחים ממימוש והתאמות של אגרות החוב, וזאת, בין היתר, על רקע ירידת הריבית והמגמה של עליית שערים שאפיינה את השווקים הפיננסיים במחצית הראשונה של 2009. עליות אילו קוזזו בחלקן בעיקר על ידי הפרשות לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני בתיק אגרות חוב הקונצרניות של הבנק בסך של 16 מיליון ש"ח.

סכומים שלא הוקצו והתאמות

פעילויות אשר לא ניתן לשייכן באופן ספציפי למגזרים.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פעילותו העסקית של הבנק כרוכה בסיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכוני נזילות. לסיכונים אלו נלווים סיכונים תפעוליים ומשפטיים.

מדיניות ניהול הסיכונים מסייעת לבנק לממש את יעדיו העסקיים בפעילויותיו הפיננסיות תוך הגדרת היקף הסיכונים, במסגרת המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. השיקולים המרכזיים המנחים את הבנק בניהול הסיכונים הינם השפעתם על הרווח הכלכלי, תוך התחשבות בהשלכות החשיפה הכלכלית על הרווח החשבונאי.

אחריות ארגונית

תהליכי ניהול הסיכונים בבנק מוסדרים ומפוקחים באמצעות הדירקטוריון וועדותיו, מנכ"ל הבנק והנהלה הבכירה. דירקטוריון הבנק קובע את תיאבון הסיכון ומדיניות הסיכון וכן מאשר את המגבלות הנובעות מתאבון הסיכון, תוך מעקב תקופתי אחר העמידה בהן. בדירקטוריון נערכים דיונים אודות אופי ומאפייני הסיכונים השונים אליהם חשופה פעילות הבנק, הדרך לאמוד אותם ומידת אפקטיביות הפיקוח עליהם, לרבות דיונים לגבי הכלים ואופן השימוש בהם, אמידה, מדידה וניטור הסיכונים.

כמנהלת **חשיפות האשראי העסקי** בבנק, לרבות סיכוני האשראי ללקוחות הפעילים במגזר הפיננסי ובמגזר היהלומים, משמשת ראש אגף עסקים, גב' עדנה פרס לכיש.

סיכון חשיפות האשראי למגזר הצרכני ולמגזר המשכנתאות, מנוהל באחריות ראש אגף קמעונאות, נכסי לקוחות וייעוץ. החל מיום 16 בנובמבר 2008 משמש מר צביקה טבצ'ניק כממלא מקום ראש האגף.

ניהול החשיפות ל**סיכוני השוק והנזילות** מתבצע באגף ניהול פיננסי באחריות ראש האגף, מר אפרים אברהם. יצירת החשיפות מתבצעת בעיקר באמצעות חדרי העסקות, היחידה לניהול נכסים והתחייבויות, ויחידת הנוסטרו באגף. בנוסף מנוהל באגף סיכוני האשראי הנובע מהשקעות הבנק באג"ח קונצרני וכן **סיכון אשראי בגין מדינות ובנקים**.

כמנהל ה**סיכונים התפעוליים** משמש ראש אגף בקרות, ד"ר עקיבא שטרנברג.

כמנהלת ה**סיכונים המשפטיים** משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק, עו"ד רחלי פרידמן.

מערך ניהול הסיכונים - אחראי לזיהוי, הגדרה ומיפוי של סיכוני שוק ונזילות, מדידת הסיכונים ויצירת תמונת הסיכון הכוללת. תפקידו כולל פיתוח המודלים הפנימיים למדידת הסיכונים בכל מגזרי הסיכון, (למעט סיכונים תפעוליים ומשפטיים). ראש מערך ניהול הסיכונים הינו מר עמי שושני.

מערך ניהול הסיכונים הינו יחידה בלתי תלויה, הנפרדת מיוצרי הסיכון, ועובדיה אינם מקבלים החלטות עסקיות הכרוכות בנטילת סיכונים.

אגף בקרות - ראש אגף בקרות הינו ד"ר עקיבא שטרנברג. האגף אחראי על בקרת הסיכונים בבנק, לרבות בקרת אשראי, בקרת סיכוני שוק ונזילות, וכן בקרות על פעילויות המסחר של הבנק ופעילות לקוחות בשוק ההון, בקרה ותיקוף מודלים ואחריות על פעילות קצין הציות.

סיכוני האשראי מורכבים בעיקר מסיכון איכות תיק האשראי וסיכון ריכוזיות.

סיכון איכות תיק האשראי:

הסיכון להפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון או ירידה באיכות האשראי של לווים אשר לא יעמדו בהתחייבויותיהם כלפי הבנק, והעדר בטחונות נאותים לכיסוי חובות של לקוחות אלו. הבנק מנהל את סיכון האשראי בהתאם לתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי, ניהולו והבקרה עליו, על מנת לשפר את איכות התיק ולהקטין את הסיכון הגלום בניהולו. כמו כן המדיניות קובעת את שיעורי ההסתמכות על בטחונות המתקבלים בבנק. המדיניות נדונה ומאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון הבנק. הנהלת הבנק והדירקטוריון מקבלים סקירה שוטפת על התפתחות האשראי ועמידה ביעדים שנקבעו. נהלי האשראי והבטיחונות של הבנק כמו גם מערכות המיכון הרלבנטיות, נבחנים באופן שוטף על מנת להתאימם לסביבה העסקית המשתנה ולהוראות הרגולטוריות. במקביל מושקעים אמצעים ומאמצים רבים בעדכון ופיתוח כלי בקרה ממוכנים ובשיפור מערכות המידע בתחום האשראי.

• ניהול האשראי

- היבטים במתן אשראי:

השיקול במתן אשראי מתבסס בעיקרו על טיב הלקוח, כושר החזר, חוסנו הפיננסי, נזילותו, מהימנותו, ותק בענף, ותק בבנק, טיב הבטחונות שהוא יכול להעמיד, ועוד. הבנק פועל להתאים את סוג האשראי לצרכיו ופעילותו של הלקוח. במקרים בהם מתבסס הבנק על איתנותו הפיננסית של הלקוח קיימות לעיתים התניות שונות, שעיקרן שמירה על יחסים פיננסיים שונים. במסגרת היערכות הבנק ליישום מודלים פנימיים לשיפור הערכת סיכוני האשראי, משכלל הבנק את תהליכי הדירוג של הלקוחות העסקיים והלווים הקמעונאיים.

- סמכויות למתן אשראי:

מתן האשראי מבוסס על סמכויות אשראי ברמות השונות עד לדרג הדירקטוריון. החלטות למתן אשראי מעל סמכותם האישית של מנהלי הסניפים והנהלת אגף עסקים, מתבצעות ברמה של ועדות אשראי, במטרה למזער את הסיכון של הסתמכות על שיקול דעת של אדם יחיד. במסגרת סמכויות האשראי נקבעו מגבלות על סכום האשראי ללא בטוחות, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות.

- בקרה על האשראי:

הבנק מפעיל כלי בקרה ממוכנים רבים ומגוונים, הן בסניפים והן במטה, במטרה לאתר מוקדם ככל האפשר שינויים בהתנהגות הלקוח, היווצרותם של פערי בטחונות, חריגה ממסגרות האשראי המאושרות וחריגה

מסמכות. הבנק משלב בכלי הבקרה מידע מגורמים חיצוניים במטרה לאתר פעילויות ואירועים העשויים להשפיע על יכולתו של הלקוח להחזיר את חובו. לצורך איתור מוקדם של בעייתיות אצל לקוחות הבנק מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים. כמו כן, מתבצע ביחידת בקרת אשראי באגף בקרות, תהליך של בקרת אשראי המתבסס על הוראות ניהול בנקאי תקין וכן על אוכלוסיות לווים שהוגדרו על ידי הנהלת הבנק.

- הדרכה:

הבנק משקיע משאבים רבים בהכשרת העובדים העוסקים בתחום האשראי, ובכלל זה הכשרת עובדים חדשים בקורסים ייעודיים, קורסים מתקדמים לעובדים ותיקים בתחום, פורום של מנהלי מחלקות עסקיות, הפקת לקחים מאירועים שונים ועוד. כמו כן, מתבצעת הכשרה ומתקיימים מפגשי רענון בנושאי הרגולציה הקשורים לתחום האשראי, כדוגמת סקירת הוראות תקני דיווח בינלאומיים (IFRS), מדידה וגילוי של חובות פגומים וסקירת הוראות באזל 2.

• **בטחונות**

במסגרת מדיניות האשראי נקבעו עקרונות וכללים באשר לסוגי הבטחונות והיקפם. דרישת הבטחונות ושיעורם נגזרים מרמת הסיכון שהבנק מוכן לקבל על עצמו בעת העמדת האשראי. דגש מיוחד ניתן לדירוג הלווים ולכושר ההחזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי בנוסף למשקל שניתן לבטחונות המקובלים. הבטחונות מותאמים לסוגי האשראי שהם אמורים להבטיח תוך התייחסות לטווח הזמן, סוג ההצמדה, אופי האשראי ומטרתו. קביעת השווי לביטחון של סוגי בטחונות שונים נגזרת מאופיים ונזילותם, איכותם ומהירות יכולת המימוש שלהם, לרבות שינויים בערכם כתוצאה ממצבי האטה או צמיחה בסביבה העסקית של הלווה. הבנק נוהג לאמת את שווי חלק מהבטחונות על ידי קבלת הערכות שמאי או הערכות שווי עדכניות.

בבנק קיימת מערכת ממוחשבת המאפשרת ניהול הבטחונות מבחינת שוויים, תוקפם, הפקת דוחות התראה למיניהם והפקת מידע אודותם.

באשראי לבנייה הניתן בשיטת "ליווי פרויקטים" נוהג הבנק להסתמך כבטוחה, בין היתר, על זכויות במקרקעין נשוא הפרויקט, בנוסף להיקף ההון העצמי המושקע בפרויקט.

כתוצאה מהמשבר הכלכלי הוחמרה מדיניות הבטחונות – ראה גם תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים" בהמשך.

• **טיפול באשראי בעייתי וגביית חובות**

ענף אשראים מיוחדים שבאגף עסקים מרכז את הטיפול במרבית הלקוחות הבעייתיים של הבנק. מטרת הטיפול בראש ובראשונה היא שיפור כושר החזר של הלקוח במטרה לשרת את חובו. בהעדר יכולת כזו פועל הענף לגביית החוב, תוך ניסיון להגיע להסדר עם החייב או הפעלת הליכי גבייה משפטיים לגביית החוב ומזעור הנזק לבנק. לצורך איתור מוקדם ככל האפשר של לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, מופעלת בבנק מערכת ממוכנת המאתרת פוטנציאל לבעייתיות אצל לקוחות שאינם מסווגים כחובות בעייתיים. הלקוחות המאותרים על

ידי המערכת נבדקים באופן יסודי ומועלים לדיון בוועדה מיוחדת, הדנה בצעדים הנדרשים לטיפול בלקוחות ובוחנת את הצורך בסיווגם כחוב בעייתי, כולל את הצורך בביצוע הפרשה לחובות מסופקים בגינם.

היערכות הבנק ליישום הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל - מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר מטעם בנק ישראל במסגרתו תוקנו הוראות הדיווח לציבור של בנק ישראל בנושא הטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי ובחובות פגומים, ובגילוי שניתן בנושאים אלה בדיווח לציבור של הבנקים. ההוראה תיושם בדוחות הכספיים של התאגידים הבנקאיים החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 ואילך. ביום 28 ביולי 2009 הוציא בנק ישראל טיוטה לדיון לגבי הוראה זו, שבה מספר תיקונים להוראה (תיקונים להוראות הדיווח לציבור ולהוראות ניהול בנקאי תקין והוראת שעה בנושא ההפרשה הקבוצתית בתקופת המעבר) ובין היתר כלולה בטיטה זו דחייה של מועד תחילת יישום ההוראה ליום 30 ביוני 2010.

ההוראה לא תיושם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. התאמות של יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2010 כתוצאה מדרישות ההוראה, לרבות דרישות קביעת ההפרשה ודרישות התייעוד, יכללו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי. ראה גם מידע בביאור 31g.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אינן יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על ההפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

יחד עם זאת, ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני. יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן, בוחן הבנק ומגדיר את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות לצורך חישוב ההפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה. עד לכניסת ההוראה לתוקף בוחן הבנק בצורה מקיפה את המערכות המפותחות לצורך יישומה, ומתארגן מבחינת נהלי עבודה והדרכות וכן מקיים בקרה נאותה על עמידה במועד ביעדים שנקבעו.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים ללווי הנושא, יישומו והטמעתו.

- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה בכח אדם מקצועי נוסף.
- עודכנה המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים (מעודכנים לדחייה ביישום, בהתאם לטייטה לדיון מיום 28 ביולי 2009) לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף שנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף הרבעון הראשון לשנת 2010.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע ברבעון הראשון של שנת 2010.
- עריכת נוהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף שנת 2009.
- הדירקטוריון מבצע מעקב על עמידה ביעדים כולל עמידה בלוחות הזמנים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

• חשיפה לאג"ח קונצרני

הבנק רואה בחלק מהשקעת הנוסטרו באג"ח קונצרני כתחליף למתן אשראי. מסגרת ההשקעה והכללים לביצועה אושרו בדירקטוריון. מגבלות ההשקעה כוללות את היקף החשיפה, סוגי האג"ח המותרים, דירוגם, חשיפה מרבית למנפיק בודד, מגבלות פיזור ומרווח מינימלי לפי דרוג. כמו כן נקבע מדרג סמכויות לגבי ההשקעה באגרות חוב ספציפיות.

תהליך קבלת ההחלטות לגבי השקעות בתחום זה מבוצע באגף ניהול פיננסי בהתאם למדרג סמכויות. המגבלות לגבי ההשקעה באג"ח הקונצרני מבוקרות באופן שוטף ומדיניות הבנק בתחום זה מותאמת להתפתחות בשווקים.

מידע נוסף בדבר הרכב תיק האג"ח הקונצרני, לרבות הרכב קרן ההון בגינו – ראה בפרק "התפתחויות הנכסים וההתחייבויות" – בניתוח סעיף ניירות ערך במאזן.

כמו כן ראה התייחסות בפרק "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" בדוח השנתי של שנת 2008, בדבר בחינת הצורך בביצוע הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני.

• סיכון פירעון בפעילות בנגזרות פיננסיות

הסיכון שהצד הנגדי בעסקת OTC יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה. הפסד ייגרם אם בעת כניסת הצד הנגדי לכשל, יהיו מול הלקוח עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי.

חשיפות אלו מרוכזות בפעילות הבנק מול לקוחות, בנקים בארץ ובנקים בחו"ל. הפעילות מתבצעת לאחר קביעת מסגרת פעילות ללקוחות תוך מעקב שוטף אחר העמידה במסגרות אלו. מעקב זה כולל שערך שוטף של עסקות מול הלקוחות למחיר השוק (Mark to Market), אמידת הסיכון הפוטנציאלי בהתאמה לסוגי המכשירים והסיכונים בשווקים ודרישת בטחונות מתאימה. מתבצעת בדיקה שוטפת מול מסגרות ובטחונות. נקבעו נהלים וכללים לבקרה וטיפול בלקוחות.

הבנק מיישם שיטת תרחישים היסטוריים ומודלים פנימיים נוספים, ברמת העסקה והלקוח, על פיהם נקבעת דרישת הבטחונות. תרחישים אלו עוברים תהליכי תיקוף תקופתיים, כגון בחינת עמידתם בתקופות של משברים פיננסיים.

הפעילות במכשירים נגזרים מוצגת בבאור 7 לדוחות הכספיים, להלן פירוטים נוספים לסעיף "שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים" (מוצג במסגרת "נכסים אחרים" במאזן):

צד נגדי "בנקים", ליום 30 ביוני 2009 (מיליוני ש"ח):

שוי הוגן ¹	מדינה
193	בריטניה ²
88	גרמניה ³
78	אחר ⁴
359	סך הכל

- ¹ נובע מבנקים בארץ בסך 36 מיליון ש"ח ומבנקים מחוץ לישראל כאשר דירוגם נע מ-A עד A-.
- ² נובע בעיקר מ-114 מיליון ש"ח – HSBC Bank Plc London ועוד ששה בנקים כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 52 מיליון ש"ח.
- ³ נובע משני בנקים, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 45 מיליון ש"ח.
- ⁴ כולל 9 מדינות, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 36 מיליון ש"ח.

צד נגדי "אחרים", ליום 30 ביוני 2009:

סך כל היתרה בגין צד נגדי "אחרים" הינה בסך 284 מיליון ש"ח, כאשר היתרה הגבוהה ביותר הינה בסך 64 מיליון ש"ח.

• הפעילות עם בנקים בחו"ל

חשיפת האשראי בפעילות עם בנקים בחו"ל נובעת בעיקרה מהפעילויות הבאות: הפקדת עודפי נזילות, קבלת ערבויות כבטחון ללקוחות, פעילות FX, פעילות בנגזרים, פעילות סליקה ורכישת אג"ח של בנקים. פעילות הבנק מול בנקים בחו"ל מבוססת על מסגרות המאפשרות אחת לשנה והנבחנות באופן שוטף. הבנק פועל בעיקר מול בנקים עמם נחתמו הסכמים לקיזוז עסקאות בעת כשל עסקי (הסכמי ISDA) וכן הסכמים להקטנת החשיפה לסיכונים שוק (הסכמי CSA). לבנק הסדרי סליקה של עסקאות באמצעות ה-CLS (Continuous Linked Settlement) ובכך הבנק ממזער את החשיפה בסליקה של עסקאות אלו. בנוסף, ראה תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים" בהמשך.

• **חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים**

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד ליום 30 ביוני 2009 (במיליוני ש"ח)¹:

חשיפת אשראי	סיכון אשראי חוץ מאזני ³	סיכון אשראי מאזני ²	דרוג אשראי חיצוני*
1,747	134	1,613	AAA עד AA-
44	1	43	A+ עד A-
4	-	4	BBB+ עד BBB-
5	5	-	ללא דרוג
1,800	140	1,660	סה"כ חשיפה

¹ מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.

² פיקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, השקעות באגרות חוב, ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.

³ ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.

* הדרוג הינו ברמת קבוצה בנקאית מאוחדת.

סה"כ ערך נקוב בגין עסקאות פורוורד, עסקאות חליפין בריבית ורכישת אופציה לקניית או מכירת אחד מנכסים אלו מסתכמת לסך של 798 מיליון ש"ח.

הערות:

- חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (ראה פירוט בבאור א2).
- למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה באור 7.

המוסדות הנכללים בטבלה לעיל הינם בנקים הפועלים במדינות OECD. עיקר החשיפות ליום 30 ביוני 2009 הינן למוסדות הפועלים בקנדה, ארצות הברית, אנגליה, גרמניה, צרפת ושוויץ. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים בקנדה מסתכמת בכ-15% מבסיס ההון, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בדבר יחס הון מזערי.

הבנק עוקב אחר שינויים בדרוגים של מוסדות אלו המתפרסמים על ידי סוכנויות הדרוג Moody's ו-S&P. לאור המשבר הפיננסי וההתפתחויות המהירות במצבם של מוסדות פיננסיים שונים, הבנק עוקב אחר פרמטרים נוספים המצביעים על מצבם של מוסדות אלו. פרמטרים אלו כוללים שינויים מהירים במחירי המניות, שינויים במרווחי אג"ח ו-Credit Default Swaps, עלויות גיוס מקורות ומידע נוסף המתפרסם אודות המוסדות הפיננסיים. על בסיס מכלול המידע הנאסף, הבנק מתאים את היקף החשיפה למוסדות הפיננסיים השונים.

הבנק קבע מגבלות חשיפה למוסדות הפיננסיים השונים תוך התייחסות לחשיפת אשראי ישירה וחשיפה הנובעת ממכשירים פיננסיים נגזרים. מגבלות חשיפה אלו מתעדכנות על פי ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים ומצבם של המוסדות הפיננסיים השונים. חשיפת האשראי הינה ברובה לטווח קצר ומהווה חלק מניהול עודפי הנזילות של הבנק במטבע חוץ. החשיפה ממכשירים פיננסיים נגזרים נובעת בעיקר מפעילות עם לקוחות והינה ברובה לטווחים של עד שנה.

הבנק חתום על הסכמי ISDA עם מוסדות פיננסיים בחו"ל לצורך קיזוז עסקאות. כמו כן, לבנק הסכמי CSA עם חלק מהבנקים אשר מטרתם חיזוק הבטחונות כנגד שינוי בשווי ההוגן של עסקאות פתוחות.

כאמור לעיל, חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים לפי הגדרתם הינה רובה ככולה כנגד בנקים. לא קיימת לבנק חשיפה ליום 30 ביוני 2009 לחברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. בתוספת ג' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, בענף "שירותים פיננסיים" - לא נכללות חשיפות לבנקים. לאור זאת אין זהות בין שני הדיווחים.

• מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת אשראי ללקוחותיו למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים, המתאפיין לעיתים בסכומים או שיעורי מימון גבוהים, כאשר יכולת פירעון האשראי מבוססת בעיקרה על התאגיד הנרכש. האשראי הניתן מאפשר בין היתר, מימון של מיזוגים ורכישות, התרחבות עסקית וכד'.
כל בקשה לאשראי מסוג זה נבחנת לגופה, תוך התחשבות בטיב הלקוח, יכולת ההחזר והבטחונות המוצעים. ככלל מקפיד הבנק לקבוע שיעור מימון ביחס לשווי שוק שמעליו נדרש הלקוח להשלים בטחונות. מתן אשראי זה הינו בכפוף למגבלות רגולטוריות.

להלן התפלגות החשיפה למימון ממונף לפי ענפי משק ולפי אזור גיאוגרפי (במיליוני ש"ח):

ליום 31 בדצמבר 2008			ליום 30 ביוני 2008			ליום 30 ביוני 2009			
חץ מאזני ¹	חץ מאזני ²	סה"כ ²	חץ מאזני ¹	חץ מאזני ²	סה"כ ²	חץ מאזני ¹	חץ מאזני ²	סה"כ ²	
142	-	142	153	-	153	144	-	144	ישראל:
135	-	135	137	-	137	132	-	132	בינוי ונדל"ן
112	-	112	116	-	116	108	-	108	מסחר
-	-	-	36	-	36	-	-	-	שירותים עסקיים
389	-	389	442	-	442	384	-	384	תעשייה
162	54	108	-	-	-	103	-	103	אירופה:
-	-	-	25	-	25	-	-	-	תיווך פיננסי
162	54	108	25	-	25	103	-	103	שירותים ציבוריים
551	54	497	467	-	467	487	-	487	סה"כ

¹ יתרה מאזנית נטו לאחר ניכוי בטחונות נזילים, המותרים לניכוי לפי סעיף 5 בהוראת ניהול בנקאי תקין 313.

² יתרת חבות נטו העולה על סכום החבות המפורט בסעיף 2 (א) בהוראת ניהול בנקאי תקין 323 - בסך של 25 מיליון ש"ח, צמוד למדד יוני 1998.

* לא קיימות הפרשות לחובות מסופקים בגין החשיפות הנ"ל.

נובע מהרכב והתפלגות תיק האשראי. ככל שמשקלם היחסי בתיק האשראי, של מספר לווים מצומצם, גבוה יותר, ככל שקיימת חשיפה מהותית בתיק האשראי למספר מצומצם של ענפי משק וככל שקיימת חשיפה מהותית לאזורים הגיאוגרפיים, הרי רמת הסיכון הכולל בתיק האשראי גבוהה יותר. ככל שתיק האשראי על פי המאפיינים שלעיל מפוזר יותר, רמת הסיכון הכוללת של התיק נמוכה יותר.

מדיניות האשראי של הבנק מבוססת על פיזור הסיכונים וניהולם באופן מבוקר. הדבר מתבטא בפיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים למספר גדול של לווים ובמגזרי הצמדה שונים.

• ריכוזיות ענפית

ככלל, מדיניות האשראי של הבנק מתבססת על פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים. בדירקטוריון הבנק נערכים דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בפרט אלו הרגישים לתנודות ואלו בהם הסיכון הענפי גבוה ביחס לענפי משק אחרים, ונקבעת מדיניות בהתבסס על ההתפתחויות החזויות בענפים אלה.

אשראי לענפים בהם ממקד הבנק את פעילותו, כמו יהלומים, נדל"ן למגורים ופיננסים, מטופל על ידי יחידות מקצועיות המתמחות בענפים אלה. לענפים אלה נקבעו נהלי עבודה ספציפיים ובקורות מיוחדות, בנוסף לנהלים והבקורות הרגילים, המיועדים להתמודד עם סיכונים האשראי המיוחדים להם. הבנק עומד בהוראות בנק ישראל לעניין מגבלות אשראי לענף ספציפי, ומנהל בצורה אקטיבית את ריכוזיות החשיפה לענפים, תוך התאמת היקף האשראי בכל ענף למפת הסיכונים המשתנה. ראה גם תוספת ג' לסקירת הנהלה בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי המשק.

• ריכוזיות לווים

הבנק פועל על פי ההנחיות המפורטות בנוהל בנקאי תקין 313, אשר קובע כי סך האשראי ללווה בודד לא יעלה על 15% מהון הבנק, סך האשראי לקבוצת לווים לא יעלה על 30% מהון הבנק והחשיפה לששת קבוצות הלווים הגדולות לא תעלה על 135% מהון הבנק. הבנק עומד בהנחיות אלה ואינו חורג מהן.

• ריכוזיות גיאוגרפית

לבנק אין סניפים מחוץ לישראל המעניקים אשראי. הבנק לא העמיד אשראי ישיר ללקוחות אשר עיקר פעילותם במדינות LDC (ארצות פחות מפותחות), ואינו נסמך על נכסים במדינות אלה כמקור סילוק לאשראים. ראה גם תוספת ד' לסקירת הנהלה בדבר חשיפה לסיכון מדינות.

להלן פירוט יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 200 מיליון ש"ח, לפי ענפי משק, ליום 30 ביוני 2009:

<u>ענף</u>	<u>מספר לוויים</u>	<u>אשראי מאזני *</u> (מיליוני ש"ח)	<u>סיכון אשראי חוץ מאזני</u> (מיליוני ש"ח)
תעשייה	2	64	511
בניה ונדל"ן	5	485	845
מסחר	1	60	175
פיננסים	8	907	1,089
סך הכל	16	1,516	2,620

* אשראי לציבור ונכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים.

הערות:

1. האשראי המאזני וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.
2. סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, חושב בהתאם להגדרות שהינן לצורך חישוב מגבלות חבות של לווה.

סיכונים לפגיעה בהכנסות הבנק ובהונו העצמי כתוצאה משינויים של מחירים ושערים בשווקים הפיננסיים, ובעיקר שינויים בשערי הריבית, בשערי החליפין, באינפלציה, בשערי המניות וברמת התנודתיות של השערים בתחומים השונים.

- דירקטוריון הבנק קובע את מדיניות החשיפה לסיכוני שוק, ואת המגבלות ומסגרות החשיפה השונות, במסגרת דיון שנתי על החשיפה לסיכונים. בנוסף, מתקיים דיון רבעוני מפורט על מסמך החשיפות, תיאבון הסיכון, גבולות ומסגרות לחשיפה לסיכוני שוק והתפתחות הסיכונים במהלך התקופה.

תמונת סיכון השוק נבחנת במפורט אחת לשבוע בפורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. במסגרת זו נבחנות החשיפות השונות של הבנק בכל המגזרים תוך השוואת החשיפה בפועל למול המסגרות המאושרות. המלצות הפורום מובאות לדיון ואישור בהנהלת הבנק, ובמידת הצורך לדיון ואישור בדירקטוריון. ראש אגף ניהול פיננסי, מר אפרים אברהם, מנהל את חשיפות השוק של הבנק, ובמסגרת זו משמש גם כיו"ר פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים.

יצירת החשיפות לסיכוני שוק נעשית באגף לניהול פיננסי, במסגרת המגבלות שקבע הדירקטוריון.

- הבנק מודד את סיכוני השוק, בין השאר, באמצעות מודל הערך שבסיכון (VAR) אשר מציג את הסיכון הפוטנציאלי (ירידה אפשרית בשווי בתקופת זמן נתונה). החישוב מבוצע בשיטה הפרמטרית לתקופת אחזקה של 10 ימים וברמת ביטחון של 99%.

יודגש כי כל בדיקות ה-VAR מבוצעות ברמה יומית ובתחומים מסויימים (כולל באופציות), ברזולוציה תוך-יומית. במהלך 2008 נצפו מספר חריגות (לא מהותיות) ממגבלות VAR בפעילות הבנק במט"ח. החריגות היו בפעילות מט"ח\מט"ח וטופלו על ידי אגף ניהול פיננסי בסמוך למועד היווצרותן, וזאת באמצעות הקטנת הפוזיציות.

- הבנק מפעיל מגוון תרחישי קיצון (Stress) על סיכוני השוק. תרחישי קיצון אלו נוגעים למגוון סיכוני השוק וכוללים התייחסות לסיכוני בסיסי, סיכוני ריבית וסיכוני אופציות ומתבססים על תנודות במטבעות והשווקים בהם הבנק פועל. התרחישים מתבססים על משברים בשווקים הפיננסיים שהתרחשו בעבר, כולל המשבר שהתרחש בשנת 2008.

בתחום סיכוני השוק הבנק מפעיל 4 תרחישים שוטפים:

1. תרחיש משבר אוקטובר 1998 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כחודש במהלך המשבר).
2. תרחיש משבר 2008 (מתבסס על תצפית של שינויים שחלו בשווקים במשך כשלושה חודשים במהלך המשבר).
3. תרחיש של משבר נזילות בשווקים הפיננסיים.
4. תרחיש המורכב מהאירוע הגרוע ביותר בכל סוג של חשיפה בכל אחד מהאירועים לעיל (1 עד 3).

רשימת התרחישים מתעדכנת בתדירות של אחת לשנה לפחות, וכן מתעדכנת מעת לעת על רקע התפתחויות בשווקים (בשנת 2008 התעדכנה פעמיים, פעם אחת במסגרת עדכון שנתי שגרתי ובפעם השנייה על רקע המשבר של 2008). רשימה זו מובאת לדין בהנהלה ובדירקטוריון לצורך בחינה ואישור, בהתאם לצורך ולפחות אחת לשנה.

- כהשלמה לבדיקות ה-VAR, מבצע הבנק בדיקות Back test. מטרת בדיקות אלו לבחון את הלימות ואמינות מודל ה-VAR למדידת סיכונים, וזאת באמצעות התאמת תוצאות חיזוי מודל ה-VAR לשינויים שנצפו בפועל, על פני תקופה.

המשבר הפיננסי אשר התפתח והחריף במהלך הרבעון השלישי של 2008, יצר חריגות רבות בחישובי ה-Back test של מודל ה-VAR. החריגות היו בעיקר בתחומי המטבע והמניות ברבעון השלישי של 2008 ובריבית ברבעון הרביעי של 2008, (לחריגות אלו לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות פעילות הבנק). לאור העובדה שמודל ה-VAR נועד לבחינת הסיכונים בשווקים שאינם ב-Stress, קיימת חשיבות למדידת תרחישי קיצון (כמפורט לעיל) וקביעת מגבלות לתרחישים אלו כהשלמה למדידות ה-VAR.

סיכון בסיס - מתייחס לאפשרות של הפסד הנובע משינויים בשערי המטבע, בסיס הצמדה או מניות, כאשר אין הקבלה בין הבסיס אליהם צמודים הנכסים לבין בסיס ההתחייבויות. ניהול סיכונים הבסיס נועד, בין השאר, למקסם את רווחיות הבנק תוך ניצול הזדמנויות בשווקים השונים. במסגרת זו יוצר הבנק חשיפות בשוקי המטבע המקומיים והבינלאומיים וכן חשיפות בשוק הצמוד למדד. מדיניות ההנהלה היא לנהל באופן מבוקר את הסיכונים הנובעים מחשיפות הבסיס במסגרת מגבלות הדירקטוריון.

א. **חשיפות מט"ח:** פעילות הבנק כעושה שוק בתחום המט"ח מחייבת חשיפה לסיכון שער חליפין במהלך המסחר. נקבעו נהלי עבודה ומגבלות לגבי היקפי החשיפות ואופן ניהולן במהלך המסחר. בנוסף, מעת לעת, מתקבלות החלטות להיכנס לחשיפות על פי הערכות להתפתחויות במחירים היחסיים של המטבעות השונים. החשיפות מתבצעות בתוך המסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון תוך קביעת מגבלות הפסד מרביות. לבנק מערכת ממוחשבת המצביעה על חשיפות המט"ח הכוללות בכל רגע נתון. מגבלת הדירקטוריון לסך החשיפה מט"ח/ש"ח לסוף יום נקבעה במונחי ערך בסיכון לסך של 13 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל הייתה ביום 30 ביוני 2009 ערך בסיכון של 2.2 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2008 – 1.9 מיליון ש"ח, 30 ביוני 2008 – 3.5 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במחצית השנייה של שנת 2009 היה 4.4 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 8.5 מיליון ש"ח). פעילותו של הבנק במטבעות חוץ מתבצעת בעיקר במטבעות דולר ארה"ב, יורו, יין, ליש"ט ופר"ש.

בנוסף, נקבעו מגבלות נוספות לערך בסיכון למט"ח - שקל (ללא דולר) ולמטבעות שאינם עיקריים ומגבלות פוזיציה במהלך יום ובסוף יום.

כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף/חסור נכסים על התחייבויות בהיקף של 40 מיליון דולר, מזה במט"ח ללא מטבע דולר – 15 מיליון דולר, ובמטבעות שאינם עיקריים – 10 מיליון דולר (המטבעות העיקריים הינם: דולר, יורו, ליש"ט, פר"ש, יין).

ב. **חשיפת מדד:** מגבלת חשיפת בסיס המדד במונחי ערך בסיכון הינה 15 מיליון ש"ח. כמו כן נקבעה מגבלה כמותית של עודף נכסים על התחייבויות בהיקף של 1000/+750- מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ליום 30 ביוני 2009 הייתה ערך בסיכון של 0.9 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 – 0.9 מיליון ש"ח, ליום 30 ביוני 2008 –

3.3 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במחצית השנייה של שנת 2009 היה 4.5 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 5.4 מיליון ש"ח).

להלן הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ והמדד במיליוני ש"ח (סוגריים מייצגים הפסד):
(המדידה כוללת הן את הפעילות המאזנית והן את החוץ מאזנית)

מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	יורו	דולר	מדד	ליום 30 ביוני 2009:
1.6	-	(0.9)	(0.5)	7.7	(2.7)	(36.2)	עליה של 5%
0.8	-	(0.5)	(0.3)	2.7	(1.6)	(18.1)	עליה של 10%
(0.8)	-	0.5	0.3	(5.7)	0.7	36.2	ירידה של 5%
(1.6)	-	0.9	0.5	(15.3)	(2.3)	18.1	ירידה של 10%

מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	יורו	דולר	מדד	ליום 30 ביוני 2008:
(0.6)	-	0.6	(0.9)	(0.8)	(2.3)	12.7	עליה של 5%
(1.1)	0.1	1.2	(1.8)	(5.3)	(3.6)	25.4	עליה של 10%
0.6	-	(0.6)	0.9	0.8	2.2	(12.7)	ירידה של 5%
1.1	(0.1)	(1.2)	1.8	3.8	2.2	(25.4)	ירידה של 10%

מט"ח אחר	פר"ש	יין	ליש"ט	יורו	דולר	מדד	ליום 31 בדצמבר 2008:
(0.1)	0.5	(0.3)	(0.3)	3.3	(4.4)	(15.3)	עליה של 5%
(0.2)	1.1	(0.6)	(0.5)	8.2	(12.8)	(30.6)	עליה של 10%
0.1	(0.5)	0.3	0.3	(0.8)	1.8	15.3	ירידה של 5%
0.2	(1.1)	0.6	0.5	(3.2)	1.7	30.6	ירידה של 10%

להלן תמצית מאזני ההצמדה במיליוני ש"ח:

ליום 30 ביוני 2009:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
31,040	810	7,233	4,370	18,627	נכסים
29,299	170	8,115	3,912	17,102	התחייבויות
<u>1,741</u>	<u>640</u>	(882)	458	1,525	
		517	(472)	(45)	עסקות עתידיות, נטו
		410	-	(410)	אופציות (שווי דלתא)
		*45	(14)	1,070	

* מזה: דולר – (18) מיליון ש"ח, יורו – 64 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (1) מיליון ש"ח.

ליום 30 ביוני 2008:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
31,945	809	9,482	4,612	17,042	נכסים
30,315	206	8,607	3,868	17,634	התחייבויות
<u>1,630</u>	<u>603</u>	875	744	(592)	
		(921)	(539)	1,460	עסקות עתידיות, נטו
		34	-	(34)	אופציות (שווי דלתא)
		*(12)	205	834	

* מזה: דולר – 1 מיליון ש"ח, יורו – 2 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (15) מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2008:					
סה"כ	פריטים לא כספיים	מט"ח כולל צמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	
34,103	742	10,300	4,393	18,668	נכסים
32,534	121	10,128	3,947	18,338	התחייבויות
<u>1,569</u>	<u>621</u>	172	446	330	
		(10)	(557)	567	עסקות עתידיות, נטו
		(185)	-	185	אופציות (שווי דלתא)
		* (23)	(111)	1,082	

* מזה: דולר – (84) מיליון ש"ח, יורו – 66 מיליון ש"ח, מטבעות אחרים – (5) מיליון ש"ח.

פריטים נוספים בדבר חלוקת הנכסים וההתחייבויות על פי בסיסי הצמדה ותקופות לפרעון ראה בבאור 5 לדוחות הכספיים.

ג. חשיפת בסיס מניות ותעודות סל: לבנק אחזקות במניות בתיק הבנקאי ובתיק למסחר. חלק מהשקעות הבנק נמצאות בתעודות סל על מניות או ETF (קרנות עוקבות מדד). הבנק חשוף לסיכון במידה שאירעו תנודות בשערי המניות. דירקטוריון הבנק הגדיר מגבלות סיכון נפרדות במנחי היקף ובמנחי VAR הן עבור מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות, והן עבור תעודות סל על מדדי חו"ל או ETF.

מגבלת הדירקטוריון על מדד המעו"ף, תעודות סל ישראליות ומניות ישראליות היא ערך בסיכון של 15 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 ביוני 2009 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 6.6 מיליון ש"ח (30 ביוני 2008 – 2 מיליון ש"ח).

מגבלת הדירקטוריון על תעודות סל וקרנות עוקבות מדד (ETF) בשווקי חו"ל היא ערך בסיכון של 18 מיליון ש"ח. נכון ליום 30 ביוני 2009 הניצול בפועל היה ערך בסיכון של 5.6 מיליון ש"ח (30 ביוני 2008 – 2 מיליון ש"ח).

קיימות מגבלות דירקטוריון נוספות אשר הינן מגבלות ערך בסיכון ברמת ETF בודד וברמת תיקי ETF בחלוקה למגזרים ולשווקים.

סיכון ריבית – נובע מהשפעתם האפשרית של שינויים בעקומי ריבית על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. סיכוני הריבית לתיק הכולל של הבנק מהווים את סיכון השוק העיקרי אליו חשוף הבנק. הבנק מודד ומנהל את סיכון הריבית על התיק הכולל המשלב את המכשירים בתיק הבנקאי ובתיק הסחיר. מדיניות ניהול חשיפת הריבית מכוונת להשגת רמות חשיפה רצויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה אליהם חשוף הבנק, בהתאמה לתחזיות בשווקים ולרמות הסיכון הרצויות ועל סמך המגבלות שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. החשיפות העיקריות נלקחות במגזר השקלי ובמגזר צמוד מדד. קיימות חשיפות ריבית שאינן מהותיות במטבעות החוץ העיקריים.

חשיפת הריבית נמדדת בתדירות יומית למטבעות העיקריים: ש"ח לא צמוד, צמוד מדד, דולר, יורו, יין, פר"ש וליש"ט. מדידת חשיפת הריבית מתבצעת בעזרת שתי טכניקות מדידה עיקריות:

- א. $DV1\%$ (Delta Value 1%) - מייצג את השינוי האפשרי בתיק בהינתן שינוי מקביל בעקום הריבית של 1%.
- ב. VAR (Value at Risk) - מודל "ערך בסיכון" מודד את הסיכון הפוטנציאלי בתיק ברמת בטחון 99% ולתקופת אחזקה של 10 ימים.

במגזר צמוד המדד מדידת חשיפת הריבית מביאה בחשבון, בין השאר, הנחות עבודה לשיעורי הפירעונות המוקדמים במשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לשיעורי המשיכות בנקודות היציאה בתכניות חסכון. הנחות אלו מתבססות על סמך ניסיון העבר.

חשיפת הריבית במגזר השקלי מביאה בחשבון הנחות עבודה למח"מ באג"ח מסוג גילון, פירעונות מוקדמים למשכנתאות בריבית קבועה והנחות עבודה לעניין היקף ומח"מ מוצרי עו"ש ללא תאריך פירעון מוגדר (קיום יתרה יציבה של חלק מחשבונות העו"ש כאשר החלק האחר של חשבונות העו"ש מוגדר ללא תאריך פירעון ומחושב כבעל מח"מ של יומיים). אין התאמות ייחודיות למגזר המט"ח.

ההנחות המפורטות לעיל מאושרות בדירקטוריון, ומהוות מרכיב בשיטת חישוב החשיפה.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות במונחי ערך בסיכון לגבי ההשפעה האפשרית של שינויים בשיעורי הריבית. נקבעה מגבלה לגבי סה"כ סיכוני הריבית ולגבי כל בסיס הצמדה לרבות כל מטבע חוץ בנפרד. מגבלת חשיפת הריבית הכוללת הינה ערך בסיכון של 60 מיליון ש"ח. החשיפה בפועל ביום 30 ביוני 2009 הייתה ערך בסיכון של 32.8 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2008 – 16.2 מיליון ש"ח, ביום 30 ביוני 2008 – 23.0 מיליון ש"ח). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במחצית השנייה של שנת 2009 היה 32.8 מיליון ש"ח (בשנת 2008 – 25.4 מיליון ש"ח).

להלן החשיפה בפועל במיליוני ש"ח:

<u>31/12/2008</u>	<u>30/06/2008</u>	<u>30/06/2009</u>	<u>סוג מגבלה</u>	<u>מגזר</u>
16.2	23.0	32.8	VAR ריבית מקוזז*	סה"כ
15.6	13.0	26.0	VAR	צמוד מדד
32.8	40.0	36.0	DV1%	
4.6	15.0	8.8	VAR	לא צמוד
10.9	39.0	15.3	DV1%	
3.5	2.7	4.5	VAR לכל המטבעות	מט"ח
			VAR למטבעות עיקריים:	
2.0	1.4	3.0	קב' דולר	
0.9	0.9	0.9	קב' יורו	
0.3	0.2	0.3	יין	
0.1	0.1	0.1	פר"ש	
0.2	0.1	0.1	ליש"ט	

* בחישוב הסה"כ מובאים בחשבון הקטנות סיכוני הריבית בגין מתאמים (קורלציות) בחשיפות הריבית בין מטבעות שונים על פי התקופות.

להלן ניתוח רגישות השווי ההוגן* לשינויים בשיעורי הריבית:

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן* נטו של המכשירים הפיננסיים של הבנק, למעט פריטים לא כספיים 30 ביוני 2009								
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)						
באחוזים	במיליוני ש"ח	סה"כ	מט"ח			מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
			אחר	יורו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
(9.12%)	(104)	1,036	39	69	63	(89)	954	גידול מיידי מקביל של 1%
(0.88%)	(10)	1,130	40	72	64	(41)	995	גידול מיידי מקביל של 0.1%
11.14%	127	1,267	42	76	67	37	1,045	קטטון מיידי מקביל של 1%
1.32%	15	1,155	41	73	64	(27)	1,004	קטטון מיידי מקביל של 0.1%

להלן ערכי השווי ההוגן* ששימש בבסיס ניתוח הרגישות המוצג בטבלה לעיל:

שווי הוגן* של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית (במיליוני ש"ח)						
סה"כ	מטבע חוץ			מטבע ישראלי		
	אחר	יורו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
30,622	682	1,291	5,228	4,263	19,158	נכסים פיננסיים
14,163	2,270	2,015	6,249	205	3,424	סכומים לקבל בגין נגזרים פיננסיים וחוזי מאזניים
29,189	342	1,740	5,182	4,329	17,596	התחייבויות פיננסיות
14,456	2,570	1,493	6,230	175	3,988	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים וחוזי מאזניים
1,140	40	73	65	(36)	998	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

* יש לציין כי השווי ההוגן בגינו בוצעו ניתוחי הרגישות הינו השווי ההוגן הכלכלי המנוהל במערך לניהול סיכונים ולא שווי הוגן חשבונאי כפי שמוצג בבאור 19 בדוחות הכספיים לשנת 2008. שווי הוגן זה מבוסס על ריביות עוגן שונות וללא המרווחים המשמשים בחישוב הנערך לצורך הפקת הנתונים החשבונאיים. כמו כן, שווי זה עושה שימוש במודלים הכוללים הנחות לגבי פירעונות מוקדמים והנחות בדבר מח"מ של אוכלוסיות שונות, הנחות אשר אינן עולות בקנה אחד עם ההוראות החשבונאיות. בדבר ההנחות והפרמטרים ששימשו לחישוב השווי ההוגן החשבונאי – ראה באור 19 בדוחות הכספיים לשנת 2008. הערה: לא ארע בעשר השנים האחרונות שינוי שבועי מצטבר אשר לו היה מתרחש במועד הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

סיכון תיק אופציות - עיקר פעילות הבנק באופציות מט"ח/מט"ח נעשה תוך התכסות Back To Back במסחר וללא יצירת סיכונים שוק לאורך זמן. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים אחרים" בבאור 7 בדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2009 (הערך הנקוב הסתכם לסך של 7,051 מיליון ש"ח ויתרת השווי ההוגן לסך של 302 מיליון ש"ח והוצגה הן תחת סעיף נכסים אחרים והן תחת סעיף התחייבויות אחרות).

באופציות מט"ח/ש"ח, ובמידה מוגבלת באופציות מט"ח/מט"ח, הבנק מנהל את תיק האופציות ובכך נחשף גם לסיכונים של שינויים בתנודתיות בין המטבעות שונים. במסגרת תיק זה נכללת גם פעילות מסוימת באופציות לצורך התכסות על חשיפות בסיס, המהווה חלק קטן מהתיק. תיק זה נכלל במסגרת "נגזרים ALM" ובבאור 7 בדוחות הכספיים לרבעון השני לשנת 2009.

להלן התפלגות התיק לפי מטבעות ליום 30 ביוני 2009 (במיליון ש"ח):

ערך נקוב			
סך הכל	יורו / ש"ח	דולר / ש"ח	
3,129	1,223	1,906	אופציות שנקנו
3,722	1,660	2,062	אופציות שנכתבו
6,851	2,883	3,968	סך הכל

שווי הוגן			
סך הכל	יורו / ש"ח	דולר / ש"ח	
45	12	33	אופציות שנקנו
55	15	40	אופציות שנכתבו
100	27	73	סך הכל

בחינת הסיכונים של תיק האופציות המנוהל על ידי הבנק נעשית באמצעות מודל הערך בסיכון (VAR) המתבסס על תרחישים סימולטניים לשערי המטבעות והתנודתיות. תרחישים אלו מבוססים על סימולציה היסטורית של שינויים בתנודתיות ובשערי החליפין שנה אחורה על פני 10 ימי עסקים, ומציאת האחוזון ה-99%. ניהול תיק האופציות מבוצע באמצעות מערכת ממוחשבת המאפשרת ניתוח ובחינת הסיכונים בתיק על פי השינויים המתרחשים בשוק. המגבלה הכוללת במונחי ערך בסיכון לניהול תיק האופציות כפי שנקבעה על ידי הדירקטוריון היא 10 מיליון דולר. החשיפה לסיכון זה בפועל ביום 30 ביוני 2009 הייתה ערך בסיכון של 0.9 מיליון דולר (ביום 31 בדצמבר 2008 – 2.9 מיליון דולר, ביום 30 ביוני 2008 – 1.4 מיליון דולר). הערך בסיכון הגבוה ביותר (לסוף יום עסקים) במהלך המחצית השנייה לשנת 2009 היה 2.4 מיליון דולר (בשנת 2008 – 2.9 מיליון דולר). כמו כן מתוך מסגרת ה-VAR לאופציות נקבעה מסגרת פעילות באופציות אקזוטיות של 2 מיליון דולר במונחי VAR ומסגרת לפעילות באופציות מט"ח/מט"ח של 0.5 מיליון דולר. נכון לסוף הרבעון השני אין חשיפה לאופציות אקזוטיות. עבור אופציות מט"ח/מט"ח הערך בסיכון לסוף הרבעון השני הינו אלפיים דולר.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לבנק שני סוגי אחזקה עיקריים במניות בתיק הבנקאי:

- א. השקעה במניות חברת בזק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שונה סיווג האשראי אשר הבטוחה לו הינה מניית חברת בזק מסעיף אשראי לציבור לסעיף ניירות ערך במסגרת התיק הזמין למכירה. כמו כן, דיבידנדים המתקבלים מחברה זו נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף "רווח מהשקעות במניות, נטו". השקעה זו רשומה במאזן ליום 30 ביוני 2009 בסך של 130 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 114 מיליון ש"ח, ליום 30 ביוני 2008 - 112 מיליון ש"ח). המניות מוחזקות בנאמנות על ידי כונס נכסים אשר פועל למכירתן. באוגוסט 2009 בוצעה מכירה של כשליש מהמניות – ראה פירוט בביאור 12 ו'.
- מול חשיפת הבנק למניות חברת בזק, הבנק ביצע עסקאות עתידיות המקטנות את חשיפת הבנק למחיר המניה. נכון ליום 30 ביוני 2008 עסקאות אלו הינן בשיעור של כ-20% משווי הפוזיציה. בחודש אוגוסט 2009 הן נסגרו.
- ב. השקעות דרך חברת הבת - אגוד השקעות וייזום (א.ש.י.), המשמשת כזרוע ההשקעות הריאליות של הבנק. החברה מתמקדת בשיפור התשואה על ההון העצמי של הבנק, על ידי השקעה בחברות העוסקות בתחומי פעילות שונים, שאינם בתחום הבנקאות ותחומים משלימים לו. בהתאם, מבצעת החברה השקעות מתוך כוונה להשתתף ברווחי החברות לאורך ימים ובמקרים מסוימים לממשן ברווח תוך תקופה של מספר שנים (על ידי הנפקתן או מכירתן לצד שלישי).
- ההשקעות מתבצעות בהתאם למדיניות השקעות ותכנית העבודה, בה נקבעו מסגרות ויעדים, כולל תחומים מועדפים. המגבלות הקבועות בחוק הינן עד 20% מההון של חברה בודדת, ועד 15% מהון הבנק בהשקעות ריאליות (עם חריגים מסויימים).
- נכון להיום קיימת החלטת דירקטוריון לפיה השקעת הבנק בתאגידים ריאלים לא תעלה על 195 מיליון ש"ח. כמו כן, הגביל דירקטוריון הבנק את סמכות החברה לגבי השקעה בודדת לסכום של 12 מיליון ש"ח. כל השקעה בודדת מעל לסכום זה טעונה בנוסף גם אישור דירקטוריון הבנק.
- כתוצאה ממכירת חברה כלולה, חל קיטון ביתרה המאזנית של ההשקעה בחברות כלולות ליום 30 ביוני 2009. סך ההשקעה הסתכם בסך של 1 מיליון ש"ח, לעומת 16 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2008 ו-17 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2008. היתרה המאזנית של ההשקעה בחברות אחרות באמצעות א.ש.י (אשר מסווגות במסגרת מניות בתיק הזמין למכירה) ליום 30 ביוני 2009 הסתכמה בסך 108 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 – 100 מיליון ש"ח, ליום 30 ביוני 2008 – 108 מיליון ש"ח).

סיכון נזילות

הסיכון שהבנק לא יוכל לממן את נכסיו בטווח הקצר או לא יוכל לאפשר ללקוחות למשוך את התחייבויותיהם על פי דרישה. סיכון זה יכול להתפתח כתוצאה מתהליכי ניהול ושליטה פנימיים אשר אינם מביאים בחשבון את כל גורמי הסיכון או מעריכים בצורה לא נאותה את רמת הנזילות של נכסים או את זמינותם של מקורות ומפקידים במצבי שוק שונים. בנוסף, סיכון הנזילות יכול להתממש כתוצאה משינויים בהערכות של בעלי התחייבויות באשר לסיכון הבנק או כתוצאה משינויים בהערכות לגבי הסיכון של המערכת הבנקאית והפיננסית כולה.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכוני הנזילות, על בסיס הנדרש מהוראות נוהל בנקאי תקין 342 "ניהול סיכוני נזילות". בהתאמה להוראה זו, הדירקטוריון קובע את מדיניות ניהול סיכוני הנזילות ומוודא כי קיימת התשתית הניהולית לביצוע תהליכי הניהול, הבקרה והניטור של סיכון זה.

המדיניות בתחום סיכון הנזילות נועדה להשיג את המטרות המרכזיות המפורטות להלן:

- מימון שוטף של פעילות הבנק.
- הבטחה כי לקוחות יוכלו למשוך התחייבויות במהלך עסקים רגיל ובמצבי קיצון מסוימים.
- הקטנת סיכוני הנזילות הנובעים מהשענות על מפקידים גדולים ופיקדונות לטווח קצר.
- שמירה על רמת פיזור פיקדונות.

כמו כן, מוגדרים במסגרת המדיניות תהליכים הנדרשים בעת שינויים קיצוניים במצב הנזילות או התפתחות של משבר נזילות.

הבנק מנהל את רמת הנזילות שלו על פי מודל פנימי, הנגזר ממדיניות ניהול סיכון הנזילות. המודל מעריך את היקף ההתחייבויות הצפויות להיפרע אל מול היקף הנכסים הנזילים העומדים לרשות הבנק לצורך פירעון התחייבויות אלה. הנחות היסוד של מודל הנזילות נקבעות באופן שמרני לאחר דיון בפורום לעניינים פיננסיים, ההנהלה והדירקטוריון. המודל מעודכן מעת לעת ומרכיביו מובאים לאישור דירקטוריון הבנק, כנדרש בהוראת המפקח על הבנקים.

מטרת מודל הנזילות הפנימי הינה לבדוק את יכולת העמידה של הבנק בפירעון פיקדונות, גם כאשר לא נוספים מפקידים חלופיים או כאשר קיים קושי במימוש נכסים. כמותית, מתבצע חישוב של היחס בין הנכסים הנזילים שניתן לממשם בפועל בכל המגזרים לבין ההתחייבויות הצפויות להיפרע תוך חודש. המודל לוקח בחשבון את יכולת המימוש בפועל של תיק האג"ח של הבנק, את יכולת הדרישה לפירעון ("קריאה") של אשראי On Call, ומניח תחזית משיכות על סמך היסטוריית משיכות אחרונה תוך התחשבות ברמת הריכוזיות שבתיק הפיקדונות. בנוסף, נבחנים תרחישי Stress של משיכה חריגה של פיקדונות, הנוגעים לאירועים מערכתיים וספציפיים, וכן תרחישים הנוגעים למשברי נזילות ותנודות חריפות במחירי הנכסים בטווח הקצר.

נקבעה מגבלת דירקטוריון ליחס הנזילות על פי המודל הפנימי בגובה של 2 חודשי נזילות לפחות. הבנק עומד במגבלה זו.

יחס הנזילות על פי המודל הפנימי נמדד בתדירות יומית, נבחן באופן שוטף על ידי פורום ההנהלה לעניינים פיננסיים. בנוסף, מבוצעות בדיקות של עמידה במגבלות לתרחישי הקיצון. לאור המשבר הפיננסי העולמי, הבנק בחן מחדש בסוף 2008 את סיכוני הנזילות. למרות שלא אותרו סימנים לשינוי בהתנהגות הלקוחות ובמצב הנזילות הכולל, הוחלט כי לאור המגמות השליליות בסביבה העסקית המקומית והעולמית, יקבעו יעדים מחמירים בתחום הנזילות. בין השאר, במהלך המחצית הראשונה של השנה נקט הבנק בגישה שמרנית של שמירה על יחס של 2.3 חודשי נזילות לפחות, ועדכן את תרחישי הקיצון בתחום זה. במחצית הראשונה של 2009 עמד היחס על כ-2.6 חודשי נזילות בממוצע. ראה גם תת פרק "השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים".

סיכון משפטי

סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. העדר אפשרות, כאמור, יכולה לנבוע מסיבות שונות כדוגמת העדר פרטים מהותיים ונחוצים בהסכמים, חוסר סמכות של צד להסכם וליקויים משפטיים נוספים.

התייחסות הבנק לסיכונים המשפטיים הינה על דרך ההרחבה ולפיכך נוקט הבנק, לרבות בקרב חברות הבת שלו, פעולות על מנת למזער סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, החלטות שיפוטיות של ערכאות שיפוטיות שונות והוראות והנחיות של רשויות רגולטוריות (רשות ני"ע, בנק ישראל וכד').

במסגרת זו, פועל הבנק במספר מישורים:

נערכות חוות דעת בנושאים משפטיים שונים, נערכים נהלים מתאימים לצורך יישום הוראות כפועל יוצא משינויים בחקיקה, בהוראות והנחיות רגולטוריות, וכן גם כפועל יוצא של הפקת לקחים מאירועים שקרו בבנק, תקלות שאותרו, והחלטות שיפוטיות רלוונטיות.

כמו כן, על בסיס שינויים ואירועים כאמור, נערך עדכון שוטף של המסמכים וההסכמים אשר בשימוש הבנק - הן לעניין יחסיו עם לקוחותיו והן לעניין יחסיו עם צדדים אחרים.

בנוסף, מבוצעת בבנק תכנית הדרכה שוטפת הכוללת הדרכות בנושאים משפטיים מגוונים, לרבות הפקת לקחים מאירועים שונים.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל בתהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי. במהלך שנת 2007 הוקם אגף בקרות במטרה להעמיק את תהליכי הבקרה במגוון תחומים בבנק. ראש אגף בקרות משמש כמנהל הסיכונים התפעוליים.

לאור הרגישות בתהליכים הקשורים בניהול מערכות המידע, אבטחת מידע, בטחון וגיבויים נקבע כי לאגף משאבים אחריות ישירה לניהול הסיכונים בפעילויות אלו.

מדיניות הבנק הינה למזער את הסיכונים התפעוליים ככל שניתן, תוך הפקת לקחים מאירועי כשל בפועל לצורך הקטנת הסיכון להישנות אירועי כשל בעתיד.

דירקטוריון הבנק קבע את עקרונות המדיניות לניהול הסיכון התפעולי במסמך מדיניות ניהול הסיכון התפעולי.

במהלך השנים האחרונות בוצעו מספר מהלכים למיפוי מרכיבים שונים של הסיכון התפעולי בבנק:

- סקר מעילות והונאות אשר בוצע בשנים 2006-2007 ואשר הקיף את הפעילויות העסקיות העיקריות של הבנק.
- מיפוי סיכונים של הביקורת הפנימית אשר נועד לשמש בסיס לקביעת תכנית העבודה השנתית והרב שנתית של הביקורת הפנימית.
- סקרי אבטחת מידע שנועדו לבחון את מידת החשיפה של המערכות של הבנק לסיכונים (פנימיים וחיצוניים).

- סקר ותכניות המשכיות עסקית (תוכנית התאששות מאסון) כולל מיפוי התהליכים והמערכות המרכזיות של הבנק תוך קביעת סדרי עדיפויות להתאוששות מאסון.
- בחינת Key Risk Indicators תוך זיהוי תהליכים עסקיים עיקריים שייתכן ומצביעים על שינוי בסיכונים התפעוליים. על בסיס ה- KRI's שזוהו בשנת 2008 ננקטו מספר צעדים למזעור הסיכונים.
- סקר פערים מול מסמכי מדיניות, עקרונות לבקרה פנימית ושלטון תאגידי המפורטים בהנחיות באזל 2. על בסיס סקר פערים זה, הבנק נערך לביצוע שינויים ושיפורים בתהליכי עבודה שונים.

בנוסף לסקרי הסיכונים, הבנק נעזר בממצאי דו"חות הביקורת הפנימית על מנת להעריך את החשיפה הכוללת לסיכונים תפעוליים ומידת החשיפות ביחידות ולא תחומי פעילות ספציפיים.

על מנת לתת תמונה מלאה של החשיפה לסיכונים תפעוליים נדרש מיפוי מלא של הפעילויות העסקיות והתפעוליות בבנק. במסגרת ההיערכות ליישום הוראות Basel II, וכחלק מההיערכות לעמידה באמור במסמך Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk, מתקיים סקר סיכונים תפעוליים בבנק אשר יקיף את הפעילויות העסקיות ומערכות המידע של הבנק. תוצאות סקר אבטחת מידע ישולב אף הוא בתוצאות סקרים אלו על מנת לתת מפה כוללת ועדכנית של הסיכונים התפעוליים בבנק.

השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים

על רקע המשבר הפיננסי ונוכח השלכותיו על המשק הישראלי, ערך הבנק בסוף 2008 בחינה מחודשת של האסטרטגיה העסקית שלו (בדגש על מדיניות האשראי וניהול הסיכונים), ושל מכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, לרבות השפעתם על רווחיות הבנק, הלימות ההון והנזילות. במסגרת זו נבדקו גם הנחות של תרחישי קיצון מחמירים.

למרות שלא אותרו סימנים לשינוי בהתנהגות הלקוחות ובמצב הנזילות הכולל, כתוצאה מהבחינה ולאור המגמות השליליות בסביבה העסקית, המקומית והעולמית, שוכללו כלי המעקב המאפשרים מעקב יומי אחר התפתחות החשיפות לסיכונים השונים (סיכוני שוק, סיכוני נזילות, סיכוני אשראי והשקעות נוסטרו).

על מנת להתאים את מדיניות ניהול סיכון הנזילות לתנאי השוק העדכניים, הגדיל הבנק את רזרבת הנזילות וקבע יעדים מחמירים לניהול הנזילות השוטפת. כתוצאה מכך גדל עודף הנזילות העסקית אשר העלה את יחס הנזילות המשתקף במודל הנזילות הפנימי לניהול סיכון הנזילות. נקבעו פרמטרים שונים לבחינת התפתחות אפשרית של משבר נזילות מקומי, הנבחנים יומית. בנוסף, מתבצע מעקב תקופתי על מבנה המקורות בהתייחס לסוג ואופי המפקידים השונים.

בוצעו התאמות שונות למדיניות החשיפה לבנקים בחו"ל שעיקרן קביעת עקרונות שמרניים ומחמירים למדיניות החשיפה לבנקים בחו"ל ולהיקפה הכולל. נקבעו כללים מחמירים לאופן הערכת הסיכון של המוסדות הפיננסיים (מעבר לדירוגי הבנקים השונים). כמו כן, נבחנו מחדש תרחישי הקיצון ובוצע עדכון של תרחישים אלו, בהתאמה להתפתחות בשווקים.

בפועל, לא התפתח משבר נזילות במערכת הבנקאית הישראלית, והבנקים נהנים מרמות גבוהות של נכסים נזילים.

הבנק ממשיך לבצע תהליך של הערכת סיכון הלווים הגדולים, התאמת היקף המסגרות, בדיקה והתאמה של הביטחונות והתאמת המרווחים הפיננסיים למפת הסיכונים העדכנית.

במסגרת זו, הבנק פועל במספר מישורים, בין השאר:

- מעקב אחר הלווים הגדולים בבנק ומעקב אחר העמידה של לקוחות בהסכמי covenant.
- בחינת מסגרות האשראי במגמה להתאימן לסביבה העסקית העדכנית.
- הקטנת ואף הפסקת פעילות עם לקוחות שפרופיל הסיכון שלהם אינו מתאים למדיניות הבנק.
- בחינת המודלים המשמשים את הבנק להערכת סיכונים השוק והביטחונות בתיקי הלקוחות.
- העמקת תהליכי המעקב והבקרה אחר לוויים בתחום הנדל"ן, תוך הקפדה יתרה על מדיניות של הימנעות מכניסה למימון פרוייקטים חדשים למגורי יוקרה והתמקדות בפרוייקטים למגורים באזורי ביקוש.

מדיניות ניהול תיק הנוסטרו בכלל, ותיק האג"ח הקונצרני בפרט, הותאמה בהתאם להתפתחויות בשווקים. כתוצאה ממדיניות זו, היקף תיק הנוסטרו של הבנק קטן משמעותית במהלך 2008, אשר נמשכה גם במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009.

בנוסף, מבוצעת בחינה שוטפת של המודלים המשמשים את הבנק לבחינת הסיכונים והביטחונות של הלקוחות הפעילים בשווקים הפיננסיים. על בסיס הערכה זו, נדרשו לקוחות להגדיל את היקף הביטחונות המשמשים בסיס לפעילותם.

הבנק ממשיך לבחון באופן שוטף את השלכות המצב הכלכלי על פעילותו ומתאים את מדיניותו בהתאם.

היערכות לקראת באזל 2

על פי הנחיית המפקח על הבנקים, על התאגידים הבנקאיים להיערך ליישום המלצות באזל 2 על שלושת נדבכיו עד סוף שנת 2009. בכוונת הפיקוח להשיג יעד זה תוך שדרוג מערך ניהול הסיכונים, הבקורות והממשל התאגידי בתאגידים הבנקאיים.

עיקרי הוראות באזל 2 - הוראות באזל 2 הינן מערך מפורט של הנחיות אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות על ידי וועדה במסגרת ה-BIS (Bank of International Settlements), וסוכמו בשנים 2004-2006. מסקנות הוועדה אומצו על ידי רשויות פיקוח רבות, לרבות בישראל.

ההוראה נשענת על 3 נדבכים:

- א. נדבך 1: הקצאת הון כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה חדשה הקושרת בין רמת הסיכונים והחשיפה בגינם ברמה הפרטנית לבין דרישת ההון הרגולטורית.
 - ב. נדבך 2: הרחבת מנגנוני הפיקוח והבקרה בבנקים בנושאי ניהול סיכונים ודרישה להקצאת הון פנימי ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), בנוסף להון הרגולטורי.
 - ג. נדבך 3: הרחבת הדיווח לציבור בנושא ניהול ובקרה על הסיכונים.
- הוראות באזל 2 ובנק ישראל בעקבותיהן, מאפשרות שלוש גישות להקצאת הון בגין סיכונים אשראי: הגישה הסטנדרטית ושתי גישות דרוגים פנימיים: הבסיסית - FIRB והמתקדמת - AIRB. בגישה הסטנדרטית, הקצאת ההון נקבעת לפי משקולות שקבע הרגולטור בהתאמה לרמות הסיכון, כאשר ניתן להישען על דרוגים של סוכנויות דרוג חיצוניות מאושרות.

בגישות הדרוגים הפנימיים הבנקים אומדים את סיכון האשראי ללווה הבודד על בסיס מודלים. בגישת FIRB הבנק בונה אומדן של ההסתברות לחדלות פרעון של הלקוח (PD). בגישת AIRB הבנק בנוסף בונה אומדן של ההפסד בהינתן חדלות פרעון (LGD) והיקף החשיפה במועד חדלות הפרעון (EAD). מנתונים אלו גוזר הבנק את היקף ההון הרגולטורי שעליו להחזיק בגין חשיפת האשראי ללווה נתון.

הוראת בנק ישראל - הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 31 בדצמבר 2008 את הגרסה הסופית של "מסגרת עבודה למדידה והלימות הון" (הוראות באזל 2 במתכונת הוראת שעה של המפקח - National Discretion). תהליך גיבוש הגרסה הישראלית של הוראות באזל 2 נמשך במהלך השנתיים האחרונות, ולווה במספר רב של דיונים משותפים, התייעצויות ודיאלוג מקצועי פתוח בין הפיקוח על הבנקים לבין התאגידים הבנקאיים הישראלים. ההוראה נצמדת ברובה ללשון ההוראה הבינלאומית המקורית, למעט בסוגיות בהן המערכת הבנקאית, על פי כללי מערכת הפיקוח הישראלית, נוהגת באופן שונה מהבנקים האירופיים. בסוגיות אלו נתקבלו החלטות ספציפיות של המפקח.

המפקח קבע כי על הבנקים לעמוד ביישום הגישה הסטנדרטית עד לסוף 2009, כולל עמידה בדרישות ההון, כמפורט בנדבך השני. החל מהרבעון הראשון של שנת 2009 הבנקים החלו לדווח לפיקוח במקביל לפי השיטה הנוכחית (באזל 1) ולפי השיטה החדשה (באזל 2).

היישום בבנק - דירקטוריון הבנק רואה בהטמעת תהליכי באזל 2 בבנק, בהיבט הכמותי והאיכותי, יעד מרכזי לשנים הקרובות, הזדמנות למיצוי תועלות עסקיות ולשדרוג תהליכי הבקרה וניהול הסיכונים. הדירקטוריון הנחה את הנהלת הבנק לפעול ליישום הגישה הפנימית הבסיסית בתחומי האשראים, במקביל ליישום הגישה הסטנדרטית במסגרת לוחות הזמנים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

דרישות ההון בגין הסיכונים התפעוליים תחושב בשלב זה בגישת האינדיקטור הבסיסי. ההערכות ליישום באזל 2 מונחית על ידי וועדת היגוי בראשות ראש אגף משאבים, מר חמי מורג, ומיושמת בתוכנית העבודה כפרויקט יעודי, על ידי המערך לניהול סיכונים. הנהלת הבנק עוקבת אחת לחודש אחר ההתקדמות בפרויקט במקביל למעקב המתבצע בתדירות רבעונית על ידי הדירקטוריון.

נדבך 1 קובע את היקף נכסי הסיכון ודרישת ההון בגינם על פי כללים קבועים. בפעילות ההכנה ליישום נדבך 1, הבנק ערך מיפוי מפורט של נכסי הסיכון על פי הוראות באזל 2, תוך התאמות להנחיות הספציפיות שפרסם המפקח בישראל. במקביל, נערך ניתוח ומיפוי הבטחונות הכסירים המותרים להפחתה. התהליך מבוצע תוך השענות על בסיס הנתונים הפנימי שנבנה בבנק, והמשמש בין השאר לניהול סיכונים האשראי. תהליכי העבודה לקראת נדבך 1 כללו זיהוי המשמעויות העיסוקיות והתפעוליות, שינויים בתהליכים העיסוקיים ביחידות יוצרות הסיכון, טיפול בהיבטים המשפטיים הנגזרים מההנחיות, בניית כלי ניהול סיכונים וכלי בקרה יעודיים ומערכות תפעוליות הנדרשות לתמיכה בתהליך.

הבנק החל להגיש דיווחים רבעוניים לבנק ישראל בגין הנדבך הראשון (דיווח COREP), החל מנתוני סוף שנת 2008.

במסגרת **נדבך 2** נדרש הבנק לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות הון ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון (להלן ICAAP). תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי הבנק הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיו, וכן שיפחתו וינקטו על ידו תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

במסגרת תהליך ה-ICAAP הבנק מבצע תהליך יזום של זיהוי והערכת כל אחד מהסיכונים המהותיים בכל אחת מהפעילויות המרכזיות בבנק. כמו כן נסקרים במסגרת זו מרכיבי המדיניות והמגבלות הקיימות, כלי המדידה והניתוח, מערכות הדיווח, תהליכים ומוצרים עיקריים ומרכיבי הממשל התאגידי. ההערכה מסתייעת בסקירה איכותית וניתוח הנתונים הכמותיים, תוך בחינת יכולת ההשענות על מודלים פנימיים.

במסגרת זו, הוקמה וועדת היגוי ייעודית לעניין ICAAP בראשות המנכ"ל, כאשר על צוות היישום אחראית החשבונאית הראשית, הגב' נטע אברהמוב ביטן, וחברים בו חברי הנהלה נוספים ובעלי תפקידים מרכזיים אחרים. לצורך עמידה בדרישות ה-ICAAP, הוקמו בבנק צוותי עבודה מקצועיים.

התפיסה שאומצה בבנק רואה ב-ICAAP שני מרכיבים עיקריים:

- א. תהליך פנימי לזיהוי, מדידה, ניהול ודיווח על הסיכונים המרכזיים אליהם חשוף הבנק כיום, ועלול להיות חשוף אליהם בעתיד.
- ב. תהליך פנימי לתכנון וניהול הון הבנק, על מנת להבטיח הלימות הון מספקת.

כחלק מתהליך היישום, ובהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הוגשה לבנק ישראל ביום 30 ביוני 2009, טיוטת דוח ICAAP על בסיס נתוני סוף שנת 2008, על בסיס מאוחד.

תהליך ה-ICAAP הנו מקיף ונוגע לרבדים שונים של תהליכי ניהול הסיכונים, תמחור עסקאות וניהול ההון. לפיכך צפוי כי יישום הנדבך השני יבוצע בשלבים, והטמעתו המלאה תיפרס על פני מספר שנים. בשלב זה נערך הבנק לשילוב תהליך ה- ICAAP בתוכנית העבודה התלת-שנתית שלו לשנים 2010 עד 2012.

דרישות גילוי מסוימות לפי **נדבך 3** יושמו ושולבו החל מהדוחות הכספיים לשנת 2007 בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. החל מהדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2009 יוחלו דרישות הגילוי בהתאם לנדבך השלישי באופן מלא.

• **להלן מפורטת הערכת הנהלת הבנק בדבר השפעת גורמי הסיכון בבנק ליום 30 ביוני 2009:**

השפעת הסיכון (גדולה, בינונית, קטנה)	גורם הסיכון
בינונית	1 השפעה כוללת של סיכונים האשראי
בינונית	1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות
בינונית	1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית
בינונית	1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים
קטנה	2 השפעה כוללת של סיכונים שוק
קטנה	2.1 סיכון ריבית
קטנה	2.2 סיכון אינפלציה
קטנה	2.3 סיכון שערי חליפין
קטנה	2.4 סיכון מחירי מניות
קטנה	3 סיכון נזילות
קטנה	4 סיכון תפעולי
קטנה	5 סיכון משפטי
קטנה	6 סיכון מוניטין

הערה: הערכת דרגות ההשפעה של הסיכונים הינה הערכה סובייקטיבית ולכן איננה ניתנת להשוואה בין הבנקים השונים.

לא חל שינוי בטבלת גורמי סיכון ביחס ליום 31 בדצמבר 2008. קביעת רמות הסיכון בסוגי החשיפות השונים נעשתה תוך התייחסות לפרמטרים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת לניהול ומדידה של הסיכונים השונים. לכל סוג חשיפה נקבעו עקרונות וערכי סף שונים הנגזרים מרמות הסיכון בפועל לעומת מגבלות וערכים כמותיים.

בנוסף לגורמי סיכון אלה, הבנק עוקב ומעריך באופן שוטף את הסיכונים הנובעים מהתהליכים הגלובליים בעקבות המשבר העולמי - ראה תת פרק " השלכות השינויים בסביבה העסקית על מדיניות וניהול הסיכונים ".

להלן פירוט לאופן הערכת השפעתם של הסיכונים השונים על הבנק:

1. **סיכוני האשראי –**

- 1.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור ההפרשה לחובות מסופקים וההפרשה לירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני מסך האשראי ואג"ח קונצרניות בבנק וההשפעה של הפרשות אלו על תוצאות פעילות הבנק, וכן בהתייחס ליתרת החובות הבעייתיים מסך האשראי.
- 1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור הריכוזיות הענפית מכלל נכסי הסיכון של הבנק.
- 1.3 בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים - סיווג הסיכון נעשה על פי שיעור הריכוזיות הגבוה ביותר לקבוצת לווים לעומת רמות סף שנקבעו.

ההשפעה הכוללת של סיכוני אשראי – הסיווג נעשה על פי הערכת השפעת הסיכון של איכות לווים ובטחונות.

2. **סיכוני שוק –** סיווג הסיכון לגבי כל אחד מתתי הסיכונים ולגבי ההשפעה הכוללת נעשה על פי ערכי ה-VAR היומי הממוצעים במהלך השנה וההשפעה האפשרית של התממשות ערכים אלו על תוצאות פעילות הבנק.
3. **סיכון נזילות –** סיווג הסיכון נעשה על פי יחס הנזילות בפועל במהלך השנה לעומת מגבלות פנימיות ורגולטוריות.
4. **סיכון תפעולי –** סיווג הסיכון נעשה על פי ההוצאה בפועל בגין התממשות סיכונים תפעוליים במהלך השנה וההשפעה של הוצאות אלו על תוצאות פעילות הבנק.
5. **סיכון משפטי –** סיווג הסיכון נעשה על פי ההוצאה בפועל בגין התממשות הסיכון המשפטי ו/או הערכת תביעות כנגד הבנק.
6. **סיכון מוניטין –** סיווג הסיכון נעשה על סמך ניסיון העבר וכן על סמך ההצטרבות של כל שאר הסיכונים.

הלבנת הון

היחידה לאיסור הלבנת הון בבנק מרכזת את הטיפול הכולל ביישום החקיקה בנושא. כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק משמשת היועצת המשפטית הראשית של הבנק עו"ד רחלי פרידמן. במהלך שנת 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005 וכן תיקון להוראה 411 להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר "מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות". בעקבות כך פותחה מערכת מיכונית אשר סורקת את כלל הפעולות המבוצעות בבנק אל מול רשימה של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נעשה בבנק שימוש במערכת ממוכנת המשמשת לאיתור פעולות בלתי רגילות, בהתאם לקריטריונים שהוגדרו. לקראת סוף שנת 2006 נכנס לתוקפו תיקון לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) התשס"א – 2001 אשר חלקים ממנו נכנסו לתוקף במועדים שונים ובהתאמה אף יושמו בבנק, כאשר האחרון שבהם היה בינואר 2009. כמו כן, צפוי תיקון נוסף לצו.

הבנק פועל באופן רציף להטמעת נושא איסור הלבנת הון ומימון טרור בקרב כלל עובדי הבנק והחברות הבנות. במסגרת זו מפותחות ומשופרות באופן שוטף המערכות המיכוניות של הבנק, מעודכנים נהלי העבודה, נקבעים נהלים ומהלכי בקרה חדשים ומבוצעים מהלכי למידה והדרכה נרחבים בקרב כלל העובדים והמנהלים בבנק. כחלק מתהליך ההדרכה, נדרשו כל עובדי הבנק לבצע לומדה ממוחשבת ייעודית לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור, אשר הותאמה לבעלי תפקידים שונים בבנק, ולפתור מבחן ממוחשב. כמו כן, הנושא שולב בתכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית ונקבעו בקורות ייחודיות על מנת לוודא עמידה בהוראות הדין השונות בנושא.

קצין ציות

על מנת לקיים את אחריות הבנק למלא אחר דרישות החוק והתקנות האחרות בתחום הצרכני וכפועל יוצא מהוראת המפקח על הבנקים פועל בבנק קצין ציות. תפקידו הוא לסייע לעובדי הבנק ומנהליו לקיים את אחריותם לציית לכל ההוראות בתחום הצרכני. קצין הציות פועל בהתאם למדיניות ציות שאושרה בדירקטוריון.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי החשבונאות המשמשים לעריכת הדוחות הכספיים מפורטים בביאור 1 לדוחות כספיים אלו ולדוחות הכספיים לשנת 2008. יישום כללים אלה על ידי הנהלת הבנק כרוך בהנחות ובאומדנים שונים המשפיעים על ערכם של הנכסים, ההתחייבויות והתוצאות העסקיות של הבנק. פרוט התייחסות הבנק לנושאים, אשר האומדנים וההערכות ששימשו בהכנתם רגישים לשינויים במשתנים שונים ועלולים להשפיע על התוצאות העסקיות, ניתן בדוח הדירקטוריון לשנת 2008. הנושאים בהם האומדנים וההנחות קריטיים לדעת הנהלה הינם:

הפרשה לחובות מסופקים, הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים – מדידה ובקרה, חישובים אקטואריים להתחייבויות בנושא זכויות עובדים, סיווג ההשקעה בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים, תביעות תלויות, השקעות בתאגידים ריאליים ובניינים וציוד.

הנהלת הבנק סבורה כי האומדנים וההערכות שיושמו בהכנת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 לא חלו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים הקריטיים הנ"ל. להלן הרחבת הגילוי בדבר מדיניות חשבונאית קריטית בנושא הפרשה לירידה ערך בעלת אופי אחר מזמני של אגרות חוב זמינות למכירה בהמשך לגילוי בדו"ח השנתי של 2008:

בהתאם למדיניות הבנק, שהינה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מוכרת ירידת ערך של ניירות ערך כבעלות אופי אחר מזמני לגבי כל נייר ערך המקיים אחד או יותר מהתנאים הבאים:

- א. נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור.
 - ב. נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
 - ג. נייר ערך אשר חלה לגביו ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה לבין דירוגה במועד פרסום הדוח. ירידת דירוג משמעותית תחשב ירידה של לפחות 3 דרגות כאשר הדרגה החדשה הינה מתחת ל- (BBB) Investment Grade.
 - ד. נייר ערך אשר סווג על ידי הבנק לאחר רכישתו כבעייתי.
 - ה. נייר ערך אשר לגביו חל כשל בתשלום שהתרחש לאחר הרכישה.
 - ו. נייר ערך אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים הינו נמוך משמעותית מהעלות המתואמת, זאת אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני.
- לצורך כך נקבעו בבנק קריטריונים שונים, שכאשר הם מתקיימים, מבוצעת לגבי אותם ניירות ערך בחינה מעמיקה שלאחריה נערך דיון ספציפי לגביהם בועדות פנימיות בבנק. הקריטריונים העיקריים הנבחנו הינם:
- ניירות ערך אשר ירידת השווי ההוגן הינה מעל 20% ומעבר לשנה של ירידה מתחת לעלות המתואמת.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה 30% ומעלה והתשואה לפדיון עולה על 10%.
 - ניירות ערך בהם ירידת השווי ההוגן הינה בין 20% ל 30%, בתנאי שסכום ירידת הערך עולה על 5 מיליון ש"ח והתשואה לפדיון עולה על 10%.

עדכוני חקיקה וניהול בנקאי תקין במערכת הבנקאית:

מכתב המפקח על הבנקים בנושא סיכונים סביבתיים לתאגידים הבנקאיים

ביום 11 ליוני 2009 שלח המפקח על הבנקים (להלן: "המפקח") לתאגידים הבנקאיים, מכתב בנושא סיכונים סביבתיים. במכתב הוגדר המונח "סיכון סביבתי" כסיכון להפסד כתוצאה מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה ואכיפתן. התאגידים הבנקאיים הונחו על ידי המפקח להכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינם חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים בתאגיד הבנקאי, ולפעול להטמעת ניהול החשיפה הסביבתי במכלול הסיכונים בקבוצה הבנקאית, לרבות בדרך של קביעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד.

דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש לקבוע ולאשר עד ליום 30 ביוני 2010 קריטריונים ולוחות זמנים ליישום האמור במכתב המפקח.

הבנק לומד את הוראות המכתב ונערך לפעול בהתאם להן.

חוזר מטעם רשות ניירות ערך לבעלי הרישיון, לתאגידים המורשים ולתאגידים בנקאיים העוסקים בייעוץ השקעות בדבר חובת התעדכנות במידע רלבנטי

חוזר שהופץ מטעם מחלקת ההשקעות של רשות ניירות ערך, ביום 15 לפברואר 2009, בין היתר לתאגידים הבנקאיים, ואשר עוסק בפרשנות סעיף 20 לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הייעוץ").

החוזר קובע, כי סעיף 20 לחוק הייעוץ עוסק בחובה המוטלת על בעל רישיון לנהוג בזהירות ובמימנות בהתנהלות מול הלקוח ונקיטת כל האמצעים הסבירים להבטחת ענייניו של זה.

הרשות מבהירה בחוזר, כי במסגרת החובה דלעיל מוטלת על התאגידים הבנקאיים החובה לעקוב אחר כל מידע מהותי המתייחס לניירות הערך והנכסים הפיננסיים לגביהם ניתן השירות ללקוח ולהתעדכן בכל אינפורמציה הרלבנטית לנכסים אלה ולסביבתם הכלכלית, לרבות עדכוני חקיקה רלבנטיים בתחום המיסוי, הוראות, חוזרים והנחיות של הרשות, החלטות דירקטוריון הבורסה ודיווחים המופצים לבורסה באמצעות מערכת המגנא.

עוד הבהירה הרשות בחוזר, כי היא רואה בתאגידים הבנקאיים אחראים להתעדכנות יועצי ההשקעות המועסקים על-ידם בכל מידע כאמור לעיל, לרבות בדרך של העמדת מערכות ממוחשבות מתאימות אשר יעבירו להם את האינפורמציה הרלבנטית ויעודכנו באופן שוטף. הבנק לומד את הוראות החוזר ונערך לפעול על פיהן.

הוראות הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר "הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח"

ביום 9 לפברואר 2009, פרסם הממונה על שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר "הוראות לעניין מסמך הנמקה ומסירתו ללקוח". במסגרת ההוראות, נקבעו הנחיות מפורטות בקשר עם יישום הוראת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה - 2005 המחייבת בעל רישיון ייעוץ פנסיוני למסור ללקוח בעת מתן ההמלצה על חסכון באמצעות מוצר פנסיוני, מסמך בכתב המפרט את הנימוקים להמלצתו בדבר כדאיות החיסכון שלו או של קרובו באמצעות מוצר פנסיוני. במסגרת ההוראות נקבעו, בין היתר, אופן עריכת מסמך ההנמקה, המידע המינימלי הנדרש במסגרתו, משך הזמן בו נדרש הבנק לשמור את המסמך.

בהתאם להוראות, אופן מילוי המסמך יהיה ממוחשב, וזאת החל מיום 1 באוגוסט 2010. יחד עם זאת, ניתנה אפשרות ליועץ פנסיוני שאין באפשרותו למסור מסמך ממוחשב בתום מתן הייעוץ הפנסיוני, למלא את המסמך ידנית, תוך עמידה בכללים לעניין עריכת המסמך, וכן בתנאי שהעתק מודפס יישלח ללקוח תוך 14 ימי עסקים. כמו כן,

נדרש היועץ הפנסיוני להעביר העתק מההמלצה ופירוט השיקולים שנמסרו ללקוח לגוף המוסדי אליו הוא ממליץ להעביר את הכספים, וגוף מוסדי, כאמור, לא יצרף לקוח למוצר פנסיוני, אלא לאחר שקיבל לידי העתק המסמכים. ההוראות מחייבות הערכות מיכונית ובנוסף, נוכח הדרישות המפורטות שנקבעו במסגרתן לעניין תוכן המסמך והחובות המוטלות במסגרתן על הבנק, ידרש הבנק ללמוד הדרישות ולהערך ליישומן. ההוראות תכנסנה לתוקף ביום 1 בינואר 2010, זולת ההוראה לעניין דרישת מילוי המסמך באופן ממוחשב כמפורט לעיל.

תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (רישום עסקאות ורישום פעולות ייעוץ), תשס"ח-2007

התקנות, שפורסמו ביום 31 לדצמבר 2007, ונכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2009, מחייבות בעל רישיון ייעוץ לערוך פרטיכל מפורט, בשל כל פעולת ייעוץ, שישקף את מהלך הייעוץ ויכלול את הפרטים המהותיים לפעולת הייעוץ. פרטיכל הייעוץ יערך בעת מתן הייעוץ ובדרך הניתנת לאחזור. התקנות קובעות עוד, כי כל מנהל תיקים יערוך רישום מפורט בשל כל עסקה שיבצע בעבור לקוחותיו. הרישום יערך סמוך למועד ביצוע העסקה, בדרך הניתנת לשמירה ולאחזור. הבנק פועל בהתאם לתקנות.

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009
החוק אשר עבר בכנסת ביום 14 ביולי 2009, קובע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך. לפירוט נוסף ראה ביאור ג.12.

צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט - 2009
הצו, שפורסם ברשומות ביום 1 ביולי 2009, קובע כי בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 עד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5%. לפירוט נוסף ראה באור ג.12.

יזמות חקיקה והסדרה:

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ביטול עמלות על שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 6 ביולי 2009 לפיה תבוטלה עמלות הנגבות מלקוחות הבנקים עבור שירותים בסיסיים בחשבון עו"ש, כדוגמת הפקדת ומשיכת מזומן, הפקדת שיק, תשלום שובר, חיוב בכרטיס אשראי ועוד.

אם וככל שתתקבל הצעת החוק יהא בה כדי לפגוע בהכנסות הבנק מגביית עמלות.

טיטת חוק סליקה אלקטרונית של שיקים, התשס"ט-2009

טיטת חוק שפורסמה בחודש יולי 2009 על ידי משרד המשפטים המתבססת על תזכיר חוק שפורסם בעניין במהלך שנת 2008. טיטת החוק באה להסדיר את נושא הסליקה האלקטרונית של שיקים בישראל ולהטיל חובה על התאגידים הבנקאיים הסולקים שיקים, לעשות זאת בדרך של סליקה אלקטרונית בלבד. טיטת החוק קובעת את ההסדרים לסליקה אלקטרונית ואת מערכת היחסים בין בנק גובה לבנק נמשך במסגרת סליקה זו.

הצעת חוק החוזים האחידים (תיקון - חובת ציון אישור ותנאים מהותיים), התשס"ט-2009

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 4 במאי 2009 שתכליתה לחייב עסקים, בין היתר, מתחומי התקשורת, הביטוח והבנקאות, לפרסם על גבי חוזים אחידים באופן בולט האם החוזה עבר בקרה של בית הדין לחוזים אחידים וכן לציין את המרכיבים המהותיים של החוזה האחיד בתחילתו ובאופן מודגש וברור.

הצעת החוק אושרה בקריאה טרומית במליאת הכנסת ביום 8 ביולי 2009. אם וככל שהצעת החוק תתקבל, יהא על הבנק להיערך לה ולהתאים את מסמכיו המשפטיים אשר עונים להגדרת "חוזה אחיד" כאמור בחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982, להוראות הצעת החוק.

הצעות חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ריבית על יתרת זכות), התשס"ט-2009

הצעות חוק פרטיות שהונחו על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 וביום 25 למאי 2009 שתכליתן לחייב את הבנקים לשלם ריבית על סכומים הנצברים בחשבון עובר ושב של לקוחותיהם.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – הגבלת סכומי העמלות), התשס"ח-2008

הצעת חוק פרטית שהונחה על שולחן הכנסת ביום 1 באפריל 2009 שתכליתה להגביל במחיר מירבי של 1.5 שקלים חדשים מספר עמלות נפוצות כדוגמת "הפקדת מזומן ומשיכת מזומן" ו"פדיון שיק והפקדת שיק". בהצעת החוק נקבע עוד, כי בעד אותן עמלות יציע הבנק ללקוחותיו אפשרות לקבל סל עמלות במחיר של 18 שקלים חדשים או 10 שקלים חדשים לאוכלוסיות חלשות כדוגמת עולים חדשים, קשישים ומקבלי קצבאות. אם תתקבל הצעת החוק יהא בה כדי להשפיע על הכנסותיו של הבנק מגביית עמלות מלקוחותיו.

תזכיר הצעת חוק ממשלתית בעניין מניעת מפגעי אסבסט, התשס"ט-2008

תזכיר חוק שפורסם בחודש ינואר 2009, שמטרתו לצמצם ולמנוע חשיפה של הציבור הרחב למפגעי האסבסט על ידי קביעת הוראות המחייבות את הפסקת השימוש הקיים באסבסט פריך לאורך תקופה של מספר שנים שלאחר כניסת החוק לתוקף.

התזכיר מטיל, בין היתר, חובה לטפל במפגע אסבסט על מי שהמפגע נגרם במקום שהינו בבעלותו, בהחזקתו, בשליטתו או באחריותו. אם וככל שהחובה תפורש ככזו החלה אף על תאגידי בנקאיים והיה ותזכיר החוק יתגבש לכדי חוק מחייב, הרי שיהא על הבנק להביא זאת במכלול שיקוליו, במיוחד העסקיים, הן בעת שנכסים כלשהם ישועבדו לו להבטחת אשראי שהעמיד ללקוח פלוני והן כבעלים או כמחזיק של מבנים שבהם פועל הבנק עצמו.

עסקאות עם בעלי שליטה

א. לעניין הגדרת עסקה "חריגה" ועסקה "זניחה" ולעניין פירוט עסקאות שאינן חריגות – ראה פרק 9 (סעיף 9.3) לתשקיף הבנק שפורסם ביום 20 באוגוסט 2009- פירוט זה מחליף את האמור בנושא זה בדוחות השנתיים של 2008 (עמודים 99-96).

ב. פירוט עסקאות חריגות:

• עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי נושאי משרה לעניין התשקיף

ביום 22 ביוני 2009 אושרה באסיפה הכללית של החברה עסקה להגדלת סכום ההתחייבות לשיפוי לטובת מי שיכהנו מעת לעת כנושאי משרה בבנק ובחברות הבת של הבנק, במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005, לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בכתב ההתחייבות שאושר באסיפה הכללית, וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר, מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק לאירוע כמפורט בנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שענינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). לפרטים נוספים בדבר עסקה זו ראה דוח מיידי מיום 14 במאי 2009 וכן דוח מיידי בדבר תוצאות האסיפה מיום 22 ביוני 2009. לבעלי השליטה ששמותיהם מפורטים להלן עניין אישי בעסקה עקב הרחבת סכום השיפוי ביחס לעצמם ו/או לקרוביהם, המכהנים כדירקטורים בחברה: מר ישעיהו לנדאו, בעל השליטה בישיבה לנדאו החזקות בע"מ, המהווה חלק מגרעין השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לעצמו ולמר יגאל לנדאו (בנו) והגב' רות מנור ודרורה זכאי, בעלות השליטה בנכסי דוד לובינסקי (אחזקות) 1993 בע"מ המהווה חלק מגרעין השליטה בבנק - ביחס להגדלת ההתחייבות לשיפוי לה"ה יצחק מנור (בעלה של הגב' רות מנור) וחיים אלמוג (חתנה של הגב' דרורה זכאי). העסקה אושרה כנדרש על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, במועדים 27 באפריל 2009 ו-30 באפריל 2009, בהתאמה.

• התקשרות של החברה לנאמנות של הבנק (להלן: "החברה") להעברת שירותי נאמנות לאגרות חוב

ביום 8 ביולי 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק (בהמשך לאישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק) התקשרות להעברת פעילות החברה בתחום מתן שירותי נאמנות לסדרות תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35א. לחוק ניירות ערך, לכלל פיננסים נאמנויות 2007 בע"מ בתמורה לסך של 1.89 מיליון ש"ח, שישולם בגין ההתקשרות, ככל שתועברנה כל סדרות תעודות ההתחייבות המפורטות בהסכם ההתקשרות, ובכפוף להתקיימות תנאים מתלים שנקבעו בה. לגב' רות מנור, הנמנית על בעלי השליטה בבנק באמצעות חברות שבבעלותה, עניין אישי בעסקה בשל היותה חברה, יחד עם בעלה, מר יצחק מנור, בגרעין השליטה של אי.די.בי אחזקות בע"מ, שהיא בעלת השליטה בכלל פיננסים בע"מ, חברת האם של כלל נאמנויות. לפרטים נוספים בדבר העסקה ראה דוח מיידי שפורסם על ידי הבנק ביום 1 ביוני 2009.

- **תשקיף ותשקיף מדף -** ביום 20 באוגוסט 2009 פורסמו תשקיף ותשקיף מדף אשר במסגרתם יוצעו הן הנפקת מניות בדרך של זכויות לבעלי המניות הרגילות של הבנק (בהיקף של עד 150 מיליון ש"ח) והן שטרי הון נדחים אשר עשויים להימנות על ההון המשני העליון של הבנק, בכפוף לאישור הפיקוח על הבנקים. התשקיף פורסם ביום 20 באוגוסט 2009. יום תשלום דמי ניצול הזכויות צפוי ל- 14 בספטמבר 2009. למידע נוסף ראה באור 12.ב.

- **מיתוג הבנק -** בנק אגוד מבצע תהליך של מיתוג מחודש. המיתוג החדש כולל שינוי הלוגו של הבנק, שינוי הצבעים ושימוש בשפה תקשורתית מעודכנת. המיתוג החדש משתלב בתוכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק, במסגרתה אופיינו קהלי היעד המרכזיים וגובשו ערכי המותג. באמצעות שינוי המיתוג מתכוון הבנק לחזק את נוכחותו במגזר משקי הבית, תוך שיפור מודעות הציבור לבנק, וזאת בנוסף לפיתוח כלים עסקיים ושיוקיים לצורך גיוס לקוחות חדשים. המיתוג החדש צפוי להיות מושק במועד פרסום הדוחות הכספיים החצי שנתיים.

- **קוד אתי -** בימים אלה מסתיים תהליך פיתוח קוד אתי ארגוני בבנק אגוד. קוד אתי הינו מכלול של ערכים וכללי התנהגות, המהווים מצפן להתנהגות אתית לכל העובדים והמנהלים. עקרונות הקוד אמורים לספק מסגרת להתנהגות אתית ראויה. הקוד גובש ונכתב בתהליך מקיף תוך שיתוף גורמים שונים, בהם בעלי מניות, דירקטורים, מנהלים, עובדים, לקוחות וספקים, ומתוך הבנה עמוקה של אחריות הבנק מעצם היותו בנק וכארגון הפועל בתוך החברה בישראל. הקוד האתי מורכב מחמישה ערכים מובילים והם: מקצועיות, שירות, מצוינות, הוגנות ויושרה, כבוד הדדי ויחס אישי. הדירקטוריון והנהלת הבנק רואים חשיבות בתהליך ההטמעה של הקוד האתי ביחידות הבנק ובהפיכתו לחלק משגרת העבודה והתרבות הארגונית של הבנק.

גילוי בדבר מבקר פנימי

לא חל שינוי לעומת הדוח השנתי של 2008.

הדירקטוריון

- ביום 30 ביוני 2009:
 - מר נתן שרוני סיים כהונה שנייה כדירקטור חיצוני בבנק ופרש מהדירקטוריון.
 - מר עוזי ורדי-זר מונה ליו"ר ועדת ביקורת, במקומו של מר שרוני.
 - מר זאב אבלס מונה ליו"ר ועדת מאזן, במקומו של מר ורדי-זר.
- במהלך המחצית הראשונה של השנה קיים הדירקטוריון 11 ישיבות במליאתו ו-31 ישיבות של ועדות הדירקטוריון השונות.

נושאי משרה בכירה

באפריל 2009 הודיעה גב' רחלי פרידמן, היועצת המשפטית הראשית של הבנק, על פרישתה מהבנק ביום 10 באוקטובר 2009. דירקטוריון הבנק מודה לגב' פרידמן ומאחל לה הצלחה בהמשך דרכה. ביולי 2009 מונתה ד"ר מוריה הופטמן-דורון ליועצת המשפטית הראשית של הבנק, החל מיום 1 בספטמבר 2009.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים

לא חל שינוי לעומת הדוח השנתי של 2008.

בקורות ונהלים

בדוחות הכספיים השנתיים של 2008 פורטו בהרחבה הוראות בנק ישראל בקשר ליישום סעיפי 302 ו-404 לחוק "Sarbanes Oxley" (להלן: "Sox"). כמו כן פורט אופן יישום בבנק. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2009 המשיך הבנק בעדכון ותחזוקה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, כפי שנקבע בתכנית עבודה ייעודית לנושא ה- Sox לשנת 2009, אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק בשיתוף עם המנכ"ל והחשבונאית הראשית של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2009 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

זאב אבלס
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 27 באוגוסט 2009.

נתונים על שינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
	2008	2009	2008	2009	
%	%	%	%	%	
4.51	2.85	1.15	2.44	1.89	שיעור שינוי מדד המחירים ה"ידוע":
(1.14)	(12.84)	3.08	(5.66)	(6.42)	דולר של ארה"ב שיעור שינוי נומינלי:
(6.39)	(6.61)	4.48	(5.91)	(0.70)	אירו שיעור שינוי נומינלי:

נתונים נבחרים מהדוחות הכספיים המאוחדים (במיליוני ש"ח)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני			
שינוי	2008	2009	
			רווחיות
3.3%	307	317	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
114.8%	27	58	הפרשה לחובות מסופקים
-7.5%	280	259	רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
13.1%	130	147	הכנסות תפעוליות ואחרות
-1.3%	306	302	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.3%	61	63	רווח נקי מפעולות רגילות
3.3%	61	63	רווח נקי
	7.8%	7.9%	תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי ⁽¹⁾
			מאזן
			31 בדצמבר 2008
			30 ביוני 2009
			שינוי
-1.7%	18,539	18,218	אשראי לציבור
-25.2%	6,920	5,177	ניירות ערך
-5.0%	27,799	26,414	פקדונות הציבור
11.0%	1,569	1,741	הון עצמי
-9.0%	34,103	31,040	סך כל המאזן
			יחסים פיננסיים
	4.6%	5.6%	הון עצמי לסך כל המאזן
	39.9%	48.7%	הכנסות תפעוליות ואחרות לסך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	75.7%	65.1%	הוצאות תפעוליות ואחרות לסך כל ההכנסות
	0.5%	0.6%	הוצאות בגין הפרשה לחובות מסופקים מתוך האשראי לציבור ⁽¹⁾
	11.5%	12.1%	הון לרכיבי סיכון

(1) על בסיס שנתי.

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון
כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%			כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%		
	4.90	201	16,712		2.52	116	18,552
		32	3,797			12	1,870
4.62		233	20,509	2.53		128	20,422
	(3.33)	(138)	16,771		(0.76)	(32)	16,921
		(12)	2,741			(6)	1,526
(3.11)		(150)	19,512	(0.83)		(38)	18,447
1.51	1.57			1.70	1.76		
	14.75	151	4,316		11.22	117	4,342
		(1)	36			3	67
14.52		150	4,352	11.34		120	4,409
	(12.04)	(112)	3,884		(10.05)	(94)	3,880
		(29)	463			(21)	626
(13.62)		(141)	4,347	(10.61)		(115)	4,506
0.90	2.71			0.73	1.17		
	(22.30)	(505)	8,262		(17.20)	(337)	7,314
		812	10,516			(321)	9,051
6.70		307	18,778	(15.14)		(658)	16,365
	18.99	389	7,583		15.76	329	7,837
		(658)	11,155			370	8,955
(5.87)		(269)	18,738	15.64		699	16,792
0.83	(3.31)			0.50	(1.44)		

מטבע ישראלי לא צמוד
נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)
סה"כ

התחייבויות
השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)
סה"כ

התחייבויות
השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)
סה"כ

התחייבויות
השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)							
2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)		יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) (הוצאות) מימון
כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%			כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%		
	3.85	23	2,425		2.26	10	1,781
		28	3,088			15	2,206
3.75		51	5,513	2.53		25	3,987
	(3.09)	(17)	2,227		(0.84)	(4)	1,910
		(22)	3,276			(12)	2,183
(2.87)		(39)	5,503	(1.57)		(16)	4,093
0.88	0.76			0.96	1.42		

מטבע חוץ (5)

נכסים (4)

השפעת נגזרים (3)
סה"כ

התחייבויות
השפעת נגזרים (3)

סה"כ

פער ריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) א. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה ושל אגרות חוב למסחר נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 במגזר הלא צמוד הופחת סך של 5.5 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 10.5 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 9.8 מיליוני ש"ח (לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 4.5 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 15.1 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 5.4 מיליוני ש"ח).
ב. למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה ממוצעת (2) מימון	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות	יתרה ממוצעת (2) מימון
כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%			כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%		
	(2.07)	(153)	29,290		(1.37)	(104)	30,208
		843	14,349			(306)	10,988
6.48		690	43,639	(3.92)		(410)	41,196
	1.95	139	28,238		2.81	203	28,638
		(699)	14,359			343	11,107
(5.36)		(560)	42,597	5.38		546	39,745
<u>1.12</u>	<u>(0.12)</u>			<u>1.46</u>	<u>1.44</u>		
		3				9	
		33				27	
		166				172	
		(17)				(32)	
		149				140	
			29,290				30,208
			1,076				911
			134				75
		(66)					(72)
		<u>30,434</u>				<u>31,122</u>	
			28,238				28,638
			1,064				1,034
			84				407
			<u>29,386</u>				<u>30,079</u>
			1,048				1,043
			808				802
			223				154
			<u>1,633</u>				<u>1,691</u>

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ נכסים התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ התחייבויות פער ריבית

בגין אופציות עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
 רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת) רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
 נכסים כספיים אחרים הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
 סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
 התחייבויות כספיות אחרות סך כל ההתחייבויות הכספיות
 סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
 נכסים לא כספיים התחייבויות לא כספיות
 סך כל האמצעים ההוניים

שיעורי הכנסה והוצאה לפי בסיסי הצמדה - מאוחד (1)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)				לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)			
2008		2009		2008		2009	
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות	יתרה	ממוצעת (2)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות	יתרה	ממוצעת (2)
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2)	מימון	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2)	מימון
ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח		ב-%	ב-%	במיליוני ש"ח	
	5.09	423	16,826		2.84	262	18,564
		69	3,841			19	2,075
4.82		492	20,667	2.74		281	20,639
	(3.58)	(294)	16,552		(1.09)	(93)	17,176
		(58)	3,223			(12)	1,579
(3.59)		(352)	19,775	(1.12)		(105)	18,755
1.23	1.51			1.62	1.75		
	10.17	216	4,355		6.55	141	4,376
		2	36			3	33
10.18		218	4,391	6.64		144	4,409
	(8.39)	(158)	3,845		(5.57)	(106)	3,861
		(31)	392			(45)	616
(9.12)		(189)	4,237	(6.86)		(151)	4,477
1.06	1.78			(0.22)	0.98		
	(22.52)	(994)	8,298		9.56	350	7,497
		1,520	11,137			422	9,161
5.49		526	19,435	9.48		772	16,658
	20.67	872	7,978		(9.65)	(364)	7,722
		(1,346)	11,416			(347)	9,214
(4.95)		(474)	19,394	(8.57)		(711)	16,936
(8) 0.54	(1.85)			(8) 0.91	(0.09)		

מטבע ישראלי לא צמוד נכסים (4)

השפעת נגזרים (3) סה"כ

התחייבויות השפעת נגזרים (3) סה"כ

פער ריבית

מטבע ישראלי צמוד למדד נכסים (4)

השפעת נגזרים (3) סה"כ

התחייבויות השפעת נגזרים (3) סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ (5) נכסים (4)

השפעת נגזרים (3) סה"כ

התחייבויות השפעת נגזרים (3) סה"כ

פער ריבית

מטבע חוץ - נומינלי ב- \$ ארה"ב (5)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)				לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)			
2008		2009		2008		2009	
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות	יתרה	ממוצעת (2)	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות	יתרה	ממוצעת (2)
ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2)	מימון	ללא השפעת כולל השפעת נגזרים (3)	ללא השפעת נגזרים (3)	ממוצעת (2)	מימון
ב-%	ב-%	במיליוני \$		ב-%	ב-%	במיליוני \$	
	4.32	50	2,338		2.28	21	1,850
		48	3,134			35	2,258
3.61		98	5,472	2.74		56	4,108
	(3.33)	(37)	2,243		(1.05)	(10)	1,906
		(42)	3,212			(16)	2,272
(2.92)		(79)	5,455	(1.25)		(26)	4,178
0.69	0.99			1.49	1.23		

מטבע חוץ (5) נכסים (4)

השפעת נגזרים (3) סה"כ

התחייבויות השפעת נגזרים (3) סה"כ

פער ריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול נכסים והתחייבויות של הבנק.
- (4) א. מהיתרה הממוצעת של אגרות חוב זמינות למכירה ושל אגרות חוב למסחר נוכחה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב. לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 במגזר הלא צמוד הופחת סך של 11.6 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 45.5 מיליוני ש"ח ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 7 מיליוני ש"ח (לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 במגזר הלא צמוד נוסף סך של 5.7 מיליוני ש"ח, במגזר הצמוד מדד נוסף סך של 10.4 מיליוני ש"ח, ובמגזר מטבע חוץ נוסף סך של 3.8 מיליוני ש"ח).
 ב. למעט מכשירים נגזרים.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים והפסדים ממכירת השקעות באגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב למסחר.
- (7) יתרות מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (8) עליה במרווח במט"ח נובעת בעיקר משער חליפין ממוצע גבוה לעומת תקופה מקבילה אשתקד.

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)

2008				2009			
שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני ש"ח	שיעור הכנסה (הוצאה)		הכנסות (הוצאות) מימון	יתרה ממוצעת (2) במיליוני ש"ח
כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%			כולל השפעת נגזרים (3) ב-%	ללא השפעת נגזרים ב-%		
	(2.39)	(355)	29,479		5.01	753	30,437
		1,591	15,014			444	11,269
5.63		1,236	44,493	5.82		1,197	41,706
	2.94	420	28,375		(3.95)	(563)	28,759
		(1,435)	15,031			(404)	11,409
(4.73)		(1,015)	43,406	(4.87)		(967)	40,168
<u>0.90</u>	<u>0.55</u>			<u>0.95</u>	<u>1.06</u>		
		9				16	
		77				71	
		307				317	
		(27)				(58)	
		280				259	
			29,479				30,437
			932				1,256
			142				109
		(67)					(72)
			<u>30,486</u>				<u>31,730</u>
			28,375				28,759
			941				1,400
			161				530
			<u>29,477</u>				<u>30,689</u>
			1,009				1,041
			873				773
			260				142
			<u>1,622</u>				<u>1,672</u>

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ נכסים
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 השפעת נגזרים (3)
 סה"כ התחייבויות
 פער ריבית

בגין אופציות
 עמלות מעסקי מימון והכנסות מימון אחרות (6)
 רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים הפרשה לחובות מסופקים (לרבות הפרשה כללית ונוספת)
 רווח מפעולות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל
 נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון (4)
 נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (7)
 נכסים כספיים אחרים
 הפרשה כללית והפרשה נוספת לחובות מסופקים
 סך כל הנכסים הכספיים

סך הכל
 התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון
 התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים (7)
 התחייבויות כספיות אחרות
 סך כל ההתחייבויות הכספיות
 סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
 נכסים לא כספיים
 התחייבויות לא כספיות
 סך כל האמצעים ההוניים

תוספת ב'

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית ליום 30 ביוני 2009 - מאוחזר
סכומים מדווחים

לימים 31 בדצמבר	2008		2009		סך הכל	ללא תקופת פקעון	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 עד שנה	מעל חודש עד 3 חודשים	מעל חודש עד 3 חודשים	עם דרישה
	שיעור משך תשואה פנמי	%-ב-שנים	שיעור משך תשואה פנמי	%-ב-שנים											
0.2	6.00	0.3	4.75	0.3	18,627	110	1	69	391	42	343	1,410	861	15,400	מטבע ישראל לא צמוד
0.2	4.44	0.3	3.22	0.3	17,102	80	1	5	403	222	349	1,000	588	14,454	סך הכל התייבויות
0.0	1.56	0.0	1.53	0.0	1,525	30	-	64	(12)	(180)	(6)	410	273	946	הפרש
					56	-	-	-	-	-	1	13	26	16	השפעת עסקאות עתידיות
					(410)	-	-	-	-	-	8	(149)	(170)	(99)	והתקשרויות מיוחדות
															אופציות
															החשיפה לשינויים בשיעורי
					1,171	30	-	64	(12)	(180)	3	274	129	863	הריבית במגזר
					-	1,171	1,141	1,141	1,077	1,089	1,269	1,266	992	863	החשיפה המצטברת במגזר
4.0	4.30	4.1	4.39	4.1	4,370	28	21	282	1,118	816	1,254	639	142	70	מטבע ישראל צמוד למד
3.1	4.01	3.2	3.70	3.2	3,912	7	10	73	831	1,020	1,401	383	117	70	סך הכל התייבויות
0.9	0.29	0.9	0.69	0.9	458	21	11	209	287	(204)	(147)	256	25	-	סך הכל התייבויות
					(472)	-	-	-	(2)	(13)	(26)	(431)	-	-	השפעת עסקאות עתידיות
					(14)	21	11	209	285	(217)	(173)	(175)	25	-	והתקשרויות מיוחדות
					-	(14)	(35)	(46)	(255)	(540)	(323)	(150)	25	-	החשיפה לשינויים בשיעורי
															הריבית במגזר
															החשיפה המצטברת במגזר
0.2	3.82	0.4	4.71	0.4	7,233	47	-	5	152	76	126	971	1,129	4,727	מטבע חוץ
0.1	2.00	0.2	1.33	0.2	8,115	1	-	-	45	15	73	1,189	2,118	4,674	סך הכל נכסים
0.1	1.82	0.2	3.38	0.2	(882)	46	-	5	107	61	53	(218)	(989)	53	סך הכל התייבויות
					416	-	-	-	2	13	25	418	(26)	(16)	השפעת עסקאות עתידיות
					410	-	-	-	-	-	(8)	149	170	(16)	והתקשרויות מיוחדות
														99	אופציות
															החשיפה לשינויים בשיעורי
					(56)	46	-	5	109	74	70	349	(845)	136	הריבית במגזר
					-	(56)	(102)	(102)	(107)	(216)	(290)	(360)	(709)	136	החשיפה המצטברת במגזר
															מחשיפה כוללת לשינויים
															בשיעורי הריבית
0.7	0.9	0.9	0.9	0.9	31,040	995	22	356	1,661	934	1,723	3,020	2,132	20,197	סך הכל נכסים
0.5	0.7	0.7	0.7	0.7	29,299	258	11	78	1,279	1,257	1,823	2,572	2,823	19,198	סך הכל התייבויות
0.2	0.2	0.2	0.2	0.2	1,741	737	11	278	382	(323)	(100)	448	(691)	999	הפרש
					-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	השפעת עסקאות עתידיות
															והתקשרויות מיוחדות
															החשיפה לשינויים בשיעורי
															הריבית במגזר
															החשיפה המצטברת במגזר

הערך: נתונים מלאים על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, ימסרו לכל דורש.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	הוצאה החצי שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)	
85	53	138	* -	1	חקלאות
1,896	1,292	3,188	4	87	תעשייה
1,266	1,056	2,322	21	272	יהלומים
3,368	3,557	6,925	14	148	בינוי ונדל"ן
148	101	249	* -	-	חשמל ומים
1,418	651	2,069	8	17	מסחר
340	45	385	* -	1	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
246	195	441	2	23	תחבורה ואחסנה
217	194	411	1	9	תקשורת ושרותי מחשב
3,463	3,612	7,075	1	410	שרותים פיננסיים
903	352	1,255	1	10	שרותים עסקיים אחרים
339	222	561	* -	1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
4,240	-	4,240	-	50	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,239	1,511	2,750	5	33	אנשים פרטיים - אחר
19,168	12,841	32,009	57	1,062	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
163	7	170	-	-	בגין פעילות לווים בחו"ל
19,331	12,848	32,179	57	1,062	סך הכל
					סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:
127	-	127	-	30	תנועות התיישבות (4)
136	53	189	-	-	רשויות מקומיות (5)

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

- (1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 757 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 284 מיליון ש"ח.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.
- (5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ג' (המשך)

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

יתרות חובות בעייתיים (3)	ההוצאה החצי שנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	סיכון אשראי כולל לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי מאזני (1)	במיליוני ש"ח
1	-	148	51	97	חקלאות
136	5	4,379	2,687	** 1,692	תעשייה
83	14	2,921	1,040	1,881	יהלומים
127	2	7,572	3,851	** 3,721	בינוי ונדל"ן
-	-	249	107	142	חשמל ומים
30	1	2,698	1,435	1,263	מסחר
2	* -	344	100	244	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
2	* -	482	278	204	תחבורה ואחסנה
7	-	710	390	320	תקשורת ושרותי מחשב
30	2	8,811	** 4,677	** 4,134	שרותים פיננסיים
18	1	1,309	** 411	** 898	שרותים עסקיים אחרים
4	* -	546	** 202	** 344	שרותים ציבוריים וקהילתיים
63	(1)	3,734	-	3,734	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
35	4	2,980	** 1,739	** 1,241	אנשים פרטיים - אחר
538	28	36,883	16,968	19,915	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
-	-	154	43	111	בגין פעילות לווים בחו"ל **
538	28	37,037	17,011	20,026	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

4	-	117	-	117	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
-	-	137	2	135	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש

(1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 727 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 595 מיליון ש"ח.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ג' (המשך)

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

סיכון אשראי מאזני (1)	סיכון אשראי חוץ מאזני (2)	סיכון אשראי כולל לציבור	ההוצאה השנתית בגין הפרשה ספציפית לחובות מסופקים	יתרות חובות בעייתיים (3)	
98	51	149	- *	1	חקלאות
1,641	1,873	3,514	4	66	תעשייה
1,569	1,275	2,844	22	322	יהלומים
3,641 **	3,464	7,105	15	147	בינוי ונדל"ן
190	105	295	-	-	חשמל ומים
1,226	898	2,124	5	21	מסחר
292	67	359	- *	2	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
248	288	536	1	22	תחבורה ואחסנה
432	320	752	- *	9	תקשורת ושרותי מחשב
3,964 **	5,212	9,176	34	448	שרותים פיננסיים
927	451	1,378	2	10	שרותים עסקיים אחרים
323	217	540	- *	1	שרותים ציבוריים וקהילתיים
4,032	-	4,032	(1)	48	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
1,257 **	1,872	3,129	8	46	אנשים פרטיים - אחר
19,840	16,093	35,933	90	1,143	סך הכל בגין פעילות לווים בארץ
136	20	156	-	-	בגין פעילות לווים בחו"ל
19,976	16,113	36,089	90	1,143	סך הכל כללי

סיכון אשראי שנכלל בענפי המשק השונים:

136	-	136	-	27	תנועות התיישבות ⁽⁴⁾
131	69	200	-	-	רשויות מקומיות ⁽⁵⁾

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.
** סווג מחדש

(1) אשראי לציבור, כולל השקעות באיגרות חוב של הציבור בסך 662 מיליון ש"ח ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים כנגד הציבור בסך 704 מיליון ש"ח.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.

(3) יתרות חובות בעייתיים בניכוי אשראי המכוסה בבטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.

(4) קיבוצים ומושבים, ארגונים איזוריים וארציים ותאגידים שבשליטת תנועות ההתיישבות.

(5) לרבות תאגידים בשליטתם.

סיכון האשראי ויתרות החובות הבעייתיים מוצגים לאחר ניכוי ההפרשות הספציפיות לחובות מסופקים.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות ליום 30 ביוני 2009 - מאוחד סכומים מדוחים

ב. מידע בדבר מדינות שטר החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מטר הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמור

מדינת החשיפה - בלגיה.

סך החשיפה המאזני המצרפי בחלק זה הינו בסך 241 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2009

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות (4):

יתרות מאזניות		לשלה חודשים שהסתיימו ביום		לששה חודשים שהסתיימו ביום	
		30 ביוני 2009		30 ביוני 2009	
	טורקיה	טורקיה	הודו	טורקיה	הודו
סכום החשיפה התחילית תקופת הדיווח	5	57	4	99	4
שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר	-	(19)	-	(18)	-
שינויים אחרים	(1)	34	-	(9)	-
סכום חשיפה בסוף הרבעון	4	72	4	72	4

מסגרת הגילוי האמור נכללו מדינות העונות על הקריטריונים המפורטים להלן:

- (1) מדינות שקיבלו סיוע מקרן המטבע הבינלאומית - (IMF).
- (2) המדינות מדורגות CCC ומטה בסוכנות דירוג בינלאומית S&P.
- (3) המדינה מסווגת על ידי הבנק העולמי בקבוצת הנכסה נמוכה או בינונית.
- (4) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסוג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה חברות ישראליות אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה. לגבי מדינות עם בעיות נזילות, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא ביעקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות עם בעיות נזילות.

תוספת ד' (המשך)

חשיפות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2008 - מאוחד (1)

סכומים מדרוטים

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות זרות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך

מדינה	חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית (2)										
		חשיפה מאזנית של שליחות של התאגיד				חשיפה מאזנית של שליחות זרה לחשבים מקומיים						
		חשיפה מאזנית לגבול	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית			
		מדינה	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית			
לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון	לפרעון			
מטל	מטל	מטל	מטל	מטל	מטל	מטל	מטל	מטל	מטל			
שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה			
195	1,157	-	399	-	1,352	-	-	-	79	912	361	ארה"ב
170	764	-	713	4	934	-	-	-	71	863	-	בריטניה
108	547	-	272	-	655	-	-	-	1	654	-	גרמניה
81	425	-	262	1	506	-	-	-	177	329	-	צרפת
1	468	-	152	2	469	-	-	-	232	237	-	שווייץ
43	614	-	332	-	657	-	-	-	261	392	4	אחרות
598	3,975	-	2,130	7	4,573	-	-	-	821	3,387	365	סך כל החשיפות למדינות זרות
17	94	-	39	-	111	-	-	-	106	1	4	סך החשיפות למדינות LDC

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בתקאי תיקון מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים"; הסכום נכלל בשורת "אחרות" בטבלה לעיל. ראה הערה (5) להלן.

חשיפה למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שליחות זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרד התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שליחות זרה לתושבי הבנקאי לתושבי המדינה הזרה, למעט החשיפה המאזנית של שליחות באותה מדינה זרה.

חשיפה מאזנית של שליחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שליחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי החייבויות אותו שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי במטענים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה.
- (3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (4) יחרת חובות בעייתיים בניכוי חובות המכוסים בטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (5) היות ועל פי כללי ההוראה הסיכון מסווג על פי תושבות הערב נכלל בסכום זה חבורת ישראלית אשר הערבים לחוב (במקרה זה הם גם הבעלים) הינם בעלי דרכון ממדינות אלה.
- (6) לגבי מדינות LDC, הבנק אינו מסתמך רק על ערבות זו אלא בעיקר על בטחונות אחרים כולל בטחונות שאינם נזילים. הבנק אינו נותן באופן ישיר אשראי או מממן פרויקטים של מדינות LDC.

הצהרה (Certification)

אני, חיים פרייליכמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן;
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

חיים פרייליכמן
מנהל כללי ראשי
27 באוגוסט 2009

הצהרה (Certification)

אני, נטע אברהמוב ביטן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק אגוד לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2009 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי¹. וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן;
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן;

¹ כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון".

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן;
- (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

נטע אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית
27 באוגוסט 2009

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק אגוד לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק אגוד לישראל בערבון מוגבל וחברות הבנות שלו (להלן "הבנק"), הכולל את המאזן התמציתי ביניים המאוחד ליום 30 ביוני 2009 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-0.21% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 ביוני 2009, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-1.03% וכ-1.11% מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-1 מיליוני ש"ח ליום 30 ביוני 2009 וחלקו של הבנק ברווחיהן (הפסדיהן) הינו כ-0.5 מיליוני ש"ח וכ-0.1) מיליוני ש"ח לתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שישומו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות 14 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור ב.6.10) בדוחות הכספיים בדבר התחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

27 באוגוסט 2009

תמצית מאזנים מאוחדים ליום
סכומים מדווחים

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	30 ביוני 2008 (לא מבוקר)	30 ביוני 2009 (לא מבוקר) במיליוני ש"ח	באור	
				נכסים
5,146	5,676	6,274		מזומנים ופקדונות בבנקים
6,920	6,102	5,177	2	ניירות ערך
11	43	40		ניירות ערך שנשאלו
18,539	18,638	18,218		אשראי לציבור
-	-	193		אשראי לממשלה
16	17	1		השקעה בחברות מוחזקות
356	333	353		בנינים וציוד
3,115	1,136	784		נכסים אחרים
<u>34,103</u>	<u>31,945</u>	<u>31,040</u>		סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
27,799	26,512	26,414		פקדונות הציבור
177	886	246		פקדונות מבנקים
1	2	1		פקדונות הממשלה
1,323	1,346	1,329		כתבי התחייבות נדחים ותעודות פקדון
3,234	1,569	1,309		התחייבויות אחרות
32,534	30,315	29,299		סך כל ההתחייבויות
1,569	1,630	1,741		הון עצמי
<u>34,103</u>	<u>31,945</u>	<u>31,040</u>		סך כל ההתחייבויות והון

ז. אבליס
יושב ראש הדירקטוריון

ח. פרייליכמן
מנהל כללי ראשי

נ. אברהמוב ביטן
חשבונאית ראשית

תאריך אישור הדוחות הכספיים לפרסום: 27 באוגוסט 2009
הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות רווח והפסד מאוחדים

סכומים מדווחים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		באור	
	2008 (מבוקר)	2008 (לא מבוקר)	2009 (לא מבוקר)	2008 (לא מבוקר)		
	580	307	317	166	8	רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
	94	27	58	17	3	הפרשה לחובות מסופקים
	486	280	259	149		רווח מפעילות מימון לאחר הפרשה לחובות מסופקים
						הכנסות תפעוליות ואחרות
	* 244	* 119	120	* 58		עמלות תפעוליות
	(3)	6	13	5	9	רווח(הפסד) מהשקעות במניות, נטו
	* 10	* 5	14	* 2		הכנסות אחרות
	251	130	147	65		סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות
						הוצאות תפעוליות ואחרות
	363	181	174	87		משכורות והוצאות נלוות
	105	50	56	26		פחת ואחזקת בנינים וציוד
	161	75	72	37		הוצאות אחרות
	629	306	302	150		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
	108	104	104	64		רווח מפעולות רגילות לפני מיסים
	56	45	41	29		הפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות
	52	59	63	35		רווח מפעולות רגילות לאחר מיסים
	2	2	** -	2		חלקו של הבנק ברווחים מפעולות רגילות של חברות כלולות לאחר מס
	54	61	63	37		רווח נקי מפעולות רגילות
	** -	-	** -	-		רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מס
	54	61	63	37		רווח נקי
						רווח למניה רגילה (ש"ח)
	0.91	1.04	1.07	0.64		רווח בסיסי ומדולל:
	-	-	-	-		רווח נקי מפעולות רגילות
	0.91	1.04	1.07	0.64		רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מיסים
						סך הכל
	58,872	58,872	58,872	58,872		ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ב ששימש לצורך החישוב הנ"ל (אלפי ש"ח)

* סווג מחדש.

** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי
 סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,667	811	26	27	803
45	45	-	-	-
34	-	-	34	-
13	-	-	13	-
(18)	-	-	(18)	-
<u>1,741</u>	<u>856</u>	<u>26</u>	<u>56</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 במרס 2009
 רווח נקי לתקופה
 התאמות בגין הצגת ני"ע
 זמינים למכירה לפי שווי הוגן
 התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
 שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד
 השפעת המס המתייחס
 יתרה ליום 30 ביוני 2009

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)

סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,609	763	27	16	803
37	37	-	-	-
1	-	1	-	-
(45)	-	-	(45)	-
18	-	-	18	-
10	-	-	10	-
<u>1,630</u>	<u>800</u>	<u>28</u>	<u>(1)</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 במרס 2008
 רווח נקי לתקופה
 הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
 התאמות בגין הצגת ני"ע
 זמינים למכירה לפי שווי הוגן
 התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
 שסוגו מחדש לדוח רווח והפסד
 השפעת המס המתייחס
 יתרה ליום 30 ביוני 2008

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי (המשך)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)				
סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,569	793	26	(53)	803
63	63	-	-	-
-	-	*	-	-
134	-	-	134	-
38	-	-	38	-
(63)	-	-	(63)	-
<u>1,741</u>	<u>856</u>	<u>26</u>	<u>56</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 ביוני 2009

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,586	739	27	17	803
61	61	-	-	-
1	-	1	-	-
(72)	-	-	(72)	-
43	-	-	43	-
11	-	-	11	-
<u>1,630</u>	<u>800</u>	<u>28</u>	<u>(1)</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007 (מבוקר)
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 30 ביוני 2008

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
סך הכל הון עצמי	עודפים	הטבות בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן	הון מניות ופרמיה
				במיליוני ש"ח
1,586	739	27	17	803
54	54	-	-	-
(1)	-	(1)	-	-
(150)	-	-	(150)	-
38	-	-	38	-
42	-	-	42	-
<u>1,569</u>	<u>793</u>	<u>26</u>	<u>(53)</u>	<u>803</u>

יתרה ליום 31 בדצמבר 2007
רווח נקי לתקופה
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
התאמות בגין הצגת ני"ע
זמינים למכירה לפי שווי הוגן
התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה
שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
השפעת המס המתייחס
יתרה ליום 31 בדצמבר 2008

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2009

סכומים מדווחים

מאוחד	לשלושה חודשים	לשלושה חודשים
השנתיים ביום	השנתיים ביום	השנתיים ביום
30 ביוני 2009	30 ביוני 2009	30 ביוני 2009
(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)
54	63	45
(2)	*	*
37	21	10
94	58	32
(33)	(36)	(12)
1	(13)	(8)
(15)	4	4
(112)	(99)	(54)
37	(12)	(8)
(2,043)	2,264	646
1,676	(1,903)	(533)
(1)	-	-
(307)	347	122

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי לתקופה
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעולות: חלקו של הבנק בהפסדים (ברווחים) בלתי מחולקים מפעולות רגילות של חברות מוחזקות פחת על בנינים וציוד הפרשה לחובות מסופקים רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה, נטו הפסד(רווח) שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר, נטו מיסים נדחים, נטו הפרשי התאמה שנכללו בפעולות השקעה ומימון פצויי פרישה - קיטון בעודף העתודה על היעודה קיטון (גידול) בנכסים אחרים, נטו גידול (קיטון) בהתחייבויות אחרות, נטו הטבה בגין הקצאת אופציות

מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות בנכסים

רכישת ניירות ערך זמינים למכירה רכישת ניירות ערך שנשאלו תמורה ממימוש ניירות ערך זמינים למכירה תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה פקדונות בבנקים, נטו ניירות ערך למסחר, נטו אשראי לציבור, נטו אשראי לממשלה, נטו תמורה ממימוש ומפדיון השקעות בחברות כלולות רכישת בנינים וציוד השקעות בחברות מוחזקות

(7,805)	(2,138)	(722)
(11)	(29)	7
8,533	2,646	617
846	783	238
26	15	14
78	687	634
(1,582)	354	734
-	(193)	(152)
-	-	-
-	15	15
(55)	(28)	(12)
2	-	-
32	2,112	1,373

מזומנים, נטו, מפעילות בנכסים

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוח על תזרימי מזומנים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2009 (המשך)

סכומים מדווחים

מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008	לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	במיליוני ש"ח
1,086	(1,385)	(749)	תזרימי מזומנים מפעילות בהתחייבויות ובהון
(339)	69	2	פקדונות הציבור, נטו
(1)	-	(1)	פקדונות מבנקים, נטו
94	-	-	פקדונות הממשלה, נטו
(103)	-	-	הנפקת כתבי התחייבות ותעודות פקדון
			פדיון כתבי התחייבות ותעודות פקדון
737	(1,316)	(748)	מזומנים, נטו, מפעילות (לפעילות) בהתחייבויות ובהון
462	1,143	747	גידול במזומנים
4,406	4,868	5,264	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
4,868	6,011	6,011	יתרת מזומנים לסוף התקופה

נספח א' - פעולות בנכסים ובהתחייבויות שלא במזומן:

- בששת החודשים הראשונים של שנת 2009 הועברו בסך 91 מיליון ש"ח, נטו, מתיק הזמין למכירה לאשראי לציבור עקב השאלת ניירות ערך במאוחד ובבנק (בשנת 2008 - 452 מיליון ש"ח).
- בששת החודשים הראשונים של שנת 2009 לא נרכשו נכסים שלא כנגד מזומן (בשנת 2008 - 11 מיליון ש"ח).

הבאורים לתמצית הדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

תמצית הדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2009 ולתקופות של ששה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך נערכה בהתאם לכללים החשבונאיים המקובלים, המיושמים לצורך עריכת דוחות ביניים ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים. עיקרי המדיניות החשבונאית יושמו בדוחות ביניים אלו באופן עקבי לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008. יש לעיין בדוחות ביניים אלו בהקשר לדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2008 ולבאורים אשר נלווים אליהם.

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים

תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), ירידת ערך נכסים

בחודש ינואר 2009 פורסמו על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), "ירידת ערך נכסים" (להלן – "התקן"), הבהרה מספר 10, "הטיפול החשבונאי בירידת ערך של השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברת בת" ונוסח מחודש של הבהרות מספר 1 ו-6 בנושא "הטיפול החשבונאי בירידת ערך השקעה בחברה מוחזקת, שאינה חברה בת" ו- "הטיפול בירידת ערך נכסים של חברה מוחזקת, שאינה חברה בת" בהתאמה.

תקן 15 (מתוקן) משנה בעיקר את הטיפול החשבונאי באופן ההקצאה במאוחד של מוניטין ליחידות מניבות מזומנים. הבהרה מספר 10 קובעת כיצד יוקצה הפסד מירידת ערך של חברה מוחזקת שאינה בת, לרבות הטיפול בביטול הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות.

בהתאם לתקן, לצורך בחינת ירידת ערך, מוניטין שנרכש במהלך של צירוף עסקים, יוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מיחידות המניבות-מזומנים או קבוצות של היחידות המניבות-מזומנים של הנרכש ולכל אחת מהיחידות המניבות מזומנים או קבוצות של היחידות מניבות מזומנים של הרוכש, אשר חזויות ליהנות מהסינרגיות של הצירוף, זאת ללא קשר אם נכסים אחרים או התחייבויות אחרות של הגוף שנרכש שויכו ליחידות או קבוצות של יחידות אלה. בסיס ההקצאה יהיה לפי יחסי שווי הוגן של היחידות נכון ליום הרכישה. כך ירידת ערך של מוניטין תיבחן ברמה המשקפת את הדרך שבה הישות מנהלת את פעילויותיה ואשר אליהן משויך המוניטין. עוד קובע התקן כי כל יחידה או קבוצות של יחידות, אליהן הוקצה המוניטין, תייצג את הרמה הנמוכה ביותר שבה קיים מעקב של מוניטין לצרכי הנהלה פנימיים וכן לא תהיה גדולה ממגזר כפי שנקבע בהתאם לתקן חשבונאות מספר 11, "דיווח מגזרי". בכך ביטל התקן את הטיפול החשבונאי שבתקן הקודם לגבי יישום מבחן דו-שלבי לבחינת הכרה בירידת ערך (מבחני 'מעלה- מטה' ו- 'מטה- מעלה').

הבהרה מספר 10 מנחה כי על ישות לקבוע בכל תאריך מאזן אם קיימים סימנים, המצביעים על ירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה. אם מתקיים סימן, על ישות לאמוד את הסכום בר השבחה של ההשקעה בהתאם להוראות התקן. במידה ומוכר הפסד מירידת ערך, בהתאם לתקן, הפסד זה יוקצה להשקעה בכללותה. ביטול הפסד מירידת ערך של ההשקעה יעשה אף הוא תוך בחינת ההשקעה בכללותה. בכך מבטלת הבהרה מספר

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. יישום לראשונה של תקני חשבונאות והוראות המפקח על הבנקים (המשך)

תקן חשבונאות מספר 15 (מתוקן), ירידת ערך נכסים (המשך)

10 את הכללים שנקבעו בתקן 15 לפני תיקונו לפיהם הקצאת הפסד מירידת ערך של ההשקעה בחברה כלולה הוקצה ראשית למוניטין בחשבון ההשקעה ויתרת הפסד נרשמה כנגד ההשקעה בכללותה. נוסח מחודש של הבהרה מספר 1 הותאם לטיפול החשבונאי בירידות ערך של חברות מוחזקות כנקבע בתקן 15 (מתוקן) ובהבהרה מספר 10. הוראות התקן וההבהרות יישמו מכאן ולהבא החל מהדוחות הכספיים לתקופה הראשונה המתחילה ביום 1 בינואר 2009 או לאחר מכן. ליישום התקן לא הייתה השפעה מהותית על תוצאות פעילותו של הבנק.

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. תקן חשבונאות מספר 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה

בחודש דצמבר 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 23, "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה". התקן מחליף את תקנות ניירות ערך (הצגת פעולות בין תאגיד לבין בעל שליטה בו בדוחות הכספיים), התשנ"ו - 1996, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. התקן קובע כי נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה בין הישות לבין בעל השליטה בה ימדדו במועד העסקה לפי שווי הוגן וההפרש בין השווי הוגן לבין התמורה שנזקקה בעסקה ייזקק להון העצמי. הפרש בחובה מהווה במהותו דיבידנד ולכן מקטין את יתרת העודפים. הפרש בזכות מהווה במהותו השקעת בעלים ולכן יוצג בסעיף נפרד בהון העצמי שייקרא "קרן הון מעסקה בין ישות לבין בעל השליטה בה". התקן דן בשלוש סוגיות הנוגעות לעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, כדלקמן: העברת נכס לישות מבעל השליטה, או לחילופין, העברת נכס מהישות לבעל השליטה, נטילת התחייבות של הישות כלפי צד שלישי, במלואה או חלקה, על ידי בעל השליטה, שיפוי הישות על ידי בעל השליטה בה בגין הוצאה, ויתור בעל השליטה לישות על חוב שמגיע לו מהישות, במלואו או בחלקו, והלוואות שניתנו לבעל השליטה או הלוואות שהתקבלו מבעל השליטה. כמו כן, קובע התקן את הגילוי שיש לתת בדוחות הכספיים בנוגע לעסקאות בין הישות לבין בעל השליטה בה במהלך התקופה.

המפקח על הבנקים הפיץ מכתב בנושא בו צוין כי נערכת בחינה מחודשת של הכללים שיחולו על תאגידים בנקאיים לגבי הטיפול בעסקאות בין ישות לבין בעל שליטה בה. על פי המכתב, ככוונת הפיקוח על הבנקים לקבוע כי על עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ועל עסקאות בין תאגיד בנקאי לבין חברה בשליטתו יחולו הכללים הבאים:

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

1. תקן חשבונאות מספר 23, הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה (המשך)

- תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
 - בהיעדר התייחסות ספציפית בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, יישמו כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב החלים על תאגידים בנקאיים בארה"ב, בתנאי שהם לא סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים.
 - בהיעדר התייחסות בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב יש ליישם את החלקים בתקן 23, בתנאי שאינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים וגם את הכללים המקובלים בארה"ב כאמור לעיל.
- למועד פרסום הדוחות טרם פורסמה הוראה סופית של המפקח על הבנקים בנוגע לאימוץ כללים ספציפיים בנושא ובנוגע לאופן יישומם לראשונה.

2. תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" -

- בחודש יולי 2006 פרסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים" (IFRS) (להלן – "התקן"). התקן קובע כי ישויות הכפופות לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ומחויבות לדווח על פי תקנותיו של חוק זה, יערכו את דוחותיהן הכספיים לפי תקני IFRS לתקופות המתחילות החל מיום 1 בינואר 2008. האמור אינו חל עדיין על תאגידים בנקאיים שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתייחס לאופן יישום התקן על ידי תאגידים בנקאיים המפקח על הבנקים הודיע, בין היתר, כי במחצית השנייה של שנת 2009 יפרסם את החלטתו לגבי מועד היישום של תקני IFRS הנוגעים לליבת העסק הבנקאי. בחודש יוני 2009 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי. בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידים בנקאיים בהתאם לתקני ה- IFRS הינו:
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – החל מיום 1 בינואר 2011. ממועד זה ואילך ידרשו התאגידים הבנקאים לעדכן את הטיפול החשבונאי בנושאים אלה באופן שוטף, בהתאם להוראות המעבר בתקנים הבינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה, ובהתאם להבהרות שימסרו על ידי הפיקוח על הבנקים.
 - בנושאים בליבת העסק הבנקאי - החל מיום 1 בינואר 2013, כאשר בכוננת הפיקוח על הבנקים לקבל במהלך שנת 2011 החלטה סופית בנושא זה. ההחלטה הסופית תקבע בהתחשב בלוח הזמנים שיקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.
- בחוזר הובהר כי לאחר השלמת הליך התאמת ההוראות לתקנים הבינלאומיים תיוותר סמכותו של הפיקוח על הבנקים לקבוע הבהרות מחייבות לגבי אופן יישום הדרישות בתקנים הבינלאומיים, וכן לקבוע הוראות נוספות במקרים שבהם הדבר מתחייב לנוכח דרישות רשויות פיקוח במדינות מפותחות בעולם או בנושאים שלגביהם לא

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

2. תקן חשבונאות מספר 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" – (המשך)

קיימת התייחסות בתקנים הבינלאומיים. בנוסף, הפיקוח על הבנקים ישמור על סמכותו לקבוע דרישות גילוי ודיווח.

לפיכך, עד לתאריכי היעד לאימוץ תקני ה-IFRS כאמור לעיל, דוחות כספיים של תאגיד בנקאי ימשיכו להיות ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בשלב זה לא נקבע הנחיות כלשהן לגבי הוראות המעבר שיחולו בעת אימוץ התקנים הבינלאומיים לראשונה.

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי"

ביום 31 בדצמבר 2007 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא: "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". חוזר זה מבוסס, בין היתר, על תקני חשבונאות בארה"ב ועל הוראות רגולטוריות מתייחסות של מוסדות הפיקוח על הבנקים ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב. העקרונות המנחים שבבסיס החוזר, מהווים שינוי מהותי ביחס להוראות הנוכחיות בנושא סוג חובות בעייתיים ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו.

על פי החוזר נדרש התאגיד הבנקאי לקיים הפרשה להפסדי אשראי ברמה מתאימה (appropriate) כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים (estimated) בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף לאמור לעיל, על פי החוזר נדרש לקיים, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים, כגון: התקשרויות למתן אשראי וערבויות.

ההפרשה הנדרשת לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי תוערך באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, נקבעו הנחיות לזיהוי חובות והוראות בנוגע לאופן מדידת ההפרשה תחת כל אחד מהמסלולים.

בנוסף לכך, נקבע בחוזר כי יש למחוק חשבונאית כל חוב המוערך על בסיס פרטני שנחשב אינו בר גביה (uncollectable) ובעל ערך נמוך כדי כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב בגינו מנהל התאגיד הבנקאי מאמצי גביה ארוכי טווח. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת פיגור שלהם והכל כתלות בהיותם של החובות המובטחים על ידי דירת מגורים, למעט הלוואות לדיור בגין נערכת הפרשה מזערית לפי עומק הפיגור, חובות שמובטחים בביטחון שאינו דירת מגורים, חובות שאינם מובטחים, חובות של לווים בפשיטת רגל וחובות שנוצרו במרמה.

הוראה זו תישם בדוחות הכספיים של תאגידי בנקאיים, החל מהדוחות ליום 1 בינואר 2010 (להלן - "מועד היישום לראשונה") ואילך. ביום 28 ביולי 2009 הוציא בנק ישראל טיטה לדיון לגבי הוראה זו, שבה מספר תיקונים להוראה (תיקונים להוראות הדיווח לציבור ולהוראות ניהול בנקאי תקין והוראת שעה בנושא ההפרשה הקבוצתית בתקופת המעבר) ובין היתר, כלולה בטיטה זו דחייה של מועד תחילת יישום ההוראה ליום 30 ביוני 2010.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

ההוראה לא תישם למפרע בדוחות כספיים לתקופות קודמות. לחילופין במועד היישום לראשונה תאגידים בנקאיים יידרשו, בין היתר:

- למחוק חשבונאית כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים למחיקה חשבונאית.
- לסווג בסיווג של השגחה מיוחדת, נחות, או פגום, כל חוב אשר עומד בתנאים לסיווג כאמור.
- לבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו ולא שולמו בגין כל חוב אשר במועד זה עומד בתנאים המתייחסים וכן לבחון את הצורך בהתאמת יתרת מסים שוטפים ומסים נדחים לקבל ולשלם.

התאמות של יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ובגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2010 לדרישות הוראה זו, לרבות דרישות קביעת הפרשה ודרישות תיעוד יכלולו ישירות בסעיף העודפים בהון העצמי.

לעניין זה הובהר כי למרות ההגדרה לפיה חוב בעייתי שאורגן מחדש הינו חוב פגום, תאגיד בנקאי אינו נדרש לסווג כפגום חוב, אשר אורגן מחדש לפני יום 1 בינואר 2007, כל עוד שהחוב אינו פגום בהתבסס על התנאים שנקבעו בהסכם הארגון מחדש.

בהוראה קיימת החמרה בדרישות התיעוד ודרישות להערכה וביצוע הפרשה להפסדי אשראי הצפויים בגין חובות בסיווגים שונים (מאלו הקבועים כיום בהוראת הדיווח לציבור ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, בדבר טיפול בחובות בעייתיים), ובגין חשיפות האשראי החוץ מאזניות אשר צפויות להשפיע לרעה באופן מהותי על התוצאות המדווחות של התאגידים הבנקאיים ועל מצבם הכספי. בפרט, כתוצאה מיישום ההוראה צפוי כי היקף החובות הבעייתיים יגדל, יגדלו יתרות הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות הבנקים ובגין החשיפות החוץ מאזניות הקיימות אצלם, היקף החובות המדווחים בתיק האשראי צפוי לקטון בשל מחיקות חשבונאיות אשר לא כרוכות בויתור משפטי ובשל מחיקות הריבית שנצברה ולא שולמה בגין החובות הפגומים, וכן צפוי קיטון ביתרת העודפים למועד היישום לראשונה בגין התאמת יתרות הפרשה הנדרשות לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים המוערכים על פי ההוראה ובגין ביטול הכנסות ריבית כאמור.

הבנק נערך ליישום ההוראה ובוחן את השלכות יישומה על תוצאות פעולותיו. מערכות המדידה הקיימות בבנק נבנו על בסיס הנחות והגדרות שונות מאילו שבהוראה, ולכן אין יכולות לספק מידע רלוונטי לצרכי אומדן ההשפעות של יישום ההנחיות החדשות על הדוחות הכספיים של הבנק, ובכלל זה על היקף החובות הבעייתיים, על הפרשות לחובות מסופקים ועל הרווח מפעילות מימון. לכן, לא ניתן לאמוד בשלב זה, כמותית, את השלכות יישום ההוראה על הבנק.

באור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. גילוי השפעה של תקני חשבונאות חדשים והוראות המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום (המשך)

3. חוזר של המפקח על הבנקים בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי" (המשך)

יחד עם זאת, ברור כי יישום ההוראה יגדיל את היקף החובות אשר בגינם לא יירשמו הכנסות ריבית באופן שוטף, אלא רק על בסיס גביה בפועל, וזאת כתוצאה מהגדרתם כחובות פגומים. זאת, בין היתר, בגין חובות המוגדרים כיום כחובות מסופקים בחלקם ונושאים הכנסה, ובגין חובות המוגדרים כיום כחוב בפיגור זמני. יישום דרישות ההוראה מחייב שדרוג ו/או הקמה של מערכות תשתית מיחשובית על מנת להבטיח תהליך של הערכה וביצוע של הפרשה להפסדי אשראי וחישוב וביצוע הפרשה ספציפית להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי באופן נאות. הבנק נסמך על המערכות הממוכנות של בנק לאומי ועוקב, באופן הדוק, אחר השינויים המבוצעים במערכות המיכוניות לביצוע תהליכי העבודה הנדרשים. כמו כן, בוחן הבנק את השינויים הנדרשים במערכות העצמאיות או לחילופין יצירת קבצי מידע ממערכות אלה, שיועברו למערכת המחשב המרכזית (בבנק לאומי), לצורך חישוב ההפרשה הספציפית וההפרשה הקבוצתית, כנדרש בהוראה. עד לכניסת ההוראה לתוקף בוחן הבנק בצורה מקיפה את המערכות המפותחות לצורך יישומה, ומתארגן מבחינת נהלי עבודה והדרכות וכן מקיים בקרה נאותה על עמידה ביעדים שנקבעו.

במסגרת הערכות הבנק ליישום ההוראה בוצעו בבנק המהלכים הבאים:

- נערכה סקירת ההוראה בפני הדירקטוריון והנהלת הבנק.
- הוקמה ועדת היגוי בראשות ראש אגף עסקים, והוקם צוות מקצועי המורכב מנציגי אגף עסקים, אגף חשבונאי ראשי ואגף משאבים ללווי הנושא, יישומו והטמעתו.
- היחידה המטפלת ביישום ההוראה בבנק תוגברה בכח אדם מקצועי נוסף.
- עודכנה המתודולוגיה לחישוב הפרשה להפסדי אשראי בהתאם להוראה.

להלן לוחות הזמנים לפעילויות אותן צפוי לנקוט הבנק עד ליישום ההוראה:

- המערכות המיכוניות יבחנו על ידי המשתמשים הרלוונטיים עד לסוף שנת 2009.
- סקירת ההוראה בפני מנהלי הסניפים ומנהלי המחלקות העסקיות תבוצע עד לסוף רבעון ראשון לשנת 2010.
- הדרכה מקיפה על ההוראה והכלים המיכוניים תבוצע בתחילת הרבעון הראשון של שנת 2010.
- עריכת נוהל חדש בנושא טיפול בחובות בעייתיים תבוצע עד לסוף שנת 2009.
- הדירקטוריון מבצע מעקב על עמידה ביעדים כולל עמידה בלוחות הזמנים עד לכניסת ההוראה לתוקף.

באור 2 - ניירות ערך
סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (2)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				

א. ניירות ערך זמינים למכירה

3,176	3,158	21	(3)	3,176	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
1,022	1,018	46	(42)	1,022	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים ⁽⁸⁾
4,198	4,176	67	(45)	4,198	
250	189	61	-	250	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
4,448	4,365	128	(45)	4,448	

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (2)
במיליוני ש"ח				

ב. ניירות ערך למסחר

684	684	1	(1)	684	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
13	13	*	-	13	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
697	697	1	(1)	697	סך כל ניירות הערך למסחר
32	37	*	(5)	32	סך כל ניירות הערך
729	734	1	(6)	729	
5,177	5,099			5,177	

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
- (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 65 מיליון ש"ח.
- (4) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 25 מיליון ש"ח.
- (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 56 מיליון ש"ח.
- (6) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (8) כולל 130 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך מחצית השנה התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ-6 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו" ראה באור 9. באשר למכירה כשליש מהמניות - ראה פירוט באור 12 ו.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד (1):

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (2)
		רווחים	הפסדים	
במיליוני ש"ח				

א. ניירות ערך זמינים למכירה

3,915	3,929	11	(25)	3,915	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
967	994 (3)	6	(33)	967	
4,882	4,923	17	(58)	4,882	
224 (5)	183 (4)	41	-	224	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים ⁽⁸⁾
5,106 (5)	5,106	58 (6)	(58) (6)	5,106	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (2)
במיליוני ש"ח				

ב. ניירות ערך למסחר

925	926	- *	(1)	925	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
50	50	- *	- *	50	
975	976	- *	(1)	975	
21	24	1	(4)	21	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
996	1,000	1 (7)	(5) (7)	996	סך כל ניירות הערך למסחר
6,102 (5)	6,106			6,102	סך כל ניירות הערך

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) באשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה באור 8 ובאשר לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה באור 9.
- (2) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 5 מיליון ש"ח.
- (4) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 21 מיליון ש"ח.
- (5) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 59 מיליון ש"ח.
- (6) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (7) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (8) כולל 112 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2008 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 5 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת סעיף "דיבידנד ממניות זמינות למכירה, נטו", ראה באור 9.

באור 2 - ניירות ערך (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן (1)
		רווחים	הפסדים	

במיליוני ש"ח

א. ניירות ערך זמינים למכירה

4,278	4,236	43	(1)	4,278	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
1,018	1,175	3	(160)	1,018	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים ⁽⁷⁾
5,296	5,411	46	(161)	5,296	
221	191	35	(5)	221	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
5,517	5,602	81	(166)	5,517	

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן (1)
------------	------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	---------------

במיליוני ש"ח

ב. ניירות ערך למסחר

1,353	1,348	5	-*	1,353	אגרות חוב ומלוות - ממשלתיים של אחרים
26	29	-*	(3)	26	מניות וניירות ערך אחרים - של אחרים
1,379	1,377	5	(3)	1,379	סך כל ניירות הערך למסחר
24	37	-	(13)	24	
1,403	1,414	5	(16)	1,403	סך כל ניירות הערך
6,920	7,016			6,920	

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 57 מיליון ש"ח.
- (3) כולל הפרשה לירידת ערך השקעה בסך 23 מיליון ש"ח.
- (4) כולל מניות וניירות ערך אחרים שלא מתקיים לגביהם שווי הוגן זמין ואשר מוצגים לפי עלות, בסך 58 מיליון ש"ח.
- (5) כוללים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) כולל 114 מיליון ש"ח בגין השקעה במניות "בזק". בהתאם להוראת המפקח על הבנקים מיולי 2003, אשראי ללקוח מסוים סווג כהשקעה במניות בתיק הזמין למכירה במקום אשראי לציבור. החל ממועד זה, שינויים בשווי השוק של המניות למול יתרת ההלוואה בניכוי הפרשה ספציפית לחובות מסופקים, נזקפים לקרן הון עד גובה ההלוואה. במהלך שנת 2008 התקבל בבנק דיבידנד בסך של כ- 11 מיליון ש"ח בגין מניות "בזק". סכום זה נכלל במסגרת רווח (הפסד) מהשקעות במניות, נטו.

הרכב במאוחד:

לבנק אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) שפרעונם מתבסס על תזרים המזומנים מקבוצת נכסים ספציפית ומוצגים בתיק הזמין למכירה.

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

30 ביוני 2009 (לא מבוקר)				
שוי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת	הערך במאזן
	הפסדים (3)	רווחים		
במיליוני ש"ח				
28	(4)	* -	32	28
50	* -	4	46	50
78	(4)	4	78	78

(ABS) אגרות חוב מגובות נכסים
 מגובה בפקדונות בבנקים (1)
 אחרים (2)
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

- (1) אגרות חוב בדרוג AA/AAA+ שדורגו בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקן הושקעו בבנקים בארץ (7 מיליון ש"ח) ובחלקן בחו"ל (21 מיליון ש"ח).
- (2) מזה:

- 22 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2007, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 8 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגה בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 16 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג A+ שדורגו בעיקרן בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA- שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרים מזומנים מהשכרת נכסים.

- (3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

30 ביוני 2009 (לא מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ- 12 חודשים	
הפסדים	שוי הוגן	הפסדים	שוי הוגן
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
(4)	18	* -	3
-	-	* -	8
(4)	18	* -	11

(ABS) אגרות חוב מגובות נכסים
 מגובה בפקדונות בבנקים
 אחרים
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי.

* סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים (3)	
במיליוני ש"ח				
35	39	-	(4)	35
30	30	* -	* -	30
65	69	-	(4)	65

(ABS) אגרות חוב מגובות נכסים
 מגובה בפקדונות בבנקים (1)
 אחרים (2)
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

(1) אגרות חוב בדרוג AAA שדורגו בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים בחו"ל.
 (2) מזה:

- 20 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA - שדורגה בשנת 2007, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 2 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 1 מיליון ש"ח - אג"ח בחלקן בדרוג A+ שדורגה בשנת 2005 ובחלקן לא מדורג.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

30 ביוני 2008 (לא מבוקר)			
פחות מ - 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	הפסדים	שווי הוגן	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
17	(2)	18	(2)
28	* -	* -	* -
45	(2)	18	(2)

(ABS) אגרות חוב מגובות נכסים
 מגובה בפקדונות בבנקים
 אחרים
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי. במחצית ראשונה של שנת 2008 נרשמה הפרשה לירידת ערך של אגרת חוב מגובה נכסים שאינה בעלת אופי זמני, בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

ב. חשיפת אשראי הנובעת ממבני איגוח-

ליום 30 ביוני 2008 לבנק היתה מחויבות לספק דזילות למבני איגוח שלא נוצלה בסך 50 מיליון ש"ח. מחויבות זו נבעה מהעמדת מסגרת אשראי ללקוח עסקי בבטחון של פעילות איגוח שביצע הלקוח. המסגרת לא נוצלה.

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

באור 2 א - מכשירים פיננסיים מגובי נכסים (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

להלן מידע באשר לנתוני העלות המופחתת והשווי ההוגן של אגרות חוב מגובות נכסים הכלולות בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן
		רווחים	הפסדים (3)	
במיליוני ש"ח				
46	60	* -	(14)	46
34	38	* -	(4)	34
80	98	* -	(18)	80

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
 מגובה בפקדונות בבנקים (1)
 אחרים (2)
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

* סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

(1) אגרות חוב בדרוג AA/AAA+ שדורגו בשנת 2008, תמורת הגיוס הושקעה על ידי היישויות המנפיקות בפקדונות בבנקים, בחלקן הושקעו בבנקים בארץ (18 מיליון ש"ח) ובחלקן בחו"ל (28 מיליון ש"ח).

(2) מזה:

- 19 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA - שדורגה בשנת 2007, המגובה בתזרימי מזומנים ממכירת דירות.
- 7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AAA שדורגו בשנת 2008, הנכסים המגבים הינם אג"ח דולריות של מדינת ישראל.
- 4 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג A+ שדורגו בעיקרן בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מתשלומי ארנונה.
- 1.7 מיליון ש"ח - אג"ח לא סחירה בדרוג AA שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהחכרת כלי רכב.
- 1.6 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA - שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מהשכרת נכסים.
- 0.7 מיליון ש"ח - אג"ח בדרוג AA+ שדורגה בשנת 2008, מגובה בתזרימי מזומנים מאגרות חוב לא סחירות של חברות ישראליות.

(3) פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

31 בדצמבר 2008 (מבוקר)			
פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שווי הוגן	הפסדים	שווי הוגן	הפסדים
שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו	שטרם מומשו
במיליוני ש"ח			
10	(1)	14	(13)
9	(1)	19	(3)
19	(2)	33	(16)

אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)
 מגובה בפקדונות בבנקים
 אחרים
 סך הכל אגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה

להערכת הבנק, הפסדים אלו הינם בעלי אופי זמני ולכן ההפסדים שטרם מומשו נזקפו להון עצמי. במהלך השנה נרשמה הפרשה לירידת ערך של אגרות חוב מגובה נכסים שאינה בעלת אופי זמני, בסך של 0.3 מיליון ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים
 סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

א. הפרשה לחובות מסופקים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)								
2008				2009				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית לפי עומק הפיגור (1) אחרות (2)		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית לפי עומק הפיגור (1) אחרות (2)		
		במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח		
961	66	870	25	988	72	892	24	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה
21	** -	19	2	38	** -	36	2	הפרשות במהלך התקופה
(4)	-	(2)	(2)	(6)	-	(4)	(2)	הקטנת הפרשות
** -	-	** -	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
17	** -	17	** -	32	** -	32	** -	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(12)	-	(12)	** -	(17)	-	(16)	** (1)	מחיקות, נטו (4)
966	66	875	* 25	1,003	72	908	* 23	יתרת הפרשה לסוף תקופה

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)								
2008				2009				
סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית לפי עומק הפיגור (1) אחרות (2)		סך הכל	הפרשה נוספת (3)	הפרשה ספציפית לפי עומק הפיגור (1) אחרות (2)		
		במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח		
970	67	878	25	996	71	901	24	יתרת ההפרשה לתחילת התקופה (מבוקר)
38	** -	33	5	68	1	63	4	הפרשות במהלך התקופה
(11)	(1)	(5)	(5)	(10)	-	(6)	(4)	הקטנת הפרשות
** -	-	** -	-	** -	-	** -	-	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
27	(1)	28	** -	58	1	57	-	סכום שנזקף לדוח רווח והפסד
(31)	-	(31)	** -	(51)	-	(50)	(1)	מחיקות, נטו (4)
966	66	875	* 25	1,003	72	908	* 23	יתרת הפרשה לסוף תקופה

- (1) בהלוואות שלגביהן נערכה הפרשה לפי עומק הפיגור, לא כולל הפרשה לריבית בגין החוב שבפיגור.
- (2) לא כולל הפרשה בגין ריבית על חובות מסופקים, לאחר שהחובות נקבעו כמסופקים.
- (3) כולל הפרשה כללית לחובות מסופקים.
- (4) בניכוי גביית חובות שנמחקו השנה.

* כולל יתרת הפרשה ספציפית מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור ליום 30 ביוני 2009 בסך 3 מיליון ש"ח (30 ביוני 2008 - 3 מיליון ש"ח).
 ** סכומים נמוכים מ-500 אלפי ש"ח.

באור 3 - הפרשה לחובות מסופקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

ב. פרטים על אופן חישוב ההפרשה הספציפית בהלוואות לדיור

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)					
חובות בעייתיים לדיור					
אשראי	יתרת חוב מאזנית	יתרה בפיגור **	הפרשה ספציפית		סך הכל
			לפי עומק הפיגור	אחרת	
במיליוני ש"ח					
3,352	27	25	23	-	23
701	9	4	-	2	2
187	14	13	-	3	3
4,240	50	42	23	5	28

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)					
חובות בעייתיים לדיור					
אשראי	יתרת חוב מאזנית	יתרה בפיגור **	הפרשה ספציפית		סך הכל
			לפי עומק הפיגור	אחרת	
במיליוני ש"ח					
3,077	32	26	25	-	25
467	4	4	-	1	1
190	27	16	-	4	4
3,734	63	46	25	5	30

הלוואות לדיור שחובה לחשב בגין את ההפרשה לפי עומק הפיגור הלוואות "גדולות" * הלוואות אחרות סך הכל

* הלוואות לדיור שיתרת כל אחת מהן עולה על 851 אלפי ש"ח (30 ביוני 2008 - 828 אלפי ש"ח).
 ** כולל ריבית על סכום הפיגור.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

הלימות ההון מחושבת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מספר 311 ו-341 בדבר "יחס הון מזערי" ו"הקצאת הון בגין החשיפה לסיכונים שוק".

על פי הוראת המפקח כאמור, הוננו של התאגיד הבנקאי לא יפחת מ- 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים והחוץ מאזניים. בנוסף קבע בנק ישראל לבנק יחס מינימלי של הון, ללא כתבי התחייבות נדחים, לרכיבי סיכון של 7%.

בנתוני המאוחד:

סכומים מדווחים

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר 2008	ליום 30 ביוני 2008	ליום 30 ביוני 2009
במיליוני ש"ח		
803	803	803
766	827	938
47	(6)	(61)
<u>1,616</u>	<u>1,624</u>	<u>1,680</u>
52	52	52
781	795	713
<u>833</u>	<u>847</u>	<u>765</u>
<u><u>2,449</u></u>	<u><u>2,471</u></u>	<u><u>2,445</u></u>

הון ראשוני:

הון מניות רגילות נפרע

עודפים וקרנות הון

סכומים אחרים שהתווספו (הופחתו) מההון של רובד 1

סך הכל הון ראשוני

הון משני :

הון משני עליון⁽¹⁾

הון משני אחר

סך הכל הון משני

סך הכל הון כולל

(1) ההון המשני נובע מהפרשה כללית לחובות מסופקים, שאינה מנוכה מאשראי לציבור, בסך 52 מיליון ש"ח.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
סיכון אשראי							
נכסים:							
37	407	-	-	2,034	4,240	6,274	מזומנים ופקדונות בבנקים
97	1,079	1,019	-	298	3,860	5,177	ניירות ערך
-	-	-	-	-	40	40	ניירות ערך שנשאלו
1,239	13,770	12,388	2,672	** 230	* 2,980	18,270	אשראי לציבור ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	193	193	אשראי לממשלה
-	1	1	-	-	-	1	השקעות בחברות מוחזקות
32	353	353	-	-	-	353	בניינים וציוד
53	583	583	-	-	201	784	נכסים אחרים
1,458	16,193	14,344	2,672	2,562	11,514	31,092	סך הכל נכסים
מכשירים חוץ מאזניים:							
202	2,239	2,101	274	-	-	2,375	עסקאות שבהן היתרה
88	982	757	-	1,124	-	1,881	מייצגת סיכון אשראי
4	47	47	-	-	-	47	מכשירים נגזרים
294	3,268	2,905	274	1,124	-	4,303	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
1,752	19,461					35,395	סך הכל נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק							
30	337						סיכון ריבית
2	20						סיכון מניות
19	215						סיכון שער חליפין של
8	86						מטבע חוץ ואינפלציה
59	658						סיכון אופציות
1,811	20,119						סך הכל נכסי סיכון

* מזה:
אשראי מובטח בפקדונות משועבדים 2,838
אשראי מובטח באג"ח מדינה 142
2,980

** מזה:
אשראי מובטח באג"ח בנקים 24
אשראי מובטח בערבויות בנקאיות 206
230

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
(2) נכסים - יתרות מאזניות, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)							יתרות (2) במיליוני ש"ח
דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול					
		100%	50%	20%	0%		
סיכון אשראי							
נכסים:							
84	929	-	-	4,643	1,033	5,676	מזומנים ופקדונות בבנקים
93	1,029	971	-	291	4,840	6,102	ניירות ערך
-	-	-	-	-	43	43	ניירות ערך שנשאלו
1,221	13,569	12,263	2,578	** 87	* 3,762	18,690	אשראי לציבור ⁽¹⁾
2	17	17	-	-	-	17	השקעות בחברות מוחזקות
30	333	333	-	-	-	333	בניינים וציוד
73	806	806	-	-	330	1,136	נכסים אחרים
<u>1,503</u>	<u>16,683</u>	<u>14,390</u>	<u>2,578</u>	<u>5,021</u>	<u>10,008</u>	<u>31,997</u>	סך הכל נכסים
מכשירים חוץ מאזניים:							
196	2,178	1,980	397	-	-	2,377	עסקאות שבהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
126	1,403	1,116	-	1,433	22	2,571	מכשירים נגזרים
8	92	92	-	-	-	92	אחרים
<u>330</u>	<u>3,673</u>	<u>3,188</u>	<u>397</u>	<u>1,433</u>	<u>22</u>	<u>5,040</u>	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
<u>1,833</u>	<u>20,356</u>					<u>37,037</u>	סך הכל נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק							
22	246						סיכון ריבית
1	15						סיכון מניות
7	83						סיכון שער חליפין של מטבע חוץ ואינפלציה
3	30						סיכון אופציות
<u>33</u>	<u>374</u>						סך הכל נכסי סיכון שוק
<u>1,866</u>	<u>20,730</u>						סך הכל נכסי סיכון

	מזה:	*
2,475	אשראי מובטח בפקדונות משועבדים	
<u>1,287</u>	אשראי מובטח באג"ח מדינה	
<u>3,762</u>		
<u>87</u>	אשראי מובטח בערבויות בנקאיות	**

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מהווה חלק מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.
(2) נכסים - יתרות מאזניים, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

סכומים מדווחים

ב. יתרות משוקללות של סיכון (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)

דרישת הון 9%	יתרות סיכון	שיעור שיקלול				יתרות (2) במיליוני ש"ח	
		100%	50%	20%	0%		
סיכון אשראי							
נכסים:							
34	374	13	-	1,803	3,330	5,146	מזומנים ופקדונות בבנקים
87	968	888	-	401	5,631	6,920	ניירות ערך
-	-	-	-	-	11	11	ניירות ערך שנשאלו
1,238	13,753	12,382	2,680	** 154	* 3,375	18,591	אשראי לציבור ⁽¹⁾
1	16	16	-	-	-	16	השקעות בחברות מוחזקות
32	356	356	-	-	-	356	בניינים וציוד
140	1,554	1,554	-	-	1,561	3,115	נכסים אחרים
1,532	17,021	15,209	2,680	2,358	13,908	34,155	סך הכל נכסים
מכשירים חוץ מאזניים:							
207	2,297	2,028	538	-	-	2,566	עסקאות שבהן היתרה
112	1,244	820	-	2,121	2	2,943	מייצגת סיכון אשראי
8	88	88	-	-	-	88	מכשירים נגזרים
327	3,629	2,936	538	2,121	2	5,597	סך הכל מכשירים חוץ מאזניים
1,859	20,650					39,752	סך הכל נכסי סיכון אשראי
סיכון שוק							
25	276						סיכון ריבית
2	22						סיכון מניות
20	220						סיכון שער חליפין של
7	76						מטבע חוץ ואינפלציה
54	594						סיכון אופציות
1,913	21,244						סך הכל נכסי סיכון שוק

	מזה:	*
2,823	אשראי מובטח בפקדונות משועבדים	
552	אשראי מובטח באג"ח מדינה	
<u>3,375</u>		
<u>113</u>	אשראי מובטח בערבויות בנקאיות	**

(1) ההפרשה הכללית לחובות מסופקים בסך 52 מיליון ש"ח מההון המשני העליון ואינה מנוכה מהאשראי לציבור.

(2) נכסים - יתרות מאזניים, מכשירים חוץ מאזניים - יתרות ערך נקוב משוקללות במקדמי ההמרה לאשראי.

באור 4 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)
 סכומים מדווחים

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

31 בדצמבר 2008	ליום 30 ביוני 2008	ליום 30 ביוני 2009
		במיליוני ש"ח
7.61	7.83	8.35
11.53	11.92	12.15
7.85	8.08	8.61
9.00	9.00	9.00
7.00	7.00	7.00

יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל, ללא כתבי התחייבות, לרכיבי סיכון

יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

יחס ההון המינימלי ללא כתבי התחייבות נדחים,

הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האצמדה
 סכומים מדווחים

ההרכב במאומד:

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)						
סך הכל	פריטים שאינם נכספים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי	
		אחר	אירו	דולר ארה"ב	גמול מדד	לא אומד במיליוני ש"ח
6,274	-	205	337	1,370	134	4,228
5,177	282	-	61	788	1,056	2,990
40	-	-	-	-	-	40
18,218	115	499	424	2,806	3,146	11,228
193	-	-	-	193	-	-
1	1	-	-	-	-	-
353	353	-	-	-	-	-
784	59	144	53	353	34	141
31,040	810	848	875	5,510	4,370	18,627
התחייבויות						
26,414	125	576	1,690	5,157	2,771	16,095
246	-	59	30	47	4	106
1	-	-	-	-	-	1
1,329	-	-	-	-	979	350
1,309	45	136	55	365	158	550
29,299	170	771	1,775	5,569	3,912	17,102
1,741	640	77	(900)	(59)	458	1,525
מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:						
		(78)	851	(256)	(472)	(45)
		-	12	201	-	(213)
		-	101	96	-	(197)
		(1)	64	(18)	(14)	1,070
		-	49	270	-	(319)
		-	645	447	-	(1,092)

- (1) כולל צמודי מטבע חוץ.
- (2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נכתה באופן יחסי מבסיסי האצמדה השונים בסעיף זה.
- (3) לרבות משכירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נכפי.

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האצמדה (המשך)
 סכומים מודווחים
ההרכב במאות:

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)							
סך הכל	פריטים שאינם נכספים (3)	מטבע ישראלי			לא צמוד במיליוני ש"ח		
		אחר	מטבע חוץ (1)	דולר ארה"ב			
5,676	-	73	818	3,605	147	1,033	מזומנים ופקדונות בבנקים
6,102	243	1	51	354	979	4,474	ניירות ערך
43	-	-	-	-	-	43	ניירות ערך שנשאלי
18,638	91	554	390	3,047	3,459	11,097	אשראי לציבור (2)
17	17	-	-	-	-	-	השקעות בחברות מוחזקות
333	333	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
1,136	125	222	60	307	27	395	נכסים אחרים
31,945	809	850	1,319	7,313	4,612	17,042	סך כל הנכסים
26,512	119	817	1,496	5,575	2,714	15,791	התחייבויות
886	-	9	12	111	21	733	פקדונות הציבור
2	-	-	-	-	1	1	פקדונות מבנקים
1,346	-	-	-	-	992	354	פקדונות הממשלה
1,569	87	216	58	313	140	755	כתבי התחייבות נדרחים ותעודות פקדון
30,315	206	1,042	1,566	5,999	3,868	17,634	התחייבויות אחרות
1,630	603	(192)	(247)	1,314	744	(592)	סך כל ההתחייבויות
							הפרש

מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:
 מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
 אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
 סה"כ כללי

אופציות בכסף נטו (ערך נקוב מהווה)
 אופציות מחוץ לכסף נטו (ערך נקוב מהווה)

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.
 (2) ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים נכתה באופן יחסי מבסיסי האצמדה השונים בטעיף זה.
 (3) לרבות משכירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נכפי.

באור 5 - דוח על נכסים והתחייבויות לפי בסיסי האצמדה (המשך)

סכומים מדווחים

ההרכב במאות:

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)						
סך הכל	פריטים שאינם נספיים (3)	מטבע חוץ (1)			מטבע ישראלי	
		אתר	אירז	דולר ארה"ב	עמוד מוד	לא עמוד במליוני ש"ח
5,146	-	37	667	2,446	143	1,853
6,920	245	-	54	885	1,119	4,617
11	-	-	-	-	-	11
18,539	43	589	407	2,880	3,101	11,519
-	-	-	-	-	-	-
16	16	-	-	-	-	-
356	356	-	-	-	-	-
3,115	82	573	113	1,649	30	668
34,103	742	1,199	1,241	7,860	4,393	18,668
התחייבויות						
27,799	55	537	1,508	5,615	2,812	17,272
177	-	6	3	43	21	104
1	-	-	-	-	-	1
1,323	-	-	-	-	972	351
3,234	66	575	122	1,719	142	610
32,534	121	1,118	1,633	7,377	3,947	18,338
1,569	621	81	(392)	483	446	330
מכשירים נגזרים שאינם מגדירים:						
	(86)	445	(369)	(557)	567	
	-	(49)	(175)	(23)	224	
	-	62	(23)	(84)	(39)	
	(5)	66	(111)	1,082	258	
	-	(71)	(187)	(492)	167	
	-	325	-	-	-	

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) ההפרשה הלילית והתוספת לחובות מסופקים נותרה באופן יחסי מבסיסי האצמדה השונים בטעיף זה.

(3) לרבות משכירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא נספי.

באורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 30 ביוני 2009

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

סכומים מדווחים

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים:

31 בדצמבר 2008	30 ביוני 2008	30 ביוני 2009	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
			במיליוני ש"ח
84	155	139	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:
486	506	512	אשראי תעודות
1,385	1,222	1,474	ערבויות להבטחת אשראי
539	514	571	ערבויות לרוכשי דירות
1,087	1,081	1,073	ערבויות והתחייבויות אחרות
			מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
			מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי
649	689	612	דרישה שלא נוצלו
1,215	946	1,035	מסגרות חח"ד ואשראי שלא נוצלו בקשר ליהלומנים
9,585	10,694	6,882	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
896	661	456	התחייבויות להוצאות ערבויות

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות:

(1) הבנק צד להסכמים אשר עשויים להיחשב כהסכמים מהותיים שלא במהלך העסקים הרגיל כמפורט בביאור 17ג בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008.

31 בדצמבר 2008	30 ביוני 2008	30 ביוני 2009	
(מבוקר)	(לא מבוקר)	(לא מבוקר)	
			במיליוני ש"ח
16	6	8	(2) דמי שכירות של מבנים וציוד בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות:
13	9	13	בשנה ראשונה
11	8	10	בשנה שנייה
8	7	8	בשנה שלישית
7	6	6	בשנה רביעית
23	16	17	בשנה חמישית
78	52	62	מעל חמש שנים
			סך הכל

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

(3) סכום ההתחייבות לרכישת מבנים וציוד ליום 30 ביוני 2009 הינו בסך 7 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 7 מיליון ש"ח).

(4) חברה מאוחדת התחייבה להשקיע בתאגידים ריאליים נוספים ובקרן גידור סכום של 28 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 28 מיליון ש"ח) וזאת בהתקיים תנאים מסוימים כפי שנקבעו בהסכמים עם אותם תאגידים.

(5) א. סכום הערבויות לבתי משפט ואחרים ליום 30 ביוני 2009 הינו 32 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 32 מיליון ש"ח).

ב. בהתאם לתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי, וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים ועובדים בהם), התשנ"ו - 1995, נתן הבנק ערבויות בסך של 5 מיליון ש"ח (31 דצמבר 2008 - 7 מיליון ש"ח) לטובת בעלי יחידות בקרנות נאמנות, שחברה מאוחדת של הבנק משמשת להן כנאמן.

(6) הבנק, הנמנה על החברים במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ התחייב, ביחד עם יתר חברי הבורסה, לפצות הדדית את המסלקה של הבורסה אם יגרם לה נזק בקשר עם חוסר מלאי או חוסר כיסוי כספי של אחד מחברי הבורסה. במסגרת זו הקימה המסלקה קרן סיכונים בה ישתתפו כל חברי המסלקה ובכללם הבנק. דירקטוריון המסלקה החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן בטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן של חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 30 ביוני 2009 הינו 37 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 39 מיליון ש"ח).

(7) מסלקת מעו"ף בע"מ (להלן - "המסלקה") מופעלת על ידי הבורסה לניירות ערך בע"מ. עיסוקיה העיקריים של המסלקה הם הוצאת אופציות, העמדת כלים לסליקת עסקאות באופציות ומימושן ואספקת שירותים נלווים לחברי המסלקה ולמסחר באופציות. הבנק, הנמנה על החברים במסלקה, אחראי, ביחד עם יתר חברי המסלקה כלפי המסלקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה המסלקה קרן סיכונים (להלן - "הקרן"). חבר המסלקה אחראי כלפי המסלקה לחלקו בקרן הסיכונים, הנקבע בשיעור יחסי לפעילותו באופציות או לסך הבטוחות שעליו להעמיד למסלקה ובתנאים הנקבעים בידי דירקטוריון המסלקה מעת לעת.

דירקטוריון מסלקת המעו"ף החליט בנובמבר 2008 לתקן את הסעיף הדרוש במתן הבטוחות על ידי החברים בגין קרן הסיכונים של המסלקה. בהתאם לתיקון כל חבר יפקיד להבטחת חלקו בקרן הסיכונים לפחות 25% בטוחות במזומן.

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

לתאריך המאזן חלקו של הבנק בקרן הסיכונים הוא 19 מיליון ש"ח המהווה 3.91% מסך קרן הסיכונים (ליום 31 בדצמבר 2008 – 49 מיליון ש"ח).

הבנק התחייב כלפי המסלקה לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות עבור לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלקה. סך הערבויות בגין עסקאות עבור לקוחות ליום 30 ביוני 2009 הינו 71 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2008 - 52 מיליון ש"ח).

(8) בהמשך לבאור 17ג(10) בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2008, באפריל 2009 אושרה על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הגדלת סכום התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי משרה בבנק ובחברות המאוחדות שלו מי שיכחנו במסגרת כתב התחייבות לשיפוי שאושר על ידי האסיפה הכללית של הבנק ביום 29 בדצמבר 2005, לעניין הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף, על כל הנובע מכך, כמפורט בכתב ההתחייבות שאושר באסיפה הכללית, וזאת בסך נוסף של 15 מיליון דולר ארה"ב, מעבר להתחייבות לשיפוי בסך של 35 מיליון דולר, הנקוב בכתב ההתחייבות האמור. סכום השיפוי הנוסף יוחד אך ורק ל"אירוע מיוחד" כמפורט בנספח א' לכתב ההתחייבות הנ"ל (שענינו הצעה ו/או הנפקה של ניירות ערך באמצעות תשקיף). הגדלת השיפוי האמורה אושרה ביום 22 ביוני 2009 על ידי האסיפה הכללית של הבנק.

(9) (א) נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו תלויות ועומדות תביעות משפטיות. לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא תדחינה או תבוטלנה, קיימות הפרשות מתאימות למרות שהתביעות הנ"ל מוכחות על ידו. לא נעשו הפרשות לגבי תביעות אשר לדעת הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים סיכוייהן קלושים. סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות תלויות שאפשרות התממשותן אינה קלושה הינו כ- 9 מיליון ש"ח.

(ב) בחודש דצמבר 2007 הוגשה לבנק דרישת תשלום סך כולל של 10 מיליון דולר ארה"ב, בקשר עם פעילות שוק ההון של מיופה כח בחשבון. הדרישה הוגשה על ידי הנאמן בפשיטת הרגל על נכסי מיופה הכוח. עיקר הטענות כפי שפורטו במכתב הינן בקשר להתנהלות מיופה הכח בחשבונות הבנק הרלבנטיים. לטענת הנאמן, הבנק הפר את אמון לקוחות הבנק ואת חובת הזהירות כלפי לקוחותיו של מיופה הכוח והפר חובות חקוקות שאפשרו למיופה הכוח לבצע מעשי מרמה המיוחסים לו כלפי לקוחותיו. לאחר שהבנק דחה את דרישת התשלום, הגיש הנאמן בפשיטת רגל של מיופה הכח דו"ח לבימ"ש, ובו העלה טענות כנגד הבנק בקשר לניהול החשבונות, ובכללן כי הבנק הפר חובות זהירות ונאמנות המוטלות עליו כבנק, והפר הוראות הנוגעות לאיסור הלבנת הון ו/או למיסוי. בדו"ח זה לא נתבקש סעד כספי כנגד הבנק אלא הבנק נתבקש להגיב על הדו"ח, ולהמציא דוחות ומסמכים ספציפיים שונים. הבנק הגיש תגובה מטעמו ולאחר מכן הוגשו

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

תגובות חוזרות הן של הנאמן והן של הבנק. נכון להיום, טרם ניתנה החלטת ביהמ"ש. גם לאחר הגשת תגובת הבנק לדו"ח זה, הרי שלדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, בהיעדר ביסוס לחבות של הבנק ובהיעדר פירוט ו/או כימות לטענות ולאופן בו הן מבססות סעד, לא ניתן עדיין להעריך את סיכויי התממשות החשיפה לסיכון בעניין זה.

10. (א) תביעה נגד כרמל - אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (להלן: "החברה")
ביום 2 בנובמבר 1997 הוגש בבית המשפט המחוזי בת"א כתב תביעה נגד כרמל- אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ (לשעבר בנק כרמל) (חברה בבעלות מלאה של הבנק) ושלושה בנקים אחרים למשכנתאות בסכום כולל של כ- 500 מיליון ש"ח. כמו כן, נתבקשו סעדים הצהרתיים שונים כנגד הנתבעים והוגשה בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית. בכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הבנקים גבו מהלווים ומהערבים שלא כדין עמלות בגין ביטוח חיי לווים ונכסים המשועבדים לבנק וכי הם זכאים להשבת סכומי עמלות אלה.
החברה וכן יתר הנתבעים הגישו בקשות לסילוק הבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית על הסף. הבקשה טרם נדונה לגופה.
במהלך דיון מוקדם שנתקיים בבית המשפט המחוזי הוחלט לעכב את הדיון בתיק עד להכרעה סופית בגורלה של בקשה אחרת לאישור תובענה כתובענה ייצוגית המתבררת בבית המשפט העליון בעניין דומה ואשר החברה אינה צד לה (להלן: "הבקשה האחרת"). הכרעה בבקשה האחרת טרם ניתנה.

כמו כן, הוחלט "להקפיא" את ההליכים בתיק התביעה עד להחלטה עקרונית שתתקבל בבית המשפט העליון בסוגיית תקנה 29 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד - 1984. החלטה עקרונית בסוגיה הנ"ל ניתנה על-ידי בית המשפט העליון ולפיה תקנה 29 אינה מאפשרת הגשת תובענות ייצוגיות. יצוין, כי התובעים מבקשים לאשר התביעה כתובענה ייצוגית גם מכוח חוקים אחרים.

בעקבות החלטה זו הסכימו התובעים למחוק מן התביעה את כל העילות הנסמכות על תקנה 29 אך שמרו לעצמם את הזכות להגיש בקשה מתאימה אם יחול שינוי בדין בעניין זה. מאז נחקק חוק תובענות ייצוגיות הקובע הסדרים להגשתן של תובענות ייצוגיות. לגבי ההליכים בתביעה הנסמכים על עילות אחרות, ההשגחה בעינה עומדת עד לקבלת הכרעה בבקשה האחרת, המתבררת כאמור בבית המשפט העליון.

בנוסף לאמור לעיל, לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה, עילות מסוימות של התובעים, שהם לווים של החברה התיישנו, גודל הקבוצה שהתובעים מבקשים לייצג בתביעה הייצוגית איננו ניתן להערכה

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

ולאומדן, הסעד המבוקש בתביעה הייצוגית ובכללו אופן חישוב הנזק איננו ברור ואיננו ניתן להגדרה, לרבות השאלה איזה חלק מן הסכום מיוחס לחברה. היועצים המשפטיים סבורים, כי בנסיבות אלה, חוסר הוודאות הכרוך בהליך, הן עובדתית והן משפטית, הוא רחב במידה כזו שלא ניתן לתת הערכת סיכון בגין התביעה. הואיל והתובענה האמורה נמצאת עדיין בשלביה המוקדמים ביותר ואף טרם נדונה הבקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, אין בידי הנהלת החברה והבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטים, להעריך בשלב זה את תוצאות התובענה.

(ב) ביום 22 ביוני 2009 הוגש לבית המשפט המחוזי, נגד הבנק ונגד חברת הבת בבעלותו המלאה החברה לנאמנות של בנק אגוד לישראל בע"מ (ביחד: "הבנק"), על ידי רד-רוק הולדינגס לימיטד, שהיא חברה אמריקאית ועל ידי חברת הבת שלה, רד-רוק קומודיטיס ("קומודיטיס"), שהיא חברה אמריקאית המצויה בהליכי פירוק בישראל (ביחד: "התובעות"), כתב תביעה מתוקן על סך של 10 מיליון ש"ח. הסכום שהיה נקוב בכתב התביעה לפני תיקונו עמד על סך של כ- 178 מיליון דולר ארה"ב (להלן: "הסכום הראשוני"). התובעות ביקשו פטור מתשלום אגרה בגין הסכום הראשוני, אך בקשתן נדחתה. לאחר מכן ביקשו התובעות לתקן את כתב התביעה לסכום של 10 מיליון ש"ח (לצרכי אגרה) (להלן: "הסכום המתוקן") ובקשתן אושרה, כמו כן ביקשו התובעות להפחית את תשלום האגרה ולשלם אגרה בהתאם לסכום המתוקן, על אף שבמסגרת החלטה קודמת נפסק כי עליהן לשלם אגרה גבוהה בהרבה. בקשה זו אושרה ובעקבותיה שולמה האגרה והוגשה התביעה כאמור לעיל. בכתב התביעה המתוקן ציינו התובעות, כי סכום התובענה הוא כ- 155 מיליון דולר ארה"ב ולצרכי אגרה הינו 10 מיליון ש"ח.

טענות התובעות בתמצית הינן בקשר לאירועים משנת 1992 כי הבנק אפשר שחרור לידי צד ג' של מטעני פלדה אשר יובאו לישראל עבורו, וזאת מבלי שצד ג' ישלם עבור מטעני הפלדה. התובעות טוענות כי בכך הפר הבנק הסכם נאמנות שנכרת בינו ובין החברה אמריקאית שבמסגרתו התחייב הבנק לבדוק ולוודא שמטעני הפלדה מאוחסנים ושומרים בנמל. מאחר ולטענת התובעות הבנק לא קיים התחייבות זו, הוא חייב לשלם לתובעות את הסכום אשר הגיע להן מאותו צד ג' בגין מטילי הפלדה, בצירוף ריבית. לחילופין, טוענות התובעות, כי הבנק הציג כלפיהן מצגי שווא רשלניים, הפר חובות זהירות שהוא חב להן כביכול, הפר חובות על פי חוק השומרים, הפר חובות על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) והפר התחייבות לבטח את מטעני הפלדה.

לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת מהיועצים המשפטיים החיצוניים המטפלים בתביעה, המסתמכת על העובדות הידועות להם, הערכת סיכויי התביעה להתקבל קלושים. כמו כן, לבנק הסדר עם מבטחיו בקשר לכיסוי חלק עיקרי מהסכומים העלולים להיות משולמים על ידו בגין התביעה, לרבות הוצאות משפטיות בגין ניהולה.

(11) בשנת 1997 נחתם הסכם בין המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק בו נקבע בין היתר כי המנהלים ומורשי החתימה הותיקים של הבנק (אוכלוסיית זכאים של כ- 170 עובדים), הזכאים לפנסיה תקציבית במתכונת מסוימת

באור 6 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות: (המשך)

שנהגה בבנק עד אותו זמן (להלן - "הפנסיה המחייבת"), יקבלו פנסיה מקרן הפנסיה "עמית" עימה התקשרו הבנק והעובדים, ומהבנק, באופן משולב (היינו הן מקרן הפנסיה והן ישירות מן הבנק), כאשר ההסכם קובע את נוסחת השילוב. על נוסחת שילוב זו קיימת מחלוקת בין ועד המנהלים ומורשי החתימה לבין הבנק. עמדת הבנק היא שחבות הבנק לגמלאים האמורים היא בגובה הפרש שבין סכום הפנסיה הראשונה שהגמלאי יקבל מ"עמית", עם צאתו לגמלאות, לבין סכום הפנסיה המחייבת (ככל שיתקיים הפרש כזה באותו מועד), ואשר אותו יהיה על הבנק לשלם לגמלאי מידי חודש, כשהוא צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. עמדת המנהלים היא שחבות הבנק לגמלאי היא בגובה הפרש (ככל שיתקיים כזה), בין סכום הפנסיה שהגמלאי יקבל מעמית לבין סכום הפנסיה המחייבת, כפי שיהיה אותו הפרש מידי חודש במהלך תקופת הפנסיה (סכומי הפרש שעל הבנק לשלם כאמור להלן - "סכומי ההשלמה"). ועד המנהלים והבנק מנהלים בעניין זה הליך של יישוב המחלוקת מחוץ לכותלי בית המשפט. להערכת הנהלת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, לא ניתן לכמת כיום את מידת והיקף הסיכון באשר לחבות אפשרית של הבנק בתשלום סכומי ההשלמה, הן נוכח קיומה של המחלוקת האמורה לעיל בקשר לפרשנות נוסחת השילוב, והן כיוון שלא ניתן לצפות את תדירותם או היקפם של המצבים בהם ייווצר הפרש כלשהו בין סכום הפנסיה המחייבת לבין סכום הפנסיה המשולם על ידי קרן "עמית" (להלן - "ההפרש"), אשר עלול לחייב את הבנק בתשלום של סכום ההשלמה כאמור. אם תתקבל פרשנותם של העובדים הזכאים, וככל שאכן ייווצר ההפרש, עלול הבנק להיות מחויב בתשלום סכומי ההשלמה בכל מקרה של היווצרות ההפרש כאמור.

נציין כי נכון למועד הדוחות הכספיים, לא קיים פער מהותי בין יתרת ההפרשה האקטוארית בהתאם לעמדת הבנק לבין יתרתה בהתאם לעמדת המנהלים, וזאת בהתבסס על הערכות אקטואר הבנק. בתחילת חודש יולי 2009 הפחיתה "עמית" את תשלומי הפנסיה ב- 10%. הסכום במחלוקת אשר נובע מהפחתה זו חל בפועל על אוכלוסיה של 22 גמלאים בלבד ואינו מהותי.

(12) בשנת 2008, במסגרת ביקורת שנערכה על ידי רשות המיסים (מחלקת ביקורת מע"מ) בחברה בת של הבנק - אגוד מערכות בע"מ, חברה פרטית העוסקת במתן שירותים בתחום המחשוב לבנק (להלן - "החברה"), התנהלה חקירה בהקשר לפעילותה של החברה כעוסק לצרכי מע"מ. ביום 18 ביוני 2008 התקבלה בחברה שומת מס עסקאות לתקופות חיוב ספטמבר 2005 עד מרס 2008. במסגרת השומה נטען כי החברה מסרה ציוד (חומרה ותוכנת מחשבים) לבנק והוסף מס עסקאות בגובה היתרה להפחתה של מס התשומות שנתבע עם רכישת הציוד בתוספת 10% והפרשי הצמדה וריבית (כ- 7 מיליון ש"ח).

ביום 17 ביולי 2008 הגישה החברה השגה על השומה הנ"ל.

בחודש יוני 2009 התקבלה בחברה החלטת רשות המיסים בדבר דחית ההשגה. טרם חלף המועד להגשת ערעור על ההחלטה. להערכת הנהלה, בהתבסס על הערכת יועציה המשפטיים, סיכויי הערעור להתקבל סבירים.

יובהר כי מכיוון שמדובר בהפרשי עיתוי, הרי שגם אם הערעור, ככל שיוגש, ידחה, לא צפויה לכך השפעה מהותית על תוצאות פעילות החברה והבנק.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל - מדד
				במיליוני ש"ח

-	25	8,144	-	205
-	265	3,722	941	-
-	316	3,129	941	-
-	-	-	1,352	-
-	606	14,995	3,234	205
-	-	-	1,110	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

-	-	5	-	-
-	528	146	-	-
-	534	146	-	-
74	-	3,526	-	-
74	-	3,525	-	-
148	1,062	7,348	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

78	-	-	-	-
-	-	2,068	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

-	10	199	81	2
-	16	254	129	2

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

1	73	318	-	-
1	73	320	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי

3	-	-	-	-
---	---	---	---	---

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו שלילי

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)					
ממשלות					
סה"כ	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		מרכזיים	דילרים / ברוקרים		
684	284	-	1	359	40
1,881	737	-	20	1,124	-
2,565	1,021	-	21	1,483	40

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)				
סה"כ	מעל 3		מעל 5	
	עד 3 חודשים	ועד 5 חודשים	עד 5 שנים	מעל 5 שנים
205	-	100	100	5
3,234	2,217	560	407	50
24,411	411	236	4,605	19,159
1,668	4	145	523	996
226	-	78	-	148
29,744	2,632	1,119	5,635	20,358

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 3 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 681 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
			אחר	שקל - מדד במיליוני ש"ח

א. נגזרים ALM (1)(2)

-	12	10,020	222	165
-	369	3,513	804	-
-	369	3,302	804	-
-	-	-	3,249	-
-	750	16,835	5,079	165
-	-	-	1,827	-

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

-	3	-	-	-
-	671	150	-	-
-	677	151	-	-
1,211	-	6,216	-	-
1,211	-	6,232	-	-
2,422	1,351	12,749	-	-

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

* 67	-	-	-	-
-	-	2,143	-	-

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2)(3)

-	27	368	168	-
-	27	334	183	4

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ב. נגזרים אחרים (3)

76	166	211	-	-
76	166	211	-	-

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

ג. נגזרי אשראי

** , *	-	-	-	-
--------	---	---	---	---

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו שלילי

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) למעט נגזרי אשראי.

* סווג מחדש

** סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)					
ממשלות					
בורסות במיליוני ש"ח	בנקים	דילרים / ברוקרים	ובנקים מרכזיים	אחרים	סה"כ
-	1,433	-	22	1,116	2,571
92	1,762	-	22	1,711	3,587

יתרות מאזניות של נכסים
הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2)
סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3)
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות על בסיס מאוחד

ליום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר)				
עד 3 חודשים	עד 5 שנים	מעל שנה		סה"כ
		עד 3 ועד שנה	מעל 5 שנים	
10	-	155	-	165
234	1,908	740	2,197	5,079
14,339	392	16,301	695	31,727
1,424	4	288	385	2,101
-	-	2,422	* 67	2,489
16,007	2,304	19,906	3,344	41,561

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 9 מיליון ש"ח.
(2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 1,007 מיליון ש"ח.
(3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

* סווג מחדש

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	אחר	חוזי ריבית שקל - מדד
-	25	10,387	17	105
-	347	4,041	912	-
-	397	3,685	912	-
-	-	-	3,086	-
-	769	18,113	4,927	105
-	-	-	1,812	-

-	25	10,387	17	105
-	347	4,041	912	-
-	397	3,685	912	-
-	-	-	3,086	-
-	769	18,113	4,927	105
-	-	-	1,812	-

א. נגזרים ALM (1) (2)

חוזי Forward
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
Swaps
סה"כ

מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע.

ב. נגזרים אחרים (1)

חוזי Futures
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים
אופציות שנכתבו
אופציות שנקנו
סה"כ

-	30	-	-	-
-	542	192	-	-
-	550	192	-	-
1,747	-	9,444	-	-
1,747	-	9,447	-	-
3,494	1,122	19,275	-	-

ג. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט

76	-	-	-	-
-	-	2,881	-	-

(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים ALM (2) (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

-	11	531	344	-
-	12	607	415	-

ב. נגזרים אחרים (3)

שווי הוגן ברוטו חיובי
שווי הוגן ברוטו שלילי

348	127	1,173	-	-
348	127	1,180	-	-

ג. נגזרי אשראי

נגזרי אשראי בהם התאגיד הבנקאי מוטב
שווי הוגן ברוטו שלילי

2	-	-	-	-
---	---	---	---	---

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(3) למעט נגזרי אשראי.

באור 7 - פעילות מכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

סכומים מדווחים

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)					
ממשלות					
סה"כ	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		מרכזיים	ובנקים		
במיליוני ש"ח					
2,534	704	-	-	1,751	79
2,943	820	2	-	2,121	-
5,477	1,524	2	-	3,872	79

יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים (1) (2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (3) סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר)				
סה"כ	מעל 3		מעל 5	
	עד 3 חודשים	ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	מעל 5 שנים
במיליוני ש"ח				
105	-	-	105	-
4,927	119	167	2,601	2,040
40,269	28,665	10,523	688	393
1,891	1,211	334	340	6
3,570	3,494	-	76	-
50,762	33,489	11,129	3,705	2,439

חוזי ריבית
שקל - מדד
אחר
חוזי מטבע חוץ
חוזים בגין מניות
חוזי סחורות ואחרים
סה"כ

- (1) מתוך זה שווי הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליון ש"ח.
 (2) מתוך זה יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 2,528 מיליון ש"ח.
 (3) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

באור 8 - רווח מפעולות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים
 סכומים מדווחים

הרכב במאוחד:

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
65	505	41	10
* -	(6)	-	(6)
(9)	93	(6)	5
(554)	48	(263)	(125)
* -	1	* -	* -
143	112	75	12
(355)	753	(153)	(104)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
475	(523)	170	229
* -	* -	* -	* -
(1)	* -	(1)	* -
6	5	10	9
(60)	(45)	(40)	(35)
420	(563)	139	203

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
153	41	142	39
12	15	5	7
165	56	147	46

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
13	14	7	7
43	38	18	13
4	6	(3)	* -
17	13	11	7
77	71	33	27

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
307	317	166	172
(6)	31	20	18

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני (לא מבוקר)	
2008	2009	2008	2009
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
8	7	4	4

(1) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
 (2) מזה: הכנסות בגין ריבית מחובות בעייתיים
 (3) לרבות הפרשות לירידות ערך.
 * סכומים נמוכים מ- 500 אלפי ש"ח.

באור 9 - רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות, נטו

סכומים מדווחים

ההרכב במאוחד:

לששה חודשים שהסתיימו		לשלושה חודשים שהסתיימו		
ביום 30 ביוני		ביום 30 ביוני		
(לא מבוקר)		(לא מבוקר)		
2008	2009	2008	2009	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
* -	* -	* -	* -	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
(1)	(2)	(1)	(1)	הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה **
(2)	7	* -	8	רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות
9	8	6	7	לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו
6	13	5	14	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
				סך הכל מהשקעות במניות

* סכומים נמוכים מ - 500 אלפי ש"ח.

** לרבות הפרשות לירידת ערך.

באור 10 - מגזרי פעילות

האבחנה בין המגזרים משמשת את הנהלת הבנק לצורך קבלת החלטות על המדיניות העסקית ולניתוח התוצאות העסקיות של הבנק. אפיון המגזרים מתבסס בעיקר על פי סוגי הלקוחות ותחומי פעילות הכלולים בכל מגזר ומגזר.

פעילות הבנק מתמקדת במגזרי פעילות כמפורט להלן:

מגזר לקוחות פרטיים – מספק מגוון של שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים למשקי בית וללקוחות בעלי עושר פיננסי. כמו כן מספק המגזר שירות ללקוחות עסקיים בעלי אובליגו עד 400,000 ש"ח.

מגזר לקוחות עסקיים – המגזר מספק מגוון שירותי בנקאות ומוצרים פיננסיים ללקוחות עסקיים אשר קבלת אשראי מהווה את תחום פעילותם העיקרי, מחברות גדולות במשק ועד לקוחות עסקיים בעלי אובליגו מעל 400,000 ש"ח.

מגזר יהלומים – המגזר כולל לקוחות פעילים בענף היהלומים אשר רובם חברים בבורסת היהלומים ברמת גן.

מגזר ניהול פיננסי - כולל את פעילות הבנק על חשבון עצמו בתחום ניירות הערך, ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכוני השוק והנזילות, פעילות חדרי עסקות של הבנק ופעילות החברה המאוחדת אגוד השקעות וייזום (א.ש.י) המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק.

אחרים והתאמות - כולל פעילויות אשר לא ניתן לשייכם באופן ספציפי למגזרים.

להלן הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:

רווח מפעילות מימון – במגזרים בהם הפעילות מתמקדת בלקוחות נכלל בסעיף זה מרווח פיננסי על ההלוואות/פקדונות של הלקוחות. המרווח מחושב ככלל מעל מחיר מעבר המייצג את עלות המקורות בהתאם למשך חיים ממוצע ובהתייחס לאפיק ההצמדה הרלוונטי. כן כלולה בסעיף זה ריבית חסרת סיכון על ההון המשוקלל המחושב לצורך תשואה על ההון העצמי המיוחס למגזר. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון המשויכים לכל מגזר.

הכנסות תפעוליות ואחרות – מיוחסות למגזר אליו משתייך הלקוח.

הפרשה לחובות מסופקים – ההפרשה לחובות מסופקים נזקפת למגזר אליו משתייך הלקוח אשר כנגד חבותו נרשמה ההפרשה.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

הוצאות תפעוליות ואחרות – ההוצאות הישירות מיוחסות למגזר הספציפי, יתרת ההוצאות מיוחסות על סמך פרמטרים המבוססים על אומדנים שונים.

מיסים על ההכנסה - ההפרשה למס על התוצאות העסקיות של כל מגזר פעילות חושבה על פי שיעור המס האפקטיבי, למעט במקרים מסוימים בהם ניתן לבצע ייחוס ספציפי.

יש לציין כי מודל הנתונים המשמש לצורכי הדיווח על תוצאות מגזרי פעילות של הבנק הינו בתהליך מתמשך של טיוב הנתונים, ובהתאם חל מעת לעת סיווג מחדש של התוצאות במידת האפשר. בסוף שנת 2008 השלים הבנק את יישום מערכת מגזרי פעילות. המערכת מאפשרת קליטת נתונים אוטומטית ממערכות המידע ומנתוני החשבונות, תוך בקרת תהליכים וניתוח נתונים. תוצאות המחצית הראשונה של שנת 2009 מבוססות על המערכת. מערכת זו תתמוך בהמשך טיוב הנתונים בעתיד. במקביל הבנק החל להיערך לקליטת מערכת בח"ן (בנקאי, חשבונאי, ניהולי) – מערכת של בנק לאומי הכוללת, בין השאר, את התאמת נתוני מערכות המידע לנתוני הספרים החל מרמת העסקה.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)
סכומים מדווחים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
46	72	17	37	-	172
-	-	-	-	-	-
37	33	4	12	-	86
-	-	-	-	-	-
83	105	21	49	-	258
5	19	8	-	-	32
6	15	3	22	(1)	45

במיליוני ש"ח

רווח מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר) *

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	מגזר סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
51	63	12	40	-	166
-	5	-	(5)	-	-
27	31	4	3	-	65
-	-	-	-	-	-
78	99	16	38	-	231
3	5	9	-	-	17
6	16	(1)	17	(1)	37

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגרי

סך כל ההכנסות

הפרשה לחובות מסופקים

רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 10 - מגזרי פעילות (המשך)

סכומים מדווחים

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2009 (לא מבוקר)

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
93	147	20	57	-	317
-	5	-	(5)	-	-
70	57	7	13	-	147
-	(1)	-	1	-	-
163	208	27	66	-	464
7	29	22	-	-	58
10	32	(4)	26	(1)	63

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי
- סך כל ההכנסות הפרשה לחובות מסופקים רווח נקי (הפסד)

לששה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2008 (לא מבוקר) *

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
101	133	23	50	-	307
-	8	-	(8)	-	-
57	59	8	6	-	130
-	-	-	-	-	-
158	200	31	48	-	437
5	9	13	-	-	27
8	35	2	17	(1)	61

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי
- סך כל ההכנסות הפרשה לחובות מסופקים רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2008 (מבוקר) *

מגזר לקוחות פרטיים	מגזר עסקי	מגזר יהלומים	מגזר ניהול פיננסי	סכומים שלא הוקצו והתאמות	סך הכל
205	293	49	33	-	580
-	18	-	(18)	-	-
121	119	15	(4)	-	251
-	(2)	-	2	-	-
326	428	64	13	-	831
9	61	24	-	-	94
4	54	8	(11)	(1)	54

במיליוני ש"ח

רווח (הפסד) מפעילות מימון לפני הפרשה לחובות מסופקים:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי

הכנסות תפעוליות ואחרות:

- מחיצוניים
- בינמיגזרי
- סך כל ההכנסות הפרשה לחובות מסופקים רווח נקי (הפסד)

* סווג מחדש.

באור 11 – הגדלת הון רשום

באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מיום 26 באפריל 2009, אושרה הגדלת הון המניות הרשום של הבנק, מ- 650 אלף ש"ח (מחולק ל-65 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב) לסך של 900 אלף ש"ח, על ידי הוספת 25 מיליון מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת, להון מניות הבנק, (להלן: "תוספת ההון הרשום").

תוספת ההון הרשום תשמש אך ורק למטרה של הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק, כפי שיהיו במועד כל הנפקת זכויות שתבוצע מעת לעת, מתוך תוספת ההון הרשום, בתמורה לסכום כולל שלא יעלה על 150 מיליון ש"ח. במידה ולצורך הנפקת זכויות לבעלי המניות של הבנק בתמורה לסכום כולל של 150 מיליון ש"ח, לא יידרש שימוש בכל המניות שתתווספה להון המניות הרשום של הבנק, במסגרת תוספת ההון הרשום, שימוש במניות שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום ידרוש בנוסף להחלטת דירקטוריון גם החלטה של האסיפה הכללית, ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה.

היה והבנק יבקש לעשות שימוש בתוספת ההון הרשום שלא למטרת תוספת ההון הרשום, הבנק יהא רשאי לעשות כן, ובלבד שהשימוש המוצע אושר מראש על ידי האסיפה הכללית ברוב של 75% מבעלי המניות הנוכחים והמשתתפים בהצבעה. אין בהחלטת הבנק כאמור לעיל כדי להגביל את הבנק לעשות שימוש בהון הרשום הקיים של הבנק או בכל הון רשום חדש, ככל שיהיה ואשר אינו כלול בתוספת ההון הרשום נשוא החלטה זו. הנפקת מניות לצורך מטרת תוספת ההון הרשום תבוצע מתוך תוספת ההון הרשום בלבד.

תקנון התאגדות ותזכיר הבנק תוקנו בהתאם, ותיקנום אושר במסגרת אותה אסיפה. לעניין תשקיף להנפקת זכויות ראה להלן באור 12.ב. אירועים לאחר תאריך המאזן.

באור 12 – אירועים לאחר תאריך המאזן

א. ביום 8 ביולי 2009 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק בכפוף להתקיימות תנאים מתלים, עסקת התקשרות של חברה מאוחדת, החברה לנאמנות של בנק אגוד בע"מ (להלן: "החברה המאוחדת"), להעברת שירותי הנאמנות לסדרות תעודות התחייבות, כהגדרתן בסעיף 35 לחוק ניירות ערך, לרבות תעודות התחייבות שהונפקו בהנפקה פרטית על ידי תאגידים שונים, להם נותנת החברה המאוחדת שירותי נאמנות, לכלל פיננסים נאמנויות 2007 בע"מ (להלן: "כלל נאמנויות") שהינו צד קשור בתמורה להעברת שירותי הנאמנות כאמור, תשלם כלל נאמנויות לחברה המאוחדת סכום מרבי של 1.89 מיליון ש"ח.

ב. ביום 20 באוגוסט 2009 פורסמו תשקיף ותשקיף מדף במסגרתם יוצעו:

1. על פי התשקיף:

הנפקה של 14,717,891 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק (להלן: "המניות המוצעות") המוצעות בדרך של זכויות לכל בעלי המניות הרגילות של הבנק באופן שכל בעל מניות אשר יחזיק ב- 4 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק אשר תהיינה רשומות על שמו בתום היום הקובע כמפורט בתשקיף, יהיה זכאי לרכוש יחידת זכות אחת הכוללת מניה רגילה אחת בת 0.01 ש"ח ערך נקוב של הבנק במחיר 10.19 ש"ח. המניות המוצעות תהיינה שוות זכויות למניות הקיימות בהונו של הבנק במועד הקצאתן ותזכינה את בעליהן במלוא הדיבידנדים במזומן או במניות הטבה או בכל חלוקה אחרת שתוכרז ו/או שתחולק על ידי הבנק לאחר מועד הקצאתן.

2. על פי תשקיף המדף:

2.1. הנפקה של עד 25,000,000 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק (להלן: "המניות המוצעות"), אשר יוצעו בדרך של זכויות לבעלי המניות הרגילות של הבנק, באופן שכל בעל מניות אשר יחזיק מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ערך נקוב כל אחת של הבנק אשר תהיינה רשומות על שמו בתום יום המסחר הקובע, כפי שייקבע בהצעת המדף, יהיה זכאי לרכוש יחידות זכות שיקללו מניות מוצעות במחיר ובכמות שיקבעו בהצעת המדף. הצעת הזכויות על פי תשקיף המדף מיועדת להשלמת גיוס סכום נוסף על הסכום של 150 מיליון ש"ח (להלן "הסכום המקסימאלי"), כמפורט בהחלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 26 באפריל 2009 (המתוארת בביאור 11 לעיל), ככל שסכום זה לא יגויס במסגרת הצעת הזכויות על פי התשקיף. כל שימוש אחר במניות שיוותרו, ככל שיוותרו מתוך תוספת ההון הרשום לאחר גיוס הסכום המקסימאלי, לצורך גיוס סכום נוסף על הסכום המקסימאלי, באמצעות הצעת זכויות או כל דרך אחרת, יחייב, כאמור לעיל, בנוסף להחלטת הדירקטוריון, גם אישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ברוב של 75% ומראש לביצוע שימוש כאמור. יובהר, כי מכמות המניות המוצעות על פי תשקיף המדף תופחת כמות המניות שתונפק על פי הצעת הזכויות אשר תבוצע בהתאם לתשקיף במועד פרסומו כמתואר בתשקיף.

המניות המוצעות תהיינה שוות זכויות למניות הקיימות בהונו של הבנק במועד הקצאתן ותזכינה את בעליהן במלוא דיבידנדים במזומן או במניות הטבה או בכל חלוקה אחרת שתוכרז ו/או שתחולק על ידי הבנק לאחר מועד הקצאתן.

יום תשלום דמי ניצול הזכויות צפוי להיות ב- 14 בספטמבר 2009.

באור 12 – אירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

2.2. הנפקה של עד 5 סדרות של שטרי הון נדחים (סדרות 1-5) (לרבות בדרך של הרחבת סדרה) רשומים על שם (להלן: "שטרי ההון" או "שטרי ההון הנדחים") באופן שכל אחת מהסדרות האמורות תהיה בשווי של עד 500 מיליון ש"ח אשר יעמדו לפירעון בתשלום אחד, במועד שיקבע בדוח הצעת המדף שיוצא לכל סדרה בנפרד, אולם שלא יפחת מ-49 שנים ממועד הנפקת כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה. שטרי ההון הנדחים יהיו ניתנים לפדיון מוקדם על ידי הבנק בכפוף להתקיימות תנאים מוקדמים מסוימים, ולאחר קבלת אישור המפקח על הבנקים מראש ובכתב, וזאת החל מתום תקופה אשר תקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ-5 שנים ממועד הנפקת כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה או ממועד הרחבתה, ובכל מקרה לא יהיו ניתנים לפדיון מוקדם ביזומת המחזיק.

תנאי הצמדה (או העדר הצמדה) של שטרי ההון הנדחים (קרן ו/או ריבית) וכן סוג הריבית אותו תישא כל סדרה מסדרות שטרי ההון שיונפקו על פי הצעת המדף, יהיו כפי שיפורט בדוח הצעת המדף על פיו תוצע לראשונה כל אחת מהסדרות האמורות.

שטרי ההון הנדחים יישאו, עד לתום 10 שנים לפחות ממועד הנפקתה של כל סדרה מסדרות שטרי ההון לראשונה (להלן: "התקופה הראשונית"), ריבית בשיעור שייקבע במכרז או בדוח הצעת המדף של אותה סדרה. לאחר תום התקופה הראשונית, ואם לא ייפדו בפדיון מוקדם טרם מועד זה, עשויים שטרי ההון הנדחים לשאת, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין תקופות שייקבעו בדוח הצעת המדף. הריבית תשולם בימים כפי שייקבע בדוח הצעת המדף, בעד התקופה שתחילתה במועד הקודם של תשלום הריבית וסיומה יום לפני המועד האמור. שינוי בתנאי הריבית של שטרי ההון יתאפשר רק לאחר תום התקופה הראשונית ובכפוף לתנאים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

התחייבויותיו של הבנק על פי שטרי ההון הנדחים ככל שהבנק ינפיקם על פי תשקיף המדף, עשויות להימנות על ההון המשני העליון של הבנק, בכפוף לתנאים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים (להלן: "המפקח"), כפי שישונו מפעם לפעם. לשטרי ההון הנדחים מאפיינים מיוחדים, ובכלל זה הריבית על שטרי ההון עשויה בהתקיימן של "נסיבות משעות" כפי שהוגדרו על ידי המפקח להדחות לתקופות ארוכות בקרות איזה מהאירועים שהוגדרו על ידי המפקח כיוצרים נסיבות משעות. זכויות המחזיקים בשטרי ההון הנדחים האמורים תהיינה נדחות ביחס לכל נושי הבנק, למעט בעלי המניות הרגילות ולמעט משקיעים בהון המהווה הון ברובד הראשוני של הבנק.

בהתאם להסכם שנחתם ביום 16 באוגוסט 2009, בין בנק אגוד לפועלים שירותי נאמנות בע"מ (להלן: הנאמן), התחייב הבנק כלפי הנאמן לכשינפיק את שטרי ההון הנדחים לקיים את תנאיהם של שטרי ההון הנדחים שיוחזקו על ידי הציבור, הכול בהתאם לתנאי שטר הנאמנות על נספחיו (להלן: "שטר הנאמנות"). כמו כן, זכאי הנאמן לשיפוי מהבנק בגין הוצאות סבירות שהוציא בקשר לפעולות שביצע מכח חובתו על פי שטר הנאמנות ובכפוף לאמור בו.

באור 12 – אירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

ג. ביום 1 ביולי 2009 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט 2009, לפיו בתקופה שמיום 1 ביולי 2009 ועד ליום 31 בדצמבר 2010 יהא שיעור מס השכר ומס הרווח המוטל על מוסדות כספיים 16.5% במקום 15.5% (להלן – התיקון). בהתאם לתיקון, שיעור מס השכר החדש יהא בשיעור 16.5% ויחול בשנות המס 2009 ו- 2010 לגבי השכר המשתלם בעד עבודה החל מחודש יולי 2009 ואילך. שיעור מס הרווח החדש יחול ביחס למחצית מהרווח בשנת 2009. לאור זאת, בשנת 2009 שיעור מס הרווח יהא 16% ובשנת 2010 שיעור מס הרווח יהא 16.5%. השפעת מס שכר שיוטל על הבנק מסתכמת ב- 4 מיליון ש"ח במונחים שנתיים (בהתבסס על היקף השכר במחצית הראשונה של שנת 2009). כמו כן, ביום 25 ביולי 2005, עבר בכנסת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 147), התשס"ה-2005, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית של שיעור מס החברות עד ל-25% בשנת המס 2010 ואילך. ביום 14 ביולי 2009, עבר בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט - 2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה הדרגתית נוספת של שיעור מס החברות עד ל-18% בשנת המס 2016 ואילך.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן: בשנת המס 2009 - 36.21% , בשנת המס 2010 - 35.62%, בשנת המס 2011 - 34.20%, בשנת המס 2012 - 33.33% , בשנת המס 2013 - 32.47%, בשנת המס 2014 - 31.60%, בשנת המס 2015 - 30.74% ובשנת המס 2016 ואילך, יחול מס של 29.00%. לאור העובדה שהתיקון הושלם למעשה לאחר תאריך המאזן, השלכת השינוי בשיעורי המס כאמור תקבל ביטוי במסגרת הדוחות הכספיים לרבעון השלישי של שנת 2009. השפעת השינוי תבוא לידי ביטוי בקיטון של יתרת נכס מס נדחה והכרה בהוצאות מס בסך של כ- 10 מיליון ש"ח (חושב על בסיס יתרות סוף יוני 2009).

ד. ביום 9 ביולי 2009 פרסמה מידרוג בע"מ הודעה על הורדת דירוג כתבי התחייבות הנדחים של חברה מאוחדת, אגוד הנפקות בע"מ (ראה באור 10 לעיל), מ-Aa3 אופק יציב ל-A1 אופק יציב לסדרות כתבי התחייבות נדחים א', ב' ו-ג', אגרות חוב סדרה ד' נשארה ללא שינוי בדירוג Aa3 אופק יציב .

ה. ביום 7 ביולי 2009 העניק הבנק כתבי שיפוי בלתי חוזרים ובלתי מותנים לחברות מאוחדות: אגוד שוקי הון בע"מ, אגוד הנפקות בע"מ, איגודים סוכנות לביטוח בע"מ, החברה לנאמנות בע"מ, אימפקט ניהול תיקי השקעות בע"מ, כרמל אגוד למשכנתאות והשקעות בע"מ וליבלוב סוכנות לביטוח בע"מ (וזאת בהמשך לכתבי שיפוי שניתנו בעבר לחברות אגוד השקעות וייזום בע"מ ואגוד ליסינג בע"מ), בגין כל התחייבויותיהן (ללא הגבלה בסכום), לרבות אך לא רק בגין אשראים והלוואות שהוענקו לחברות על ידי בנק או כל יד כל צד ג', ובגין כל התחייבות אחרת אשר תהיינה לחברות המאוחדות וזאת בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (יחס הון מזערי) ו-313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים).

באור 12 – אירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

1. הבנק ומספר בנקים אחרים מנהלים הליך משפטי כנגד זאבי תקשורת מימון וניהול בע"מ ו – זאבי תקשורת אחזקות בע"מ (להלן יחד: "זאבי"), בגין מימון אשר הועמד לזאבי על ידי הבנקים הנ"ל (כקונסורציום) ולא נפרע במועדו. מניות זאבי בבזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (להלן: "בזק") שועבדו כבטוחה בגין חובותיו כלפי הבנקים המממנים. מניות אלו מוחזקות על ידי כונס נכסים, אשר מונה לבקשת הבנקים. בחודש מאי 2009 הגיש כונס הנכסים בקשה לבית המשפט לאישור מתווה מכירה (אשר אושר על ידי משרד התקשורת) ולפיו יוצאו המניות הנ"ל למכירה לבתי השקעות על פי רשימה ידועה. הבנקים חברי הקונסורציום נתנו הסכמתם לרכישת המניות שלא ירכשו על ידי בתי ההשקעות כאמור לעיל, כל אחד בהתאם לחלקו היחסי בחוב. לאחר מו"מ עם זאבי הגיע הכונס להסכמה בדבר מכירה של כשליש מן המניות המשועבדות, במחיר של 7.43 ש"ח למניה. המכירה אושרה על ידי בית המשפט ביום 10 באוגוסט 2009 חלקו של הבנק בתמורת המכירה עומד על סך של כ- 45 מיליון ש"ח בניכוי שכר טרחה והוצאות הכונס. הרווח אותו צפוי הבנק לרשום ברבעון השלישי של שנת 2009 ממכירת המניות מוערך בכ- 16 מיליון ש"ח לפני השפעת מס.